

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Transsexualita

Vypracovala: Jitka Štanglová
Vedoucí práce: PhDr. Marta Franclová, Ph.D.
České Budějovice 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 12.7. 2019

.....

Jitka Štanglová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat PhDr. Martě Franclové, Ph.D. za vedení, pomoc a rady, jež mi byly poskytnuty během tvorby mé bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Tomáši Mrhálkovi a Mgr. Aleně Nohavové, Ph.D. za doporučení a cenné připomínky, které mi pomohly při sestavování praktické části.

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat všem účastníkům výzkumu, za jejich spolupráci i vstřícné chování, které mě doprovázelo po celou dobu naší spolupráce a ochotu velmi otevřeně se podělit se o své životní příběhy.

Abstrakt

Název práce: Transsexualita

Autor práce: Jitka Štanglová

Vedoucí práce: PhDr. Marta Franclová, Ph.D.

Bakalářská práce je zaměřena na popis životní cesty transsexuálních mužů od jejich dětství, přes změnu pohlaví, až po reakce okolí na jejich novou identitu. Výzkumu se také účastnili rodinní příslušníci a blízká kamarádka transsexuálů, kteří doplňují výzkumné šetření o své pohledy na konverzi pohlaví. Teoretická část práce se věnuje vymezením pojmů z oblasti transsexuality, kterými jsou pohlaví, gender a pohlavní identita. Následně se práce zabývá klasifikací poruch pohlavní identity, v krátkosti je představena historie a etiologie transgenderu. Dále následuje podrobný popis jednotlivých etap konverze pohlaví a v konečné části se práce věnuje zastoupením transsexuálních jedinců v populaci. V empirické části je popsán život transsexuálních mužů v oblastech dětství a dospívání, prvního uvědomení, průběhu konverze pohlaví a reakce okolí na jejich novou identitu. Výzkum je obohacen o výpovědi rodiny a blízké kamarádky, kteří se vyjadřují ke změně pohlaví daných respondentů. Výzkumného šetření se účastnilo celkem 5 osob, u nichž byly provedeny hloubkové rozhovory a jako výzkumná metoda byla zvolena narativní analýza.

Klíčová slova: transsexualita, transgender, female to male, konverze pohlaví

Abstract

Thesis Title: Transsexuality

Thesis Author: Jitka Štanglová

Thesis Supervisor: PhDr. Marta Franclová, Ph.D.

The bachelor thesis is focused on the description of the life path of transsexual men from their childhood, through the change of sex, to the reaction of the neighbourhood to their new identity. The research was also attended by family members and close friends of transsexuals, who supplement their research with their views on gender conversion. The theoretical part of the thesis deals with the definition of terms from the field of transsexuality, which are sex, gender and gender identity. Subsequently, the thesis deals with the classification of gender identity disorders, the history and etiology of transgender. Then, a detailed description of the individual stages of sex conversion follows and in the final part, the work deals with the representation of transsexual individuals in the population. The empirical part describes the life of transsexual men in the areas of childhood and adolescence, the first consciousness, the course of gender conversion and the reaction of the neighbourhood to their new identity. The research is enriched by the statements of the family and close friends who comment on the sex change of the respondents. A total of 5 people participated in the research, and in-depth interviews were conducted and narrative analysis was chosen as a research method.

Keywords: transsexuality, transgender, female to male, sex conversion

Obsah

Úvod.....	8
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1. Definice pojmů	9
1.1.1. Pohlaví	9
1.1.2. Gender	9
1.1.3. Pohlavní identita.....	10
1.1.4. Poruchy pohlavní identity.....	11
1.2. Historie.....	13
1.3. Etiologie transexualismu	14
1.3.1. Biologická teorie	14
1.3.2. Psychologická teorie	15
1.4. Etapy konverze pohlaví.....	16
1.4.1. Diagnostika	16
1.4.2. Psychodiagnostické testy.....	17
1.4.3. Fáze rozhodovací	21
1.4.4. Real Life Test, Real Life Experience	21
1.4.5. Hormonální terapie	22
1.4.6. Chirurgické zákroky	23
1.4.7. Pooperační období	25
1.5. Výskyt v populaci	25
II. EMPIRICKÁ ČÁST.....	28
1.6. Cíl výzkumu a výzkumné okruhy.....	28
1.7. Metodologie výzkumu	28
1.8. Výzkumný soubor.....	28
1.9. Sběr a analýza dat	30
1.10. Narativní analýza	30
1.11. Denis (21 let)	33
1.12. Pohled Hynka (18 let).....	39
1.13. Pohled matky Lucie (47 let).....	43
1.14. Ota (22 let)	48
1.15. Pohled Julie (20 let).....	57

Výzkumná zjištění	59
1.16. Dětství a dospívání	59
1.17. Uvědomění si.....	62
1.18. Změna.....	64
1.19. Reakce okolí	67
1.20. Milostný život.....	76
Diskuze	78
Závěr	82
Seznam použitých zdrojů a literatury	84
Přílohy	86

Úvod

Problematika transsexuality vyvolává v naší společnosti stále určitou kontroverzi, protože výskyt těchto osob je v populaci poměrně malý a většina lidí během svého života neměla možnost přijít do kontaktu s jedincem, jež by trpěl poruchou pohlavní identity. Nevědomost společnosti o této problematice staví transsexuály do nepříjemné pozice, kdy se setkávají s nepochopením a bývají slovně či fyzicky napadáni.

Většina lidí si neuvědomuje, že pohlaví jedince je určeno ihned po jeho narození na základě primární pohlavních znaků a od této chvíle je každá osoba zařazena buďto do kategorie muž či žena. Jenomže v průběhu lidského vývoje může dojít k tomu, že někteří jedinci nabydou dojmu, že se neztotožňují s rodem, který jim byl automaticky přiřazen a sami sebe vnímají, jako příslušníky opačného pohlaví. Jinými slovy se muž cítí být ženou a žena se chce stát mužem.

Z důvodu, že i já jsem patřila mezi ty osoby, které se za svůj dosavadní život nesetkaly s transsexuálním člověkem, jsem se rozhodla toto změnit a rozšířit si své obzory o tuto problematiku.

V teoretické části práce se věnuji pojmům, jež jsou spojeny s problematikou transsexuality, dále je popsána klasifikace poruch pohlavní identity a v neposlední řadě se věnuji jednotlivým etapám změny pohlaví.

Empirická část popisuje život transsexuálních mužů, kteří si prošli změnou pohlaví. Tito jedinci líčí své dětství, první uvědomení si své odlišnosti od většiny, dále se vyjadřují k etapám změny pohlaví a k reakcím okolí na jejich novou identitu. Jejich příběhy jsou obohaceny o pohledy rodiny a blízké kamarádky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Definice pojmů

V následující kapitole se budeme věnovat základní pojmům z oblasti transexuality pro lepší pochopení této problematiky.

1.1.1. Pohlaví

Biologické rozdíly mezi mužem a ženou nastávají již při samotném početí, kdy dojde ke splnutí vajíčka a spermie. Ženské pohlaví vznikne, pokud dojde ke spárování chromozomů XX a mužské pohlaví se vytvoří při spojení chromozomu X s chromozomem Y. Lékaři či porodníci určují u novorozence jeho biologické pohlaví na základě jeho zevního genitálu (Karsten, 2006). Psychické pohlaví stanovuje, zda se člověk cítí být mužem nebo ženou (Weiss & Fifková, 2010).

Po narození je nám určeno, zda jsme zástupci mužského nebo ženského pohlaví. Pokud je naše psychické pohlaví v rozporu s naší biologickou determinací se ukáže až v pozdějším věku.

1.1.2. Gender

Je anglický výraz, který můžeme přeložit do češtiny jako „rod“, ale také jako „sociální chování“. Gender nám ukazuje rozdíly mezi ženami a muži, jenž jsou ovlivněny kulturními a sociálními vzorci chování. Tyto vzorce se v historii neustále proměňují a jejich podobu určuje společnost (Janošová, 2008). *„K ženskosti neboli feminitě bývají přiřazovány vlastnosti, jako je pasivita soucit, pocity odporu při kontaktu s něčím nepříjemným, čistota, jemnost, emocionalita, závislost, takt, silnější potřeba vyjádřit pocity, klid, upravenost a krása. Mužnost či maskulinita zahrnuje vlastnosti veskrze opačné, jako například potlačování emocí, orientaci na práci, aktivitu, dominanci, soutěživost a vyšší společenské postavení.“* (Janošová, 2008, s. 39) Mezi typicky mužské záliby můžeme řadit sport a technický um. Naproti tomu ženy jsou přiřazovány k uměleckým a domácím činnostem (Nakonečný, 1995).

Gendre udává ve společnosti určitý vzorec chování a předpokládá se, že muži či ženy budou tyto pravidla v chování do jisté míry dodržovat. Transsexuální jedinci v tomto ohledu naráží na velký společenský problém, protože se chovají opačným způsobem, než-li se od nich očekává.

1.1.3. Pohlavní identita

Jedná se o prvotní sebeidentifikaci. Vědomí o pohlavní identitě určuje naše chování, individuální zájmy i styl, jak se budeme prezentovat v sociálním světě. (Janošová, 2008)

Počátky pohlavní identity jsou identifikovány již u dětí, které se nacházejí na konci kojeneckého období, protože jsou schopny přiřadit určité atributy (vzhled a hlasovou intonaci) k ženě či k muži. V batolecím období se tyto znalosti velmi rychlým tempem prohlubují a dítě zjišťuje, že pohlavní příslušnost spolu s věkem patří k nejzákladnějším lidským charakteristikám. (Janošová, 2008)

Dítě postupně zjišťuje, že existuje mužský a ženský svět. Do těchto dvou světů patří odlišné hračky, preference jiných barev, oblečení a aktivity. Dítě také odhalí indiferentní pravidlo, které mužský a ženský svět spojuje. (Janošová, 2008)

Pohlavní identita je tvořena:

Biologické pohlaví (rovněž anatomické pohlaví): Pohlaví určujeme podle primárních pohlavních znaků

Jádrová pohlavní identita: Jedinec si je vědom své příslušnosti buďto k mužskému nebo ženskému pohlaví.

Pohlavní identita: Jedinec se definuje jako muž nebo jako žena.

Pohlavní role: Je způsob, jakým se jedinec vyjadřuje vůči sobě nebo jiným lidem. Dokazuje svému okolí, do jaké míry je mužem či ženou (Smolík, 1996).

Pro utvoření pohlavní identity je potřeba, aby se jedinec dokázal identifikovat, zda je muž či žena. Jedinec zjišťuje, jestliže je v souladu jeho biologické pohlaví, jádrová identita, pohlavní identita a role.

1.1.4. Poruchy pohlavní identity

Poruchy pohlavní identity jsou způsobeny tím, že je narušený vývoj normálního prožívání mužství nebo ženství (Smolík, 1996).

Klasifikace poruch pohlavní identity dle MKN-10

Podle klasifikace MKN-10 lze identifikovat pět diagnóz pro poruchy pohlavní identity.

Transsexualitu (F64.0) lze definovat jako stav, kdy dochází k nesouladu mezi tím, jak se jedinec psychicky cítí a jaké má po biologické stránce pohlaví. Přeje si být trvale příslušníkem opačného pohlaví (Matsumoto, 2009). Tento jedinec je ochotý podtoupit hormonální léčbu a chirurgické zákroky, aby se jeho či její tělo, co možná nejvíce podobalo preferovanému pohlaví. Transsexuální identita by měla přetrvávat nejméně dva roky a nesmí být příčinou duševní poruchy (schizofrenie), dále nesmí být ve spojitosti s intersexuální, genetickou nebo chromozomální abnormalitou (Weiss, 2010).

Transvestitismus dvojí role (F64.1) znamená, že dotyčná osoba nosí šaty opačného pohlaví, ale pouze dočasnou dobu. Její touha nespočívá v tom být trvale příslušníkem opačného pohlaví (Weiss, 2010).

Jiné poruchy pohlavní identity (F64.8) se vyznačují intersexuálními stavy, přechodným převlékáním do šatů opačného pohlaví při pocítování stresu, myšlenky směřující ke kastraci nebo penektomii. Nevyskytuje se v tomto případě touha po sexuálních charakteristikách opačného pohlaví (Smolík, 1996).

Nespecifikované poruchy pohlavní identity „nemají specifické kritéria.“ (Weiss, 2010, s. 441)

Porucha pohlavní identity v dětství (64.2) má rozdílná kritéria pro dívky a chlapce.

Kritéria pro dívky

Dívka se neustále cítí být nespokojená ve svém těle a pocítuje intenzivní utrpení. Její velkou touhou je stát se chlapcem nebo trvá na tom, aby se k ní ostatní lidé v jejím okolí chovali jako k chlapci (Weiss, 2010).

Ukazatele transexuálních dívek:

- *„Zřetelné a přetrvávající averze k normálním ženským šatům*
- *Vyžadování stereotypního maskulinního oblečení*
- *Přetrvávající odmítání ženských anatomických struktur, což by mělo být doloženo jedním z následujících:*
- *Dívka tvrdí, že má nebo jí naroste penis*
- *Odmítá močit vsedě*
- *Prohlašuje, že nechce, aby jí narostla prsa, a že nechce menstruuovat*
- *Dívka ještě nedosáhla puberty*
- *Porucha musí trvat nejméně 6 měsíců.“ (Weiss, 2010, s. 440)*

Kritéria pro chlapce

Chlapec se neustále cítí být nespokojený ve svém těle a pociťuje intenzivní utrpení. Jeho velkou touhou je stát se dívkou a trvá na tom, aby se k němu ostatní lidé v jeho okolí chovali jako k dívce (Weiss, 2010).

Ukazatele transsexuálních chlapců:

- *„Zaujetí pro stereotypní ženské aktivity, o čemž svědčí vyhledávaný cross-dressing (oblékání se do dívčího oblečení) nebo imitování ženského oděvu*
- *Silné přání účastnit se dívčích her a zábavy*
- *Odmítání stereotypních mužských hraček, her a aktivit*
- *Přetrvávající odmítání mužských anatomických struktur, což by mělo být doloženo jedním z následujících opakujících se tvrzení:*
- *Vyroste a bude ženou (ne pouze v roli ženy)*
- *Jeho penis a varlata jsou odporné, zmizí*
- *Bylo by lepší nemít penis a varlata*
- *Chlapec ještě nedosáhl puberty*

Porucha musí trvat nejméně 6 měsíců.“ (Weiss, 2010, s. 440)

Pokud děti trpí poruchou pohlaví identity, můžou svému okolí dávat svou nespokojenost ve svém těle okázale najevo.

Pojmenování transsexuálních osob

Female to male (FtM)

Tímto způsobem se označuje osoba, která je biologicky ženou, ale po psychické stránce se cítí a chce se stát mužem (Weiss, 2010).

Male to female (MtF)

Tímto způsobem se označuje osoba, která je biologicky muž, ale po psychické stránce se cítí a chce se stát ženou (Weiss, 2010).

1.2. Historie

První zmínky o transsexuálech sahají do poloviny třetího tisíciletí př.n.l., kdy se do dnešní doby dochovaly mezopotámské spisy, v nichž jsou popsány osoby, které bychom dnes mohly označit jako transsexuály MtF. V té době byly v roli kněžek a měly velice významnou pozici. Nacházíme se v matriarchální době, kdy ve vůdčí pozici se nacházely ženy a kněžky měly významnou pozici při uctívání tehdejší bohyně, jež se nazývala Velká Matka. Při starodávných, posvátných, náboženských rituálech transsexuální kněžky podstupovaly kastraci (Feinberg, 2000).

Velká Matka byla uctívána v zemích Blízkého východu, severní Afriky, v Evropě a v západní Asii. Bohyně je popisována jako intersexuální božstvo, v němž nedošlo k oddělení pohlaví.

V Anatolii, na území dnešního Turecka, se transsexuální kněžky nazývaly „Galloi“, kdy posláním „Galloi“ bylo sloužit bohyni Kybele. Dobové dokumenty ukazují, že počet „Galloi“ v jednotlivých městech dosahoval až pěti tisíc (Feinberg, 2000).

Názory historiků na transgender v minulosti se liší. Na jedné straně je toto chování považováno za tradici té doby, na druhé straně se diskutuje, zda se muži chtěli dostat k moci, protože se nacházíme v matriarchální době a byli ochotni podstoupit i kastraci, aby se přiblížili vůdcovské pozici (Feinberg, 2000).

Řecké mytologie vyprávějí o Amazonkách, které vedly boje s Řeky a jsou popisovány jako maskulinní ženy projevující se jako muži. Většina z amazonských bojovnic si nechávaly odstraňovat jedno nebo obě prsa, aby jim nepřekážely v boji (Feinberg, 2000).

Za velmi významnou historickou „trans-osobnost“ můžeme považovat Johanku z Arku, která se již od útlého věku odívala do chlapeckého oblečení a projevovaly se u ní vojevůdcovské schopnosti, jimiž velmi významně ovlivnila vznik francouzského národního státu. Johanka byla zajata a obviněna svatou inkvizicí za nošení oděvu opačného pohlaví a z čarodějnictví. Pro nedostatek důkazů, inkvizice od obžaloby z čarodějnictví upustila, ale stále tu byl problém kvůli mužskému odívání. Johanka odmítla upustit od svých transgender projevů, což znamenalo, že se vzpouzela Božímu zákonu, proto byla odsouzena k upálení ve věku devatenácti let. Její mrtvé tělo bylo vystavováno, aby bylo vidět, že Johanka byla opravdu ženou a zapudily se díky tomu jakékoli pochybnosti, které mohly komukoli vyvstat na mysl (Feinberg, 2000).

Přítomnost transgenderu byl popisován v mytologiích, ale i v historii, kdy můžeme vidět, že transsexuální osoby byly velice významnými osobami té doby.

1.3. Etiologie transsexualismu

Termín transsexuál se poprvé objevil v odborné literatuře v díle Hirschfelda v roce 1923. V jeho práci ještě nebyl učiněn rozdíl mezi transvestitismem, homosexualitou a transsexualismem. Začátkem čtyřicátých let se termín začal používat ve smyslu, který nyní známe. Označuje jedince, kteří chtějí žít trvale v sociální roli opačného pohlaví a chtějí podstoupit změnu pohlaví (Cohen-Kettenis, 1999).

Příčiny transsexualismu jsou stále nejasné. Předpokládá se, že se jedná se o multifaktoriální působení vrozených, organických a zevních determinant (Malá, 2003).

1.3.1. Biologická teorie

Dörner (1991) a Gooren (1990) se domnívají, že za vznikem transsexuality stojí hormony. Hypotalamus a amygdala patří mezi nejvýznamnější oblasti mozku zodpovídající za procesy sexuální diferenciacce a v těchto místech se nacházejí tři samostatná centra:

- centrum pro maskulinní nebo femininní typ sekce gonadotropinů
- centrum pro sexuální orientaci
- centrum pro sexiální roli

Heterosexualita, homosexualita a transsexualita zřejmě způsobuje rozdílné programování mozku v prenatálním období.

Tyto oblasti jsou závislé na hladině pohlavních hormonů a neurotransmiterů, kdy se dítě, během nitroděložního života nachází v tzv. kritickém vývojovém období. Pokud dojde ke změnám hladin specifických pohlavních hormonů, ovlivní trvale strukturální či biochemické oblasti mozku, jenž jsou spojeny s celoživotními variacemi chování v pohlavní roli nebo se sexuální orientací. Za mužskou orientaci sexuálního mozku je zodpovědná hladina androgenů. Pokud nastane situace v nitroděložním vývoji ženského plodu, že nadledvinky začnou nadprodukovat androgeny, může to zapříčinit mužsky orientovaný mozek. Naproti tomu varlata mužského plodu mnohou produkovat znatelně méně androgenů a to může být důvod, proč bude mozek žensky orientovaný.

Naprodukcce nebo nižší produkce může způsobovat nedostatek enzymů, což ovlivňuje mateřský stres v kritických obdobích prenatálního vývoje (Weiss, 2010).

Biologická teorie pracuje s tím, že heterosexualita, homosexualita a transsexualita se vytváří již v prenatálním období, kdy pod vlivem hormonů dochází v mozku k procesům, jenž jsou pro naši sexuální orientaci či pro poruchy pohlavní identity stěžejní.

1.3.2. Psychologická teorie

V 50. a 60. letech byly uznávané teorie lidského vývoje vycházejících z psychoanalytické teorie nebo z behavioristických teorií učení. Z obou konceptů vyplývá, že vývoj osobnosti je zcela naučený a ustálený v prvních pěti letech života, kdy základem je výchova a rodičovské vztahy. Pohlavní identita, ať už byla transsexuální či netranssexuální byla také ovlivněna obdobným způsobem, tedy vnějšími vlivy působících během prvních let života (McConaghy, 1993).

Money a jeho společníci zkoumali imprinting, což je vtištění, jednorázové naučení, kdy se dítě nachází ve vývojově kritických fázích, tedy ve věku 1,5 a 4,5. Výsledkem imprintingu je osvojení si mužské či ženské sexuální role v oblastech chování, mluvení a vystupování. Z této představy můžeme usuzovat, že sexuální identita, role a orientace je výsledkem učení a po uplynutí kritické fáze je zcela nezměnitelná (Money, 1955 In Fífková 2008).

Money (1975) na základě své teorie provedl přeměnu pohlaví u 7 měsíčního chlapce, z páru jednovaječných dvojčat, který přišel o penis kvůli nezdařilé obřízce. Chlapec užíval ženské hormony a zdánlivě se jevilo, že přizpůsobení do ženské role proběhlo úspěšně. Diamond (1982) ověřil vývoj tohoto chlapce v dospělém věku a z výsledků vyplývá, že chlapec velice těžce snášel roli ženy. V té době se tyto důkazy zřejmě zatajily, aby neohrozily imprintingovou teorii.

Bancroft uvádí, že základem sexuální identity jsou vrozené determinanty, ale hraje zde i koncept sebeobrazu muže či ženy, jenž se vytváří v procesu sociálního, tak i specificky lidského kognitivního učení (Bancroft, 1989 In Fifková, 2008).

Dřívější psychologické teorie se jeví jakožto chybné, protože jinými výzkumy bylo vyvráceno, že by pouze vliv výchovy udával u dítěte jeho pohlavní identitu. Jedná se o velice složitý proces, u kterého se dodnes přesně neví, co způsobuje transsexualismu.

1.4. Etapy konverze pohlaví

Pokud se transsexuální klient rozhodne pro změnu pohlaví, čeká ho dlouhá cesta, která započne diagnostikou, bude pokračovat rozhodovací fází, následuje real life test/real life experience, hormonální terapie a operativní výkony.

1.4.1. Diagnostika

Diagnostická etapa u každého klienta trvá odlišnou dobu. Jsou případy, kdy jedinci již při prvním sezení vědí, jaká je jejich pohlavní příslušnost a diagnóza v těchto případech slouží pouze jako potvrzující nástroj. Nicméně se vyskytnou i situace, kdy se klienti hledají několik let a diagnostická fáze, v tomto případě, nejde žádným způsobem urychlit (Fifková, 2002).

Transsexualita má vymezenou klinickou definici, jenž je založena na pregnantních charakteristikách. Mezi ně patří přesvědčení, že daný jedinec se cítí být příslušníkem opačného pohlaví, obléká se a vystupuje v roli opačného pohlaví, pociťuje averzi vůči vlastním genitáliím a přeje si jejich změnu. Dále je ochoten podstoupit operativní změny pohlaví (Roberto, 1983).

V diagnostické praxi se v rámci psychologického vyšetření používají tři druhy vyšetřovacích metod. Mezi tyto metody řadíme: psychodiagnostické testy, psychofyziologické diagnostické metody a anamnestický rozhovor (Fifková, 2002).

1.4.2. Psychodiagnostické testy

Transsexuálním jedincům vychází v těchto testech neurotická a depresivní symptomatika, která je způsobena životem v nepreferované pohlavní roli, z čehož vyplývají problémy, se kterými se tyto jedinci musí potýkat v každodenním životě (Fifková, 2002).

Psychofyziologické diagnostické metody

Tyto metody patří k nejvýznamnějším v procesu diagnostiky transsexuality. Jedná se o přístrojové metody PPG (phaloplethysmografie) a VPG (vulvoplethysmografie), které nám podávají informace o změně prokrvení genitálu v závislosti na předkládaných vizuálních či auditivních erotických stimulech. Tichý ve svém výzkumu srovnával sexuální reakce mezi 25 transsexuálními klienty FtM a 50 homosexuálními ženami. Z výsledků vyplývá, že transsexuální klienti FtM shledávali jako vzrušující heterosexuální aktivity a pro homosexuální ženy byly stimulující podněty s lesbickou tematikou (Tichý, 1994 In Fifková, 2002).

Metoda anamnestického rozhovoru

Pro psychology a lékaře je nejspolehlivější metodou, v určení možného odchýleného vývoje pohlavní identity, anamnestický rozhovor. Pomocí anamnestické explorace zjišťujeme u transsexuálních osob údaje o zvláštnostech jejich psychosexuálního vývoje.

Rozhovor zahrnuje následující základní diagnostická vodítka:

a) Preference hraček a her v předškolním věku

Děti, které mají poruchu sexuální identity, mají tendenci již od raného věku preferovat hračky a hry opačného pohlaví. Chlapci si hrají s panenkami a nevidí libost v typicky soutěživých hrách, zatímco děvčata si hrají s autíčky, stavebnicemi a mezi

jejich koníčky může patřit třeba fotbal. Dalším ukazatelem je, že tyto děti chtějí být v kolektivu podle svého psychického pohlaví. To znamená, že chlapci preferují být v holčičím kolektivu a dívky se cítí lépe v chlapeckých skupinách (Fifková, 2002).

Preference hraček a her v předškolním věku slouží spíše jako pomocné kritérium a nemusí ihned znamenat, že dané dítě trpí poruchou pohlavní identity.

b) Oblečení

Již v raném věku se transsexuálové stylizují do oděvů opačného pohlaví. U FtM se setkáváme s odporem k nošení sukní nebo šatů a svůj postoj dávají okázale najevo i přes to, že z něj vyplývají konflikty s rodiči. MtF mohou procházet obdobím fetišistického transvestitismu nebo transvestitismu dvojí role, kdy jedinec pociťuje sexuální vzrušení, když se převlékne do šatů opačného pohlaví a případně je tento akt doprovázen masturbací. Autoerotická aktivita se vyskytuje u jedinců narcistického typu, kdy je sexuálně vzrušuje pohled do zrcadla na sebe sama v preferovaném oblečení. Sexuální charakter cross-dressingu, se u těchto lidí časem začne ztrácet a objeví se úleva, když se tito jedinci obléknou do ženských šatů. U FtM se sexuální vzrušení při převlékání nevyskytuje (Fifková, 2002).

c) Odpor k primárním a sekundárním pohlavním znakům a jiným biologickým projevům dospívání

Velmi psychicky náročná doba pro transsexuální klienty nastává v období puberty, kdy začíná rozvoj sekundárních pohlavních znaků. Pro FtM je velmi těžké, když započne růst prsou a dostaví se menses. FtM se snaží tyto změny potlačit stahováním hrudníku a nošením volných košilí s velkými kapsami. MtF špatně snáší růst vousů, zvěstný podíl tělesného ochlupení a v neposlední řadě se začínají objevovat erekce penisu a ejakulace. MtF se vypořádávají se sekundárními znaky tím, že se velmi důkladně depilují, líčí se a lakují si nehty (Fifková, 2002).

d) Neerotické sny a denní fantazie

Transsexuálové se vidí ve svých fantaziích v těle, které odpovídá jejich psychické identitě a v odpovídající roli. FtM sní například o tom, že jdou jako otcové na procházku se svou rodinou (Fifková, 2002).

e) Masturbační fantazie a erotické sny

V těchto fantaziích a snech si transsexuální jedinec představuje sám sebe jako příslušníka opačného biologického pohlaví při sexuálním styku. FtM fantazírují o tom, že mají penis a mají pohlavní styk s ženou. MtF si představují, že jsou v ženském těle se všemi atributy, které k tělu náleží, jako jsou prsa a ženské genitálie a milují se s mužem.

U homosexuálně orientovaných transsexuálních jedinců jsou tyto fantazie a sny obdobné s tím rozdílem, že partner je stejného psychologického pohlaví (Fifková, 2002).

f) Zamilovanost a partnerské vztahy

K dospívání patří první zamilovanost a ta se nevyhýbá ani transsexuálním klientům. Objektem jejich zamilovanosti bývají spolužáci, kamarádi nebo učitelé, kteří mají stejné biologické pohlaví, pokud se nejedná o homosexuálně orientované transsexuální jedince. Klienti nabývají v tomto období dojmu, že jsou homosexuálové, ale v tomto případě nejde o homosexualitu v pravém slova smyslu, jelikož se cítí být příslušníky opačného pohlaví.

Ve většině případů jsou transsexuální lidé heterosexuálně orientovaní, tedy je přitahují jedinci stejného biologického pohlaví. V případě výskytu homosexuálně orientovaných klientů se jedná o libost v opačném biologickém pohlaví.

FtM v heterosexuálním partnerském vztahu vystupují jednoznačně v roli muže a někdy se jim úspěšně daří skrývat svou biologickou identitu.

Jsou případy, kdy FtM klienti mají odmítavý postoj ke svému tělu a ten jim brání v navázání partnerských vztahů, protože se potýkají s nedostatečnou sebedůvěrou, poruchami sebehodnocení, neurotickými a depresivními reakcemi, které jsou součástí procesu adaptace.

Existuje i skupina FtM, kdy se klienti snaží přizpůsobit svému biologickému pohlaví a v ženské roli navazují vztahy s muži. Pro tyto vztahy je charakteristická krátkodobost a bez uskutečnění koitu, kdy tyto zkušenosti vedou k zanechání pokusů o tento typ vztahu. Ve velmi výjimečných případech se FtM provdali, zplodili a porodili potomka a poté započali změnu pohlaví.

MtF jsou ve větší míře orientováni na osoby stejného psychologického pohlaví, tedy na ženy. MtF orientovaní na muže si někdy procházejí homosexuální obdobím,

kdy dochází k i rozvoji homosexuální identity a celkovému životnímu stylu gaye. V těchto vztazích se chovají výrazně feminně, odmítají anální styk a nevyhledávají felaci prováděnou partnerem. Homosexuální partner si nepřeje, aby došlo ke změně pohlaví.

Pro MtF nastává velice obtížná situace, kdy se snaží navázat vztah s heterosexuálně orientovaným mužem v průběhu proměny, protože heterosexuálové nejsou ochotni přijmout, že by jejich potenciální partnerka měla mít dočasně mužské tělo (Fifková, 2002).

g) Sexuální aktivity

Pro transsexuální klienty je obvyklé, že ke svým biologickým pohlavním znakům chovají odpor. Jak tedy u nich vypadá masturbace?

Transsexuální jedinci kvůli odporu vůči vlastním genitáliím masturbují velmi zřídka anebo onanování přestanou praktikovat úplně.

Pokud je masturbace praktikována, FtM klienti se uspokojují pomocí stimulace klitorisu, ale nedochází ke stimulaci pochvy. Klitoris vnímají jako zdroj sexuálního vzrušení a po přeměně se ujišťuje, zda jeho funkčnost zůstane zachována.

MtF se uspokojují třením penisu o podložku nebo stiskají penis mezi stehny, snaží se co nejméně přijít do kontaktu s penisem a ejakulátem.

Pokud se FtM klientům podaří navázat partnerský vztah, během sexuálních aktivit se odmítají úplně svlékat a zůstávají ve spodním pádle a tričku. Nejsou jim příjemné doteky na prsou a genitáliích. Někdy dosáhnou orgasmu pomocí dráždění klitorisu, ale potřebují k tomu být v klidném, dlouhodobém a chápajícím vztahu. Většina pozornosti se zaměřuje na uspokojení partnerky než-li na vlastní spokojení.

Homosexuální FtM mají za partnery gaye, kdy uspokojení probíhá prostřednictvím análního styku, který je pro ně částečně přijatelný (Fifková, 2002).

h) Pohlavní role

Pro transsexuální jedince je důležité, aby mohli naplňovat sociální aspekty vytoužené pohlavní role, méně jsou pro ně důležité sexuální aspekty. Vyhledávají obvykle profese, které jsou typické pro pohlaví, s nímž se identifikují. FtM vyhledávají zaměstnání, kde jsou předepsané uniformy, protože potlačují ženské rysy. Proto se

s nimi můžeme setkat u příslušníků policie či bezpečnostních služeb, mohou dělat montéry či řidiče. MtF pracují jako prodavačky, cukrářky atd.

Velmi významnou aktivitou se pro ně stává návštěva toalet, kdy FtM mohou močit ve stoje a MtF zase vsedě. Také zájmy se řídí podle jejich psychické identity, FtM sledují fotbal a MtF jsou zaujaté módou a kosmetikou (Fifková, 2002).

1.4.3. Fáze rozhodovací

Tato fáze probíhá po potvrzení diagnózy, ale klienti, ve většině případů, vyhledávají sexuologa, když už mají jasnou představu o dalším postupu a cílech léčby. Proto se snaží tento čas, co možná nejvíce minimalizovat. I když se klient jeví, že je se vším seznámen, povinností každého terapeuta je i přesto podat informace o možnostech terapie, výhodách a nevýhodách jednotlivých postupů a o možných rizicích s nimi spojených. Setkáme se i s případy, kdy klient potřebuje více času na rozhodnutí. Terapeut opět zajišťuje informace o této problematice a spolupráce s klientem má podpůrný charakter, přičemž terapeut by měl do rozhodování klienta zasahovat co možná nejméně (Fifková, 2008).

1.4.4. Real Life Test, Real Life Experience

Termíny Real Life Test (Test v reálném životě) a Real Life Experience (Zkušenost reálného života) se většinou používají jako synonyma (Barrett, 2007).

Jedná se o fázi, kdy si klient vyzkouší žít v roli harmonizující s jeho psychickou identitou a postupně se tak projevuje ve všech oblastech svého života (Weiss, 2010). Tato zkušenost má poskytnout klientovi příležitost k tomu, aby zjistil, zda konverze pohlavní role mu zlepšuje jeho kvalitu života a zda se cítí uspokojivě v nové roli. Jedná se o krok v terapii, o kterém si klient rozhoduje, z pohledu času, zcela podle svého uvážení. Někteří klienti přicházejí poprvé do ordinací a již žijí nějaký čas jako jejich vytoužené pohlaví a Real Life Test, Real Life Experience postupují bez předchozího vyzvání sexuologa (Rowland, 2008).

V průběhu této fáze léčby dochází také ke změně jména a příjmení na tvar neutrální (Fifková, 2002). Český jazyk je díky své rozmanitosti v tomto ohledu trochu

problematický, protože pomocí přechylování příjmení se určuje rod dané osoby. Aby se klienti lépe sžili se svojí novou rolí, volí se neutrální tvar jména (Knappová, 2008).

Při výběru neutrálního jména se doporučuje, aby zvolené jméno bylo vhodné pro obě pohlaví (např.: Míša, Jindra, René, Nikola). Inspiraci můžeme hledat i ve jménech, která mají jiný rod v cizině. Příklady takový jmen mohou být Andrea a Robin. Andrea je italské jméno pro muže a jméno Robin se dává ženám v anglicky mluvících zemích (Fifková, 2002). *Jako neutrální příjmení je přijímán tzv. neskolnný tvar, kdy se původní příjmení doplní koncovkou -ů, ých (Nováků, Novotných). Jinou volbou je tradičně nesklonné příjmení (Krejčí, Janů) či příjmení cizí (Wilde) (Fifková, 2002, s.45)*

1.4.5. Hormonální terapie

Hormonální léčba je podstatnou součástí konverze pohlaví a tento krok je řízen ošetřujícím sexuologem. Transsexuální klienti musí před zahájením hormonální terapie podstoupit endokrinologické vyšetření, při němž mu bude také vysvětleno, jak budou probíhat hormonální děje a změny.

Hormonální terapie pomáhá v tom, aby se transsexuální klient, co možná nejvíce přiblížil zevnějškem svému kýženému pohlaví.

Klienti by se v této fázi měli také informovat o nejrůznějších lékařských a nemedicínských službách, které dopomůžou k vytouženému zevnějšku. U MtF se jedná o odstranění vousů a ochlupení, ale také možnosti plastické chirurgie jako je liposukce (odstranění tuku), rhinoplastika (úprava nosu), augmentace (zvětšení) prsou či redukce štítné chrupavky. Dále je velice podstatná foniatrická péče, kde se MtF klienty naučí, jak pracovat se svým hlasem, aby dokázaly navodit ženský hlas. FtM klienti využívají sportovní zařízení, aby jejich postava více zmohtněla (Fifková, 2008).

1.4.5.1. Hormonální léčba u MtF

MtF užívají během hormonální terapie estrogeny a antiandrogeny. Antiandrogeny jsou látky, která brání androgenu ve vazbě na receptor a tím brání ve stimulaci buňky. Androgeny vznikají ve varlatech a jedná se o mužské pohlavní hormony. Estrogeny způsobují zmenšování varlat, zvětšení poprsí, může způsobovat

žlutohnědé skvrny na obličeji, zvýšenou pigmentaci prsních bradavek a občasně se vyskytuje ztmavění linie na přední straně břicha. Dále se díky estrogenu začíná redukovat ochlupení, zvyšuje se tónina hlasu, mění se rozložení tuku jako je tomu u ženské postavy a redukuje se svalová hmota. Centrální nervovou soustavu ovlivňují hormony tím, že dojde ke snížení libida, erekce, rozvine se impotence a začnou poruchy s ejakulací.

Růst prsních žláz skončí po dvou letech terapie, kdy necelá polovina MtF své poprsí hodnotí uspokojivě.

Pokud se hormonální léčba započne brzy po pubertě, vyvinou se u MtF více femininní rysy. Dojde ke snížení svalové hmoty, snížený růst chloupků na obličeji a vyhnou se plešatění, pozoruje se menší penis a testes. Naproti tomu dojde k většímu zvětšení prsních žláz než-li u těch klientů, kteří podstoupili hormonální terapii ve vyšším věku (Fifková, 2008).

1.4.5.2. Hormonální léčba u FtM

FtM užívají během hormonální terapie androgeny, které zapříčiní zvětšení klitorisu maximálně do 4 cm a také může dojít ke zmenšení velkých stydkých pysků. Při užívání androgenů se během několika týdnů dá pozorovat zhrubnutí hlasu, zmenší se anebo úplně vymizí menstruační cyklus, dojde ke zvětšení svalové hmoty, zvýší se ochlupení celého těla včetně vousů. Dále se zvýší aktivita mazových žláz a jako nežádoucí účinek může být zhoršení akné. Hormonální léčba u FtM má vliv na psychické ladění, kdy se zvyšuje rozhodnost a agresivita.

Androgeny neovlivňují zmenšení mléčných žláz, tento krok se může řešit pouze operativní cestou a také neovlivní vzrůst a šíři kyčlí (Fifková, 2008).

1.4.6. Chirurgické zákroky

Transsexuální klienty čeká během přeměny pohlaví několik náročných operací. Operace se provádí na základě souhlasu sexuologa, který vychází z podrobného a dlouhodobého psychologického sledování.

K chirurgickým zákrokům se může přikročit po dvou až třech letech od zahájení terapie, kdy výsledkem těchto zákroků by mělo být, aby se transsexuální klient, co možná nejvíce vzhledově přiblížil opačnému pohlaví (Skoblík, 2006). Ideální věkové rozpětí pro operace je mezi 19.- 21. rokem života, kdy se zaručuje nejlepší rozvoj nových sexuálních pooperačních funkcí (Malá, 2003).

1.4.6.1. Operace u FtM

Zákroky, kterými FtM procházejí jsou mammaplastika, hysterektomie, rekonstrukce penisu uretry a skrota.

FtM jedinci prodělávají mammaplastiku, což je úprava ženského poprsí, kdy cílem operace je odstranit mléčné žlázy a zachovat vitalitu, tvar dvorce a bradavky (Měšťák, 2015). Následuje hysterektomie s exstirpací (úplné vyjmutí) vaječnicků a vejcovodů (Skoblík, 2006). Tyto dva chirurgické zákroky musejí podtoupit všichni klienti, kteří se rozhodli pro konverzi pohlaví. Další částí přeměny je rekonstrukce penisu, ale tento krok podstupuje pouze část klientů (Měšťák, 2015).

Pro úpravu zevního genitálu se v dnešní době nejvíce používá technika laloků tříselných krajin, při níž dochází k rekonstrukci penisu pomocí křídlovitých kožních laloků o rozměru 11x24 cm. Vytvořený penis umožňuje klientovi mikci (močení) vestoje a je zachována erotogenní citlivost (Jarolím, 2012).

Jednou z dalších hojně využívaných technik je metaidoioplastika. Tímto operativní zákrokem se konstruuje mikropenis, kdy dojde ke zvětšení a prodloužení klitorisu. Tento neopenis je schopen mikce ve stoje, což je pro klienty důležité a je zachována senzitivita a erotogenní citlivost, ale není možný pohlavní styk (Jarolím, 2012).

Složitější technika je faloplastika, při které se použije volný kožní štěp z volární (dlaňové) strany předloktí nedominantní ruky o rozměrech 12x17 cm (Jarolím, 2012).

1.4.6.2. Operace u MtF

Základní operační zákroky, kterými procházejí MtF je demaskulinizace, která spočívá v orchiektomii (odstranění varlat) a penektomii (odstranění penisu). Toto je základní krok k tomu, aby došlo k matriční změně pohlaví (Jarolím, 2012). Následuje

vaginoplastika, kdy se ke konstrukci využívá penilní kůže. Pokud je nedostatečná k vytvoření neovaginy, použije se střevní štěp. Pokračuje se augmentační mammaplastikou – zvětšení prsou (Měšťák, 2015) a pro docílení výraznější feminizace se využívají i estetické zákroky, mezi které patří zkrácení klíčních kostí, rekonstrukce nosu, redukce hrtanových chrupavek či úprava dolní čelisti (Jarolím, 2012).

1.4.7. Pooperační období

Celý proces konverze pohlaví je dokončen změnou úřední identity, kdy si klient mění jméno a příjmení na trvale ženské nebo mužské, dostane nový rodný list, nové rodné číslo, dojde ke změně všech potřebných dokladů a dokumentů (výuční listy, maturitní vysvědčení, vysokoškolské diplomy). Klient s jeho novou identitou přijímá všechny práva a povinnosti související s jeho pohlavím. Muži mají možnost se ženit, ženy naopak vdávat a všechny páry mají právo využívat servis určený pro neplodné dvojice. Vyjimka, se kterou se konfrontují zástupci FtM souvisí se základní vojenskou službou, kdy jsou ze zdravotních důvodů trvale shledáni neschopnými vykonávat tuto povinnost.

V pooperačním období docházejí klienti na pravidelné kontroly, užívají předepsanou farmakoterapii a měli by docházet na doporučené laboratorní kontroly a vyšetření (Fifková, 2008).

Týmto končí celá etapa přeměny pohlaví. Transsexuální klienti čeká velice náročná cesta jak po psychické tak po fyzické stránce.

1.5. Výskyt v populaci

Není přesně známo, jaké je zastoupení transsexualismu v populaci, protože ne každý jedinec vyhledá odbornou péči a velkou roli zde hraje také fakt, že ke stanovení spolehlivé diagnózy je potřeba dlouhodobý kontakt s klinetem (Weiss, 2010).

Podle Cohen-Kettenis a Pfäfflina (2003) jsou dostupné pouze nepřesné epidemiologické studie, který nám podávají informace o výskytu poruchy pohlavní identity u dětí. Ze studie, jež se pokoušela odhadnout výskyt transsexuality u dětí a mládeže vyplývá, že zastoupení je mezi 2,3%. Výzkum se zabýval dvojčaty ve věku 4 –

17 let a celkově se této studii účastnilo 314 osob. Dále výsledky tohoto výzkumu celkově podporují hypotézu, že poruchy pohlavní identity mají silnou dědičnou složku a jsou mnohem více záležitostí biologie. (Frederick, 2002).

Na základě federálních zdrojů dat, se podařilo odhadnout výskyt transsexuálů ve Spojených Státech. Gates (2011) předpokládá, že zastoupení transsexuálních osob v americké populaci je kolem 700 000 jedinců.

Velice zvláštní a prozatím nevysvětlitelný jev se odehrává v západní Evropě a v USA, kde je transsexuálních jedinců MtF přibližně třikrát více. Pokud se přesuneme do střední Evropy konkrétněji do České republiky, Polska, Bulharska a Německa, zjistíme, že zde je větší počet transsexuálů FtM v poměru 5:1. Jedno z možných vysvětlení tohoto úkazu je odlišný vliv společenských poměrů, kdy se obtížněji prosazovali jedinci MtF v tehdejších podmínkách sociálních států (Weiss, 2010).

Výskyt transsexuálů v populaci neustále přibývá. Může to být způsobeno měnícím se sociodemografickým složením klientů, ale i lepší informovaností populace o poruchách pohlavní identity (Weiss, 2010).

Zastoupení transsexuálních jedinců v populaci můžeme pouze odhadovat, protože ne každý jedinec vyhledá lékařskou pomoc a rozhodne se k léčbě.

II. EMPIRICKÁ ČÁST

1.6. Cíl výzkumu a výzkumné okruhy

Cílem výzkumného šetření bylo představit životní cestu transsexuálních mužů od jejich dětství, přes změnu pohlaví, až po reakce okolí na jejich novou identitu. Výzkum je obohacen o pohledy na konverzi pohlaví od rodiny a blízké kamarádky.

Vzhledem k cíli výzkumu byly vytyčeny následující výzkumné okruhy:

- dětství a dospívání
- změna
- uvědomění si
- reakce okolí

Po následné analýze rozhovorů se výzkumné okruhy rozšířily o úsek milostný život.

1.7. Metodologie výzkumu

Při vypracovávání empirické části bakalářské práce jsem použila formu kvalitativního výzkumu a zkoumala jsem prostřednictvím hloubkových rozhovorů životní příběhy transsexuálů, kdy jsem se pokoušela zmapovat jejich život od dětství po současnou dobu. Dále byly uskutečněny rozhovory s rodinnými příslušníky a kamarádkou, jež se vyjadřovali k tématice transgendru.

1.8. Výzkumný soubor

Vzhledem k nízkému výskytu transsexuálních jedinců v populaci byli respondenti vybíráni prostřednictvím metody snowball, kdy díky okruhu mých známých jsem měla možnost se seznámit s lidmi, jež trpí poruchou pohlavní identity. U výzkumu byla stanovena dvě kritéria, za (1.) se výzkumu mohli účastnit pouze transsexuální muži a za (2.) každý z transsexuálních jedinců si musel přivést alespoň jednoho člověka, se kterým má blízký vztah. Tento člověk mohl být buďto z rodiny, blízkých přátel,

popřípadě se mohl zapojit i partner a doplnil tak výzkum o svůj pohled na danou problematiku.

Výzkumné studie se účastnilo celkem 5 osob z plánovaných 8, protože během výzkumného šetření došlo k odstoupení jednoho z transmužů společně s jeho matkou a partnerkou.

Ve finále se tedy studie účastnili dva transsexuálové FtM, kdy u prvního případu transsexuálního muže (Denis) se k jeho životní cestě vyjadřovala jeho maminka (Lucie) a bratr (Hynek), kteří popisovali své prožívání této problematiky. U druhého transsexuálního muže (Ota) je vylíčen pohled jeho důvěrné kamarádky (Julie), protože rodina se v tomto případě odmítala účastnit výzkumného šetření.

Osoby účastnící se výzkumného šetření:

Denis: Denisovi je 21 let a studuje na vyšší odborné škole, jež má sociální zaměření. V dnešní době bydlí se svým otcem, s jeho partnerkou a babičkou ve městě. Denis má o 3 roky mladšího bratra, který žije ve vzdálenější obci u matky s jejím partnerem. Denis si svou transsexuální identitu uvědomil ve svých 14 letech. V dnešní době má za sebou modelaci poprsí, podstoupil hysterektomii a adnexotomii (odstranění dělohy, vaječnicků a vejcovodů), ale zatím neprodělal rekonstrukci penisu.

Maminka Lucie: Denisova matka Lucie (47 let) patří mezi rodiče, jež mají dítě s poruchou pohlavní identity. Lucie pracuje jako prodavačka v místě svého bydliště. Lucie je rozvedená 9 let a nyní žije se svým partnerem a synem Hynkem v panelovém domě.

Bratr Hynek: Hynek (18 let) je momentálně nezaměstnaný a jedná se o mladšího bratra Denise. Po rozvodu rodičů žije Hynek s matkou a jejím partnerem v panelovém domě na kraji města. Hynkovi byla diagnostikována pedofilie a sadomasochismus, navzdory své diagnóze dokáže udržovat vztah s partnerkou, které je 17 let a je seznámena s jeho odklonem od normy.

Ota: Otovi je 22 let a studuje na vysoké škole. Na základní škole, konkrétněji od 8. třídy již měl Ota zřízené neutrální jméno a od poloviny 9. třídy mu byla nasazena hormonální léčba. Ve svých 17 letech prodělal první operaci, což bylo odstranění poprsí. Ota zatím nepodstoupil úpravu zevního genitálu, ale tento zákrok plánuje podstoupit do 2 let.

Kamarádka Julie: Julii je 20 let a nyní studuje na vysoké škole. Julie se s Otou zná necelý rok a její vztah s Otou je pouze kamarádský. Julie chovala k Otovi sympatie a měla o něj zájem i jako o potencionálního partnera, ale její stanovisko se změnilo po zjištění, že je Ota transsexuál.

1.9. Sběr a analýza dat

Sběr dat proběhl prostřednictvím hloubkových rozhovorů, při nichž byli respondenti vybízeni ke zcela volnému vyprávění k předem vymezeným okruhům výzkumného šetření a do jejich mluveného projevu jsem se snažila zasahovat, co možná nejméně.

Před zahájením rozhovoru byl respondentům předložen informovaný souhlas, kde svým podpisem stvrdili dobrovolnou účast ve výzkumu a byly seznámeni s právem kdykoli z výzkumu odstoupit. Tento souhlas jsem si poté nahrála i na diktafon.

Následně byly nahrány rozhovory o délce 45-90 minut, při nichž jsem využila dovednosti aktivního naslouchání.

Rozhovory byly provedeny v prostorách školního rádia (Denis), v bytě respondentů (maminka Lucie, bratr Hynek), v kavárně v místě bydliště účastníka výzkumu (Ota) a poslední interview proběhlo v prostorách školní knihovny (Julie). Rozhovory byly následně doslovně přepsány s tím, že jména účastníků byla změněna kvůli zajištění anonymity všech zúčastněných osob.

Získaná data se dále zkoumala prostřednictvím narativní analýzy, jež je popsána níže.

1.10. Narativní analýza

V psychologii je předmětem narativního výzkumu příběh či vyprávění zkoumané osoby. Po doslovném přepsání těchto sdělení následuje opakované čtení analyzovaného příběhu, kdy cílem je vytvořit si prvotní představu o analyzovaném textu. U analyzovaného příběhu se doporučuje, aby na každé straně textu bylo dostatek místa pro poznámky a komentáře, jež nám umožní lepší orientaci v příběhu.

Velký rozmach zaznamenala narativní analýza v posledních pětadvaceti letech, kdy se s ním můžeme setkat nejen v psychologii, ale také v dalších sociálně-vědeckých disciplínách jako je sociologie, sociální práce, antropologie, etnologie, historie a lékařství (Řiháček, 2013).

Analyzovaný příběh lze rozebrat dle následujících kroků

Proces analýzy příběhu:

- 1. krok:** rozdělení textu na fabuli – syžet
- 2. krok:** identifikace klíčových mezníků v příběhu – rozdělení vyprávění do dílčích epizod
- 3. krok:** identifikace bodu obratu – vývoj příběhu a celková struktura vyprávění
- 4. krok:** identifikace žánrové konfigurace vyprávění (Řiháček, 2013, s. 79)

1. Rozdělení textu na fabuli – syžet

Prvním krokem je rozdělení textu na syžet a fabuli. Důvodem tohoto kroku je rozlišení dvou navzájem provázaných částí: toho, co bylo převyprávěno – **fabule** – a jak to bylo převyprávěno – **syžet**. Fabule je obsahová stránka příběhu naproti tomu syžet se zaměřuje na způsob nebo formu vyprávění. Ve zjednodušené formě bychom mohli říci, že při dobře provedeném rozdělení textu na fabuli a syžet je přepis příběhu takový, že v něm lze číst části označené jako fabule jako smysluplný text i při ignorování syžetu.

2. Identifikace klíčových mezníků v příběhu: rozdělení vyprávění do dílčích epizod

Jakou druhou fází analýzy textu je zaměření se na jednotlivé mezníky příběhu (konkrétní události, dílčí epizody). Současně lze tímto způsobem provést pracovní shrnutí příběhu, které je nápomocné pro lepší orientaci v příběhu. V praxi tato fáze

probíhá tak, že si text opakovaně pročítá a jednotlivé mezníky se vyznačují na okraj textu. Tento způsob analytické práce, kdy se zaměříme na konkrétní obsah jednotlivých mezníků, se nejvíce podobá holisticko-obsahové analýze.

3. Identifikace bodu obratu: vývoj příběhu a celková struktura vyprávění

Ve třetím kroku se z identifikovaných mezníků vyberou ty, které lze označit jako „uzlové body“ nebo „zlomové momenty“ vyprávění. Jedná se o místa v příběhu, kde dochází k výraznému dějovému obratu. Dále je pozornost zaměřena na vývoj příběhu, na způsob, jakým jsou události propojeny v celkové struktuře vyprávění: odkud kam příběh směřuje, kde dochází ke gradaci, vyvrcholení a kde se nachází klíčový obrat. Tento způsob práce s textem odpovídá holisticko-formálnímu zaměření narativní analýzy.

4. Identifikace žánrové konfigurace vyprávění

Posledním krokem v procesu analýzy příběhu se stává žánrová analýza, která završuje holisticko-formální způsob práce s textem. Jednotlivé žánry můžeme uchopit jako obecné formy příběhů, které lidé přejímají při vytváření osobního mýtu v procesu vyprávění svého osobního příběhu.

Při žánrové analýze se postupuje tak, že si opakovaně čteme analyzovaný příběh a srovnáváme jej s jednotlivými žánry, nalzáme podobnosti a rozdíly mezi analyzovaným příběhem a obecnou strukturou žánrů.

Přehled typologie žánrů (Murray,1985)

	Komedie	Romance	Tragédie	Ironie
Dosažení	Úspěchu	Úspěchu	Neúspěchu	Neúspěchu
Kontrola	Osud	Individuální	Osud	Individuální
Řešení	Smíření	Naděje	Beznaděj	Ironie
Figura/postava	Bezstarostný kličač	Hlava v oblacích	Zmučená duše	Cynik
Životní filozofie	Pragmatismus	Idealismus	Fatalismus	Existencialismus

Pokud člověk vypráví svůj příběh v žánru komedie, je podmíněno dosažení žádoucího vlivem šťastných okolností. V romanci platí, že dosáhneme žádoucího

prostřednictvím vlastních schopností, zatímco v tragédii jsou neúspěchy a ztroskotání pod vlivem osudu. Pro ironický žánr je selhávání ztvárněno z podstatné části ve vlastní režii (Řiháček, 2013).

1.11. Denis (21 let)

Narativní analýza: Identifikace klíčových mezníků v příběhu – rozdělení vyprávění do dílčích epizod:

1. Epizoda: Od narození do konce základní školy
2. Epizoda: Od gymnázia po neutrální jméno
3. Epizoda: Od hormonální terapie po vyšší odbornou školu

První epizoda: od narození do konce základní školy

Denis od svého útlého dětství **preferoval typicky chlapecké hračky**: „*Nejvíc jsem měl těch klučičích hraček a tíhnul jsem k nim víc.. Když brácha dostal autodráhu, tak jsem si s ní hrál víc než on.*“ a v oblibě měl i **klučičí hry**: „*...hráli jsme si na vojáky.*“

Na prvním stupni základní školy měl Denis **kamarády mezi kluky**, se kterými trávil mnoho času i mimo školu, nosil **klučičí oblečení** i **chlapecký účes**: „*Často si mě s klukem pletli.*“

Svou odlišnost začal Denis pociťovat na druhém stupni, protože **okolí** od něj **očekávalo** dívčí vystupování: „*Už jsem cejtíl tu společnost a ten nátlak, že bych se měl chovat jako holka. Tak jsem si nechal narůst delší vlasy, začal jsem se víc oblíkat jako holka.*“

Mezník v Denisově životě nastal, když došlo k rozvodu jeho rodičů. Následovalo stěhování do nového města a změna základní školy, kde Denise nový kolektiv přijal bez problémů. V půlce osmé třídy se Denis **zamiloval do** své nové **spolužačky**, a to se stalo prvním impulzem: „*Že aha... něco... něco se děje.*“ Denis měl blízký přátelský vztah se svou první láskou, protože oba byli noví v třídním kolektivu. Na „*rozlučáku*“ Denis vyznal své city této dívce a pocítil velkou úlevu, i když jeho city nebyly opětovány.

Denis se **svěřil mamince**, že chová city ke své spolužačce a maminky reakce byla v Denisově očích velice pozitivní, kdy mu řekla: „*To mi chceš říct jenom tohle?*“ Tentýž den večer, kdy Denis byl ve svém pokoji a připravoval se ke spánku, přišla na jeho

mobil „smska“ v níž mu maminka napsala: „*Neboj se, všechno to spolu zvládneme.*“ Denis zažíval pocity přijetí.

Denis se dále potýkal s myšlenkami: „*Že to prostě není ono.. Sice se mi líbí holky, ale že bych se v tom vztahu necejtil správně...*“ Ve 14 letech **objevil svou možnou identitu** na základě příběhu transsexuála FtM, který spařil v televizi. Po shlédnutí tohoto příběhu, si Denis začal vyhledávat informace o poruše pohlavní identity a došel k závěru: „*To jsem já.. ale v tu dobu jsem si řekl, že to **nikomu neřeknu.. že to **nebudu řešit.*****“

Klíčové události:

- preference klučičích hraček a her
- trávení volného času s kluky
- chlapecké odívání a účes
- zamilování do spolužačky
- přijetí jeho homosexuální orientace maminkou
- objevení chlapecké identity
- potlačení chlapecké identity

Druhá epizoda: od gymnázia po neutrální jméno

Denis vydržel o své chlapecké identitě mlčet přibližně dva roky a ve svých 16 letech toto tajemství svěřil, **jako prvním**, svému bratrovi Hynkovi. Bratrova reakce byla přívětivá: „*Já jsem chtěl vždycky bráchu.*“ Díky Hynkovu přijetí se Denis cítil příjemně a vnímal velkou úlevu, protože se o jeho stavu už někdo dozvěděl.

Od 16 let se Denis začal **stylizovat do klučičí role**, nechal si ostříhat vlasy a začal nosit chlapecké oblečení. Okolí si jej opět pletlo s klukem a díky tomu se Denis cítil šťastně.

Ve svých 17 letech si Denis řekl: „*Musím to začít nějak řešit.*“ a objednal se na **sexuologické vyšetření**. V té chvíli si uvědomil, že nastal čas pro to, aby tento fakt sdělil i své mamince. Proto vyzkoušel odhalit svou chlapeckou identitu před svou dobrou kamarádkou: „*Tim stylem, že jsem našel nákej článek o nákyém klukovi a dal jsem jí ho přečíst. A jako říkám, že jako takhle se cejtim taky, a ona jako úplně teda v pohodě a pak mi vlastně dala odvahu říct to tý mamce.*“

Denis začal docházet k sexuologovi a na konci srpna, kdy měl nastoupit do 3. ročníku na gymnázium, seznámil své spolužáky s tím, že se **cítí být mužem**: „... ve škole mě taky přijali dobře, co jsem se bál.. Já jsem napsala.. měli jsme facebookovou skupinu, takže na konci srpna jsem to tam napsal.. Napsal jsem.. dal jsem tam odkaz na svůj nový profil na facebooku.. e-mail, že se na mě můžou jakoby obrátit, že mi můžou napsat. Takže asi 3 lidi mi napsali a nejvíc jsem se bál takový. Jedna parta tam byla v tý třídě, kluků, který jako byli takový jako machři, takový jako že jsou něco víc .. a jako.. a jeden z nich byl první, kdo se mi ozval, že jsem borec a takhle. To mě jako potěšilo a říkám.. jo takže ta parta bude v pohodě. A vlastně zbytek gymplu byl v pohodě jako.“

V této době Denis všude vystupuje v mužské roli, ale **otec** a **babička** jsou stále **v nevědomosti**: „Když jsem to vlastně oznámil ve škole, tak v tu dobu to ještě nevěděl ani táta ani babička. To už jsem všude jinak vystupoval jako kluk, ale jakmile jsem jel k tátovi... tak prostě... tak jsem musel hodit ženské rod a všechno... Já jsem to jakoby babičce řekl jo, že se tak cejtím, jako kluk.. a že bych to chtěl řešit a ona jako se z toho skoro psychicky zhroutila... A tak jsem jí řekl: Neboj se, ještě du na náký vyšetření, jo, že prostě... aby byla v tu dobu v klidu. A pak tátovi.. jsem se furt připravoval, že to řeknu, ale měl jsem z něj takovej respekt a nevěděl jsem, jako to příme.“ Otec po čase objevil facebookový profil Denise, kde vystupuje pod mužským jménem. Denisovu situaci přijal a se svou partnerkou se začali zajímat o téma transsexualita prostřednictvím odborné literatury: „Oni si koupili knížku právě: *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*.. Dvě hodiny jsme si povídali. Všechno jsme to probrali.“

Babička celou situaci vnímala: „...bála se, že o mě přijde jako o vnouče.“ V dnešní době jsou babičky obavy rozptýleny a mají s Denisem fungující vztah. Od této chvíle Denis vystupuje v roli muže ve všech sférách svého života a pokračuje v dalších fázích přeměny.

Kolem 18 roku života si Denis zřídil **neutrálního jméno**, všichni posléze akceptovali nové oslovení jeho osoby i na půdě školy se nesetkal s nevolí. Jediným dočasným problémem se staly pánské toalety, které Denis nesměl používat a svou potřebu musel vykonávat na toaletě pro invalidy, což se ve 4. ročníku změnilo, kdy na pánské toalety mohl docházet o hodinách a posléze i o přestávkách.

Na gymnáziu se objevil i **další transsexuální jedinec FtM**, který byl o ročník níže než-li Denis. Celkově tato situace přispěla ke sblížení mezi chlapci a ke vzájemné podpoře během jejich přeměny.

Klíčové události:

- svěření se bratrovi
- chlapecký zevnějšek
- první sexuologické vyšetření
- seznámení třídy s chlapeckou identitou
- otec a babička nevědí o transsexuální identitě Denise
- neutrální jméno

Třetí epizoda: od hormonální terapie po vyšší odbornou školu

V 18 letech Denis započal **hormonální léčbu**: *„Mezi prvníma změnami jsem si všimnul právě, že se.. změnila i jakoby trochu rysy v obličeji.. předistribuoval se ten tuk. Hned na začátku se mi zastavila menstruace, takže to bylo jako.. to byla úleva (smích).. Asi po půl roce se mi začal měnit hlas. Takže jsem si pak nahrával i jako ten hlas.. jak se mění a.. ten hlas se ustálil tak po roce, po roce a půl.. Začne růst víc ochlupení, prostě všude.“*

V říjnu, kdy se Denis nacházel ve 4. ročníku, podstoupil **první operaci**. Jedná se o tzv. mammoplastiku (úpravu poprsí) a v listopadu, téhož roku šel na **druhou operce**, při které mu byly odstraněny vaječníky a vejcovody (hysterektomie). Denisovi vyšli vstříc jeho učitelé ohledně absence, jež byla způsobena nepřítomností ve škole kvůli podstoupeným operacím. Byl také spokojený s ohleduplným přístupem nemocničního personálu: *„Normálně jsem byl na pánském pokoji a.. nemůžu si stěžovat na jejich přístup.“* V období, kdy Denis podstupoval operace, se stal jeho velkou **oporou** jeho **otec**, který se o něj ohleduplně staral a vyzvedával jej z nemocnice po provedených zákrocích, protože bydlel nedaleko oproti Denisově matce.

Důsledkem tělesných změn, jež způsobila hormonální léčba a podstoupené operace, způsobily u Denise to, že: *„Jsem se prostě víc otevřel tomu světu a začal jsem víc komunikovat.“*

Po odstranění pohlavních orgánů a po úpravě poprsí: *“... jsem si moč **změnit méno** na Novák.. na mužský. Změnilo se mi rodný číslo a.. musel jsem si změnit veškerý doklady.”* Tyto změny Denis stihl v období, kdy končil se studiem na gymnáziu.

Denis prozatím **nepodstoupil** zákrok, při němž by došlo k **rekonstrukci penisu**: *„...u nás se to provádí.. Dělá to jeden doktor, kterej je skoro v důchodu a.. ty výsledky nejsou tak jako dobrý jako v zahraničí.. takže čekám, jako jestli se vobjeví někdo jinej, kdo to u nás bude dělat a nebo si prostě holt našetřit a jet třeba do Německa. Tam to maj na dobrý úrovni.“*

Denis nastupuje na vysokou školu, kterou kvůli nezvládnutému předmětu musí opustit a nastupuje do práce, kde vystupuje již **oficiálně jako muž** a shodou okolností se v pracovním prostředí **setkává s transsexuálem**, který se nachází v rané fázi přeměny. Tento jedinec byl předmětem pomluv a drbů v pracovním kolektivu. Denisova matka, jež pracuje v téže práci, apeluje na svého syna, aby tajil svou původní pohlavní identitu, ale to se nepodařilo a Denis byl odhalen svým bývalým spolužákem. Jedna z kolegyň si šla ověřit danou informaci, která je Denisem potvrzena a reakce na danou skutečnost byla následující: *„Já tomu nemůžu uvěřit. Dyť vypadáš jako normální kluk... To není pravda.“* Toto byla jediná reakce z celého pracovního týmu na Denisovu transsexualitu, přístup se nijak nezměnil.

Denis ukončuje pracovní poměr v obchodě a **nastupuje na vyšší odbornou školu**, jež má sociální zaměření a své spolužáky vnímá jako „vstřícné“ a „chápavé“. Zde se Denis neseťkává s obavami, pokud by došlo k odkrytí jeho původní pohlavní identity: *„Když by se mě na to zeptali.. tak jako.. bych jim nelhal a prostě bych jim to řekl.“*

Denis do dnešní doby neměl trvalý partnerský vztah: *„...akorát jako dycky jsem byl platonicky zamilovanej a jakoby.. žádněj pořádněj vztah vlastně do teďka jsem ještě neměl.“*

Díky konverzi pohlaví se Denis stal: *„Konečně sám sebou.“* a získal větší toleranci k ostatním lidem.

Klíčové události:

- užívání hormonů
- chirurgické zákroky provedené v rámci konverze pohlaví
- nepodstoupení rekonstrukce penisu

- nástup do práce v mužské roli
- kolega transsexuál
- nástup na vyšší odbornou školu
- absence partnerské vztahu

Žánr životního příběhu: *Komedie*

Denis svůj životní příběh vyprávěl s humorem a během našeho společného rozhoru jsme se mnohokrát zasmáli. Denis je ve svém životě obklopen vlídnými lidmi a on sám si více všímá pozitivních věcí, které se mu dějí, než-li těch špatných, což mu dává do života větší entuziasmus.

1.12. Pohled Hynka (18 let)

Narativní analýza: Identifikace klíčových mezníků v příběhu – rozdělení vyprávění do dílčích epizod:

1. Epizoda: Od dětství po základní školu
2. Epizoda: Od gymnázia po transformaci pohlaví

Hynek hodnotí svůj vztah s Denisem jako značně vřelý. Na dětství se svým bratrem vzpomíná: *„Já jsem byl takovej ten votravnej mladší brácha.“* Když Denise navštěvovali kamarádi nebo kamarádky, Hynek s nimi chtěl trávit čas, ale protože byl mladší sourozenec, o jeho přítomnost nestáli a dělali mu různé naschvály: *„Zamkli se v pokoji a já řval, protože mě tam nechťeli pustit.“*

Hynek na Denise vzpomíná, když byli v dětských letech, jako na dlouhovlasou dívku, jež měla **„ležérní“ styl oblékání**: *„Rozhodně žádná růžová, žádný šatičky, sukýnky a takovýdle.. ale prostě doma volný triko a tepláky.“*

Podle Hynka měl Denis **kamarády**, jak **mezi dívkami**, se kterými byl ve větším kontaktu, ale bavil se i s **kluky**: *„...měl jakože spíš kamarádky... Jako měl pár kamarádů ale.. většinou to.. právě byli takový hajzli, pře von.. byl poctivej, slušněj..takže.. spíš ho jakože kazli, takže se s nima moc nevídal.“*

Hynek docházel na stejnou základní školu jako Denis a v té době měl jeho bratr stále **dívčí zevnějšek**. O Denisových pocitech, že se cítí být klukem uvězněným v dívčím těle, zatím nikdo nevěděl. Hynek popisuje, že na základní škole si Denis procházel obdobím, kdy byl hodně **uzavřený do sebe** a zůstával většinu času doma a nevyhledával společnost svých vrstevníků: *„...prostě měl v sobě nákej problém, takže byl jakoby víc uzavřenej do sebe.“* Toto chování si zřejmě Hynek vysvětluje takovým způsobem, že se u Denise začal projevovat disharmonický vývoj jeho osobnosti, který se promítl i na jeho zdravotním stavu: *„Dřív třeba strašně marodil.“* A musel se potýkat s vysokým počtem absencí ve škole: *„Je fakt, třeba ve škole sto padesát až dvě stě padesát zameškanejch hodin za pololetí.“*

Po naleznutí své pravé identity se jeho zdraví obrátilo k lepšímu a: *„Teď prostě nemarodí vůbec.“*

Klíčové etapy:

- ležérní oblečení
- kamarády má jak mezi dívkami, tak mezi chlapci
- základní škola: dívčí zevnějšek, uzavření do sebe, časté nemoci

Druhá etapa: od gymnázia po transformaci pohlaví

Podle Hynka se stal zlom v Denisově životě, když nastoupil na gymnázium. Hynkovi se Denis v tomto období **svěřil s pocity**, že je kluk uvězněný v dívčím těle a Hynek byl první osobou, která o Denisově stavu věděla. Od této chvíle se začal Denis **stylizovat do chlapecké role**.

Pro Hynka nastalo složité období, protože Denis odhalil svou transsexuální identitu i mezi svými nejbližšími kamarády: *„U mě to bylo složité, protože.. pro mě to byl venku mezi kamaráda, hlavně v AAA... Na jednom místě to byl brácha a druhým místě to byla ségra... doma vo tom ještě v tu dobu nevěděli.“* Proto Hynek musel umět **oddělovat dvě tváře** svého bratra, kdy mezi svými kamarády byl již v mužské roli a byl oslovován jako „Denis“ naproti tomu doma, stále vystupoval jako dívka, kde byl nazýván jako „Kája“. Hynek se potýkal s tím, že mezi kamarády se občas přerekla a nazval Denise Kájou, ale doma k těmto omylům nedocházelo.

Po odhalení Denisovy pohlavní identity i mezi členy rodiny, se Hynek společně s bratrem účastnil **skupinového sezení FtM**, kdy se mezi všemi účastníky cítil vítán. Dále Hynek popisoval, jak takové sezení probíhá. V kroužku sedělo několik transsexuálních jedinců FtM a sdíleli: *„V jaký jsou fázi, na co se těší/netěší, co jim to dalo/nedalo, jak se cejtí, čím si prošli.“* Součástí sezení byla i sexuoložka, jež byla v roli *„moderátora“*. Hynek tuto zkušenost hodnotí, jako velice příjemný zážitek, při kterém se seznámil s velice milými lidmi.

Dále se Hynek vyjadřuje k tomu, jak blízké **sociální okolí** reagovalo na Denisův klučičí zevnějšek a jeho transformaci. Odezvy, podle Hynka, byly dvojího druhu: *„Většina lidí byla jako v šoku, že fakt něco takového existuje a není to jenom ve filmu. A.. nebo to brali úplně v pohodě.“*

Hynek pokračuje ve svých vzpomínkách, kdy došel k názoru, že změnu pohlaví svého bratra snášel nejlépe z celé rodiny: *„Protože Denis mi to všechno říkal z první*

ruky.“ V případě, kdy Denis pocítil jakékoli anomálie u své osoby, Hynek byl **prvním člověkem**, kterému se svěřil.

Když byl Denis ještě dívkou a nacházel se na základní škole, svěřil se Hynkovi: „...že se mu líbila holka.. Jedna spolužačka.“ Poté probíhala **zmatenost** v Denisově orientaci, kdy se považoval nejdříve za bisexuála posléze za lesbu a nakonec: „*Že se cejtí jako kluk.*“ Hynek svou podporu, jež poskytoval svému bratrovi, přičítá postupným krokům, v nichž mu Denis své změny v chování a prožívání postupně „*dávkoval*“, a proto vše Hynek vnímal jako **přirozenou součástí Denisova vývoje**: „*Konec konců, dycky jsem chtěl bráchu (smích).*“

Podle Hynkova názoru se nejhůře s Denisovou změnou pohlaví potýkala **babička** z otcovy strany: „*Babička to spíš nedokázala pochopit, protože přišla prostě vo vnučku a.. nedokázala se s tím smířit.*“ Babičce trvalo přibližně dva roky, než se s celou situací sžila a přestala Denise oslovovat jeho dívčím jménem.

Otec nastalou situaci v první chvíli také nesnášel příliš dobře, ale postupem času Denisovu transsexualitu přijal: „*...myslim, že souhlasí s tím názorem, že prostě je to kluk, kterej se narodil v holčičím těle... von jakoby pomáhal babičce, aby to kousla.*“

Matka se, obdobně jako otec, musela s Denisovým stavem nějaký čas vyrovnávat, protože: „*Brala to tak jakože prostě přišela vo jedinou ceru.*“ Podle Hynkových vzpomínek bylo klíčové v jejich vztahu, když matka s Denisem začali společně vybírat jeho nové chlapecké jméno: „*Oba udělali seznam přijatelných jmen.. a z nich potom vybrali jedno. A pak už to začala brát víc v pohodě.*“

Podle Hynka, v dnešní době celá rodina přijala Denisovu transsexualitu a z jeho blízkého okolí vnímá, že Denise respektují takového, jaký je.

Klíčové události:

- sestra odhaluje svou chlapeckou identitu
- Denis je dívkou a zároveň chlapcem
- účast na skupinovém sezení
- šokované a akceptující okolí
- Denis hledá svou orientaci
- babička – nepříznivé přijetí, ale následuje uznání Denisova stavu

- otec – vyrovnání se s transsexualitou Denise
- matka – akceptuje Denise jako chlapce

1.13. Pohled matky Lucie (47 let)

Narativní analýza: Identifikace klíčových mezníků v příběhu – rozdělení vyprávění do dílčích epizod:

1. Epizoda: od prenatalního vývoje do odhalení chlapecké identity
2. Epizoda: od změny pohlaví po přístup na gymnáziu
3. Epizoda: od rodinného přístupu/odezvy po reakce z okolí

První epizoda: od prenatalního vývoje do odhalení chlapecké identity

Denisova maminka vzpomíná na své těhotenství s úsměvem, kdy jí její vnitřní hlas říkal, že čeká syna, proto k dosud nenarozenému dítěti **promlouvala jako k chlapci** a oslovovala ho jako Kryštofa. K jejímu překvapení, se ale narodila dívka, z čehož byla nadšená, protože: *„Dycky jsem si tu holčičku přála.“* Její novorozená dcera dostala jméno Karolína.

Maminka na Káji dětství vzpomíná jako na období, kdy si se svým bratrem **hrála s autodráhou**, ale považovala to za běžnou situaci, kdy si sourozenci společně hrají. Dále se ohlíží za vzpomínkami, kdy Kája se svým otcem sledovala **závody formulí** či **sportovní utkání**, ale jelikož i sama Lucie dané kanály sledovala, nepovažovala to za indicie, které by jí měly naznačovat, že se u jejího dítěte rozvíjí porucha pohlavní identity. Karolína si **hrála s panenkami**, a i s jinými hračkami určeny pro dívky, kdy Lucie popisuje: *„Měli jsme takovou velikánskou panenku a ta s náma jezdila na dovolenou.“*

Kája v dětském věku měla **krátké vlasy**, kdy tento sestřih maminka zdůvodňuje tím, že: *„...byla hrozně baculatá... musíš bejt na krátko.“*

Podle maminky Kája od útlého věku **neměla ráda šaty, sukně a růžovou barvu**: *„Moc šatů jsme neměli.. Hýňna se do sukní oblíkal častěji (smích).“*, zato preferovala studenější odstíny barev jako modrou a zelenou.

Když Kája byla v období puberty a začaly se u ní objevovat sekundární pohlavní znaky, konkrétněji růst poprsí, Lucie si zpětně uvědomuje, co u ní našla v pokoji. Z bratrovy maskáčové vesty si Karolína vytvořila improvizovaný korzet: *„Pak mi to došlo, že prostě **ona se stahovala.**“*, aby zabránila viditelnosti svého poprsí.

Lucie dále zmiňuje vzpomínku, kdy Karolína, v době kdy docházela na základní školu, jí sdělila, že se **zamilovala do** jedné ze svých **spolužáček**: „*No tak jako pro mě šok.. Že má ráda holky.. jsem se nedokázala do té situace vžít, jo.*“, ale Káji homosexuální orientaci přijala bez výhrad.

Lucie dále vzpomíná na chvíli, kdy se jí Karolína, ve svých 16 letech svěřila s velkým tajemstvím, jež v sobě dlouho dobu nosila. Stalo se to během jednoho večera, kdy Lucii byla zaslána „*smska*“, v níž Kája byla nejasná a zároveň naléhavá. Za Lucii Kája po odeslání zprávy přišla do ložnice a vyslovila, že se **cítí být chlapcem**: „*Když s tím přišla, tak prostě pro mě to byl.. hroznej šok.*“ Pro Lucii nastalo velice náročné období, kdy se musela vypořádat se skutečností, že se její jediná dcera chce stát mužem a několikrát si pokládala otázku: „*Proč já?*“.

Klíčové události:

- dcera si hraje s autodráhou, sleduje závody formulí a sportovní utkání
- dcera nemá ráda sukně, šaty a růžovou barvu
- období puberty – stahování poprsí a zamilování se do spolužačky
- dcera se cítí být chlapcem

Druhá epizoda: od změny pohlaví po přístup na gymnáziu

Lucie si stále **nechtěla připouštět**, že by něco takového bylo možné a domnívala se, že jede pouze o nějaký „*výmysl*“ její dcery. Karolína začala docházet k sexuologovi na různá sezení, kdy jednoho z nich se účastnila i Lucie: „*Byla jsem na nějakým tom jednom sezení, co oni mají, jak tam.. chodí k té pani doktorce, tak tam jsem s ní taky jednou byla.. Aby mi jakoby vysvětlila.. Protože jsem furt brala, jestli to není nákej její.. výmysl, jestli si to prostě nevymyslela.*“ Na daném sezení bylo Lucii vše ohledně poruchy pohlavní identity vysvětleno a od té chvíle si Lucie začala připouštět, že Káji stav je opravdu skutečný.

Lucie společně s Kájou **vybíraly nové chlapecké jméno**, kdy po vzájemné dohodě vybrali to jméno, jež měla Karolína napsané v porodnici. Od této chvíle se Kája začala jmenovat Denis. Lucie vzpomíná, jak bylo pro ni obtížné svou dceru **začít oslovovat chlapeckým jménem** a nejvíce bojovala s **mužským rodem** u sloves: „*...ty koncovky. Nejhorší, ty koncovky. Já i dneska, já prostě.. tu a tam prostě furt dám:*

Dělala.. jo.“ Celý proces, zvykání si na chlapecké pohlaví její dcery, trval přibližně rok, kdy nyní s úsměvem vzpomíná na situace s překnutými: „A teď jsem jakoby.. načila jako Káj..“ Proto maminka Karolíně z legrace navrhla, aby její nové jméno bylo Karel kvůli stejnému počátečnímu písmenu, což bylo Karolínou se smíchem radikálně odmítnuto.

Lucie byla během Denisovi změny **oporou** a **nápomocná** při řešení různých formalit či svízelných situací. Jednou z nich byl problém týkající se toalet ve škole. Denis odmítal chodit na dívčí a chlapecké používat nemohl, proto se daná situace vyřešila tímto způsobem: „... jinak jsme byli domluvený, že bude chodit na učitelských záchody a nebo že je tam nákej záchod pro invalidy.. Takže tím se to jakoby v tý škole vyřešilo.“ Postupem času Denis začal docházet na pánské toalety o hodinách a po uplynutí určité doby i o přestávkách.

Na půdě školy Lucie společně s Denisem vyřizovala: „...aby mu už vod září říkali klučíím ménem.“ Lucie popisuje přístup gymnázia jako „bezproblémový“.

Klíčové události:

- popírání dceřiny chlapecké identity
- dcera – změna jména a rodu
- pomoc při výběru nového chlapeckého jména
- přátelský a ochotný přístup gymnázia

Třetí epizoda: od rodinného přístupu/odezvy po reakce z okolí

Lucie pokračuje ve vyprávění, kdy si vybavila situaci, jak obě své děti vezla k jejich otci a babičce. V té době již byli se svým manželem rozvedení a každá žil v jiném městě. Lucie zaslechla, jak Denis během jízdy svému bratrovi Hynkovi řekl: „**A teď přepni.**“ Hynek od této chvíle přistupoval k Denisovi opět jako k dívce. Lucie se Denise dotazovala: „Co blbneš? Co to děláš?“ Denis ještě **nebyl přípravný** povědět otci a babičce o své potřebě stát se chlapcem, i když v běžném životě všude již vystupoval jako kluk.

Když se Luciin **bývalý manžel** dozvěděl o transsexuální identitě své dcery, tak: „*Já si myslím, že se s tím nechtěl dlouho smířit.*“ Což bylo ovlivněno i tím, že byl v každodenní přítomnosti své matky, pro kterou daná situace byla velice **obtížná na**

porozumění a měla velký problém s tím, aby svou vnučku Káju začala oslovovat jako Denise a chovala se k ní jako k chlapci. Babička se potýkala s obavami, že „**přijde o své vnuče**“ a apelovala na Lucie, aby s danou situací něco udělala. Lucie se snažila babičce vysvětlit: „*Vo to vnuče nepřidete, furt ho budete mít, akorát mu budete říkat jinak.*“ Dále babičce kladla na srdce, že nejdůležitější, co pro Denise mohou udělat je to, aby ho přijali takového, jaký je. Kdyby se tak nestalo, tak: „*Pak prostě spáchaj sebevraždu, protože je vlastně nepřímou, nepříme je rodina, což je pro ně vlastně nejdůležitějš.., aby je přijmula rodina, když je nepřijme rodina.. tak jsou pak ty děti v čudu, že jo. To mi je jasny.. Takže jsem se jakoby snažila taky tý babičce jako.. jakoby i tu cestu tam najít.*“ Lucie vzpomíná, že proběhlo období, kdy Denis nechtěl babičku navštěvovat: „*To tam pak taky nechtěj něk jezdit, protože ta babička furt, aby byl Kája.*“

V dnešní době, podle Lucie: „*Ted' už je to v pohodě.*“ Denise jak babička, tak otec přijímají jako chlapce a **mají pěkné vztahy**.

Lucie dále popisuje reakce své rodiny: „*Třeba moje máma, to byl problém, aby mu řekla jinak než Kájo, no.*“ Obdobné trable zažívala i její sestra: „*Třeba i moje ségra tenkrát.. neuznávala když se támhlety nechávají přeoperovávat.. Ale pak vlastně, když to v té rodině máte, tak ten názor změníte.. Když se vlastně setkáte s konkrétním člověkem.*“ Vše bylo pouze otázkou času a nyní obě **přistupují ke Káje jako k muži**.

Podle Lucie její partner Luděk celou Karolíny změnu pohlaví: „*...bral úplně s klidným přehledem, že ten to vzal..mmm možná z nás nejlíp..*“, jenom si také musel zvykat na nové oslovování jeho nevlastní dcery.

Lucie v neposlední řadě popisuje případ, kdy jí chtěl navštívit její kamarád David a potýkal se s následujícím: „*No ale já nevím, jak se mám k němu chovat.. Já nevím, jak na něj mám mluvit..nedokážu ho oslovit tím ménem.*“ Lucie mu dala jednoduchou radu: „*Tak ho prostě neoslovuj ménem.*“ a návštěva proběhla bez větších problémů.

Dále Lucie popisuje svízelnou situaci, kdy v jejím již bývalém zaměstnání **začal pracovat transsexuál FtM**. Její kolegyně se o tomto člověku vyjadřovaly „*hrozně hnusně*“ a byl předmětem „*drbů*“ v pracovním kolektivu. Ani jedna z kolegyň **neměla tušení**, že Luciino dítě si také prošlo změnou pohlaví: „*Já jsem mlčela a nic jsem na to neříkala.*“ Kvůli této nepříjemné situaci se snažila Lucie zabránit, aby se k jejím kolegyním dostala informace o Denisově transsexualitě. Proto žádala všechny své známé v práci o **mlčenlivost**, ale tato skutečnost i tak prosákla na veřejnost. Pracovní kolektiv se k Lucii

choval stále stejně, jako kdyby o ničem nevěděl. Nyní má Lucie nové zaměstnání: „*Tady se mi pracuje hrozně dobře, protože všichni tady tu Káju znali a všichni věděj, že teď je Denis.*“

Klíčové události

- tajení transsexuální identity před otcem a babičkou
- bývalý manžel se dlouho smiřuje s dceřinou transsexualitou
- babička – nepochopení a obavy, že přijede o své vnouče
- matka a sestra Lucie – nerozumějí potřebám Káji
- Luciin kamarád – jak má vypadat vhodné chování k transsexuálovi?
- Luciino bývalé zaměstnání – předsudky vůči transsexuálům
- Luciino nové zaměstnání – nemusí nic skrývat

1.14. Ota (22 let)

Narativní analýza: Identifikace klíčových mezníků v příběhu – rozdělení vyprávění do dílčích epizod:

1. Epizoda: Od narození do konce základní školy
2. Epizoda: Střední škola a první operace
3. Epizoda: Vysoká škola a rodina
4. Epizoda: Ztráta nejlepšího přítele a zrušená svatba

První epizoda: od narození do konce základní školy

V souvislosti s dětstvím Oto zmiňoval situace, v nichž vnímal, že se **cítí být více jako kluk**: „*Pamatuju si, že jsme holky s klukama strašili pavoukama, že jsme je po nich házeli.*“

Ota, jakožto dívka, se potýkal s problémy v dětském kolektivu, jež zapříčinilo stěhování v jeho 5 letech. Změna bydliště způsobila to, že Ota ztratil své kamarády mezi kluky a byl automaticky přiřazován ve školce do dívčího kolektivu a byl nucen ke kamarádství s děvčaty, což se mu nelíbilo: „*...jsem si spíš **vynucoval** takový to jako **bejt s těma klukama**, že prostě jako mě nebavilo.. takový to hraní si na rodinu a takovýhle věci. Asi si to možná pamatuješ ty z dětství, že jste museli ty kluky do toho přemlouvat (smích). Takže takhle nějak to bylo i u mě.*“ Dále mu vadilo škatulkování, se kterým se setkával: „*Jenom třeba takový to prostě rozdávání typických rolí. Ty si hraješ s panenkami, ty si hraješ s autíčkama.. no a prostě. Mně to samozřejmě nikdy moc nešlo, no... Já jsem byl úplně ujetej do stavebnic.*“

Ota se jako dívka vymykal tím způsobem, že **odmítal nosit dívčí oblečení**. Na protest sukně rozstříhával a vzpomínal na situaci: „*Dokonce si pamatuju, že jsem na truc šel jednou na vysvědčení ve fotbalovém dresu a v kraťasech.*“

Maminka toto registrovala, a proto se rozhodla vyhledat **dětského psychologa**. Ten předpokládal, že by se mohlo jednat o poruchu pohlavní identity a obeznámil Otovy rodiče, kteří v té době byli ještě stále manželé, s tímto podezřením. Větší problém s přijetím této skutečnosti měl jeho otec. „*Můj táta je hodně stará garda. Je z 50. let a byl vychovávanej jako sedlák*“ a byl zastáncem typických mužských a ženských rolí.

Na druhém stupni si Ota stále více uvědomoval, že ho **přitahují dívky**: „*I přes všechna varování a podobně, co jsem si na internetu vyčet.. Tak jsem si nedal říct a prostě jsem to natvrdo vyzkoušel s tím, že jsem si myslel, že si to mezi sebou neřeknou.*“ O jeho první sexuální zkušenosti se roznesla zpráva mezi jeho vrstevníky a potažmo i po celé škole. V té době, bylo Otovi mezi 12-13 lety a byl svým okolím **považován za lesbu, s čímž nesouhlasil**. Nelíbilo se mu, když byl pro jeho osobu používán ženský rod a lidi ve svém okolí upozorňoval: „*Že se prostě tak necejtím.*“

Ota docházel k výchovnému poradci kvůli jeho homosexuální orientaci: „*Mi vlastně doporučili změnit základní školu.*“ Ota pociťoval nespravedlivé chování k jeho osobě: „*...že prostě jako (eee).. hlavně nevidím důvod.. Co si jako říkám, že na 12-13 letý dítě bylo docela drsný, říct výchovnému poradci, že nevidím důvod, proč by mě měli dávat na jinou školu. Asi prostě jsem měl v sobě takovou tu upřímnost už od mala.*“ V této chvíli se Oty poprvé a naposledy zastal jeho otec. Ota dále neuvádí, jak se otec s ředitelem školy domluvil, ale nakonec i tak dojde ke změně základní školy.

Ota dochází k psycholožce, která mu potvrzuje, že není homosexuálně orientovaný, nýbrž jde s velkou pravděpodobností opravdu o poruchu pohlavní identity a je následně **odkázán k sexuologovi**. Na svou první návštěvu u sexuoložky vzpomíná takto: „*Tehdy jsme tam přijeli, bylo to v 7. třídě a.. ta když mě viděla, tak jí to bylo jasné (smích).*“

Jelikož se Ota ztotožňoval s tím, že je kluk uvězněný v dívčím těle, rozhodl se vyjít s tímto faktem ven a seznámit s tím celé své okolí, i když jeho rodina byla proti. Ota zmiňuje: „*Stejně mi říkali, že jsem lesba, tak jako už mi je jedno, jestli o mně budou mluvit tak nebo tak.*“ Když se Ota nacházel v 8. třídě, **došel k řediteli školy** a vyslovil svou potřebu o odhalení své nové identity, kdy ředitel jeho prosbu akceptoval: „*Samozřejmě vůči tomu vám nemůže nikdo bránit, dokonce ani rodina.*“ Ale i přesto vyžadoval svolení Otovy matky, jež posléze dostal.

Ota si v 8. třídě prošel několika vztahy, protože jak říká: „*Holky byly zvědavý.*“ Během tohoto období navázal první vážnější vztah, jenž trval tři čtvrtě roku. Partnerka Oty trpěla sebepoškozováním a její rodiče nesouhlasili, aby jejich dcera chodila s transsexuálem. Otova partnerka pokračovala v sebepoškozování, a to se stalo důvodem, proč Ota vztah ukončil.

Dále měl Ota od 8. třídy **neutrální jméno** zanesené ve školní matrice a narazil na jeden z prvních konfliktů, který zapříčinila jeho transsexualita. Jeden z učitelů jeho novou identitu neakceptoval a stále si ho vedl, ve svém notesu, pod jeho původním dívčím jménem. Ota se vůči tomuto vymezil, ale učitel odmítl jeho nové jméno akceptovat. Ota se snažil nalézt oporu u ředitele, ale marně. *Tehdy jsem hlavně narazil už na.. nepochopení od jedno učitele..*

V polovině 9. třídy byla Otovi nasazena **hormonální léčba**: *„..takže mi nasadili tu hormonální léčbu a někdy kolem poloviny devítky, což bylo poměrně brzo.“*

V této době také došlo ke konfrontaci mezi Otou a jedním spolužákem, kdy příčinou rozporu mezi nimi byla dívka. Celá situace došla do takového konce, že Otovi „profikl nohu“. Ve škole to mělo následující průběh: *„.. voni to tehdy celý svedli na mě a ze mě prostě udělali debila.. řekli, že jsem.. psychicky narušená transka, což si jako myslím, že by učitelé vůbec říct neměli.“* Po této zkušenosti Ota **odmítal chodit do školy**: *„Mně když se chtělo, tak jsem prostě vodešel a von to hlavně nikdo neřešil.. on mě nikdo neved prostě. Já jsem jim byl úplně ukradenej, jak kdybych neexistoval.“* Ota byl v kolektivu odstrčený, seděl sám, nikdo se s ním ve třídě nebavil. Jedinou výjimku tvořila trojice děvčat, jež Ota popsuje jako: *„Hrozně hodný.. Dycky se jako najdou ve třídě takový ty hrozně hodný holky, který se bavily se všema.“*

Ota na základní škole byl součástí florbalového týmu, kdy byl *„nejlepší brankářkou“*. Po čase se rozhodl z týmu odejít, jelikož cítil, že kdyby v týmu zůstal, bylo by to v rozporu s jeho přesvědčením o jeho identitě a také z důvodu, že ho sexuálně přitahovaly dívky.

Klíčové události:

- hraje si s kluky, chce nosit klučičí oblečení
- problémy se začleněním do kolektivu
- první návštěva u psychologa – podezření zda jde o poruchu pohlavní identity (přibližně na 1. stupni)
- zájem o dívky a první milování s dívkou
- vedení školy navrhuje, aby odešel
- první návštěva sexuologa

- odhalení mužské identity
- od 8. třídy nositelem neutrálního jména
- od poloviny 9. třídy nasazena hormonální léčba
- záškoláctví

Druhá epizoda: střední škola a první operace

Nová Otova životní etapa nastala, když nastoupil na střední školu. Mezi ním, paní ředitelkou a třídní učitelkou vznikla dohoda o tom, že **pouze oni budou vědět o Otově transsexualitě**. V průběhu školního roku došlo ke změně vedení školy a dále nastal problém, když Otu poznala jeho bývalá spolužačka ze základní školy. Tato spolužačka začala po škole **šířit zprávy o Otově transsexualitě**, ale ne jenom ona. V té době, se do Oty zamilovala jeho spolužačka, která se po krátké době jejich vztahu dožadovala sexu: *„Měl jsem přítelkyni, která se do mě na seznamováku úplně beznadějně zamilovala, a pak jsem musel jít s pravdou ven, protože ona se se mnou chtěla hned po týdnu vyspat. No a vypadalo to špatně a pak teda, když viděla, že to na té škole docela berou, tak se se mnou dala zase dohromady, pak mě stejně zase vodkopla.“* Informaci, že Ota byl dříve dívkou, si neponechala pouze pro sebe a stala se tak dalším člověkem, který přispěl k roznesení této zprávy po škole. Po nějaké době s Otou opět obnovila milostný vztah, který dlouho nevydržel.

Ota se **spřátelil s novým spolužákem Lukášem**. Snažil se mu pomáhat tím, že mu vysvětloval, jak to na škole funguje, dával mu zápisky z hodin, ale jejich **přátelský vztah se během času změnil na nepřátelský**. Ota Lukáše popisuje jako: *„On si prostě uměl podmanit lidi. On prostě jim dokázal.. co von jim nakecal, tak prostě platilo a hlavně on se napasoval na borce třídy. On mi prostě sebral moje místo ve třídě.. Dokát von tam nebyl, tak já jsem tam neměl s nikým potíže.“* Lukáš si Otu začal dobírat, což se začalo objevovat i během hodin a učitelé pouze nečinně přihlíželi. S dalším ročníkem celá situace *„vyšuměla“* a trochu se i zlepšila, ale spolužáci se s Otou moc nebavili kvůli Lukášovo popuzování.

Když se Ota nacházel ve druhém ročníku, **nastoupila na školu jeho již bývalá snoubenka**, kterou si měl tento rok v létě brát. Ota pociťoval, že mu není přán jeho nový vztah, protože byl napomínán při něžnostech třídní učitelkou, ale k ostatním

párům byla lhostejná: „*Tady se vobližujou jiný páry, vám je to úplně jedno. Když já jí dám pusku na tvář, už mě napomínáte.*“

Po Vánocích se obnovil nepřátelský vztah mezi Lukášem a Otou. **Došlo mezi nimi k hádce** a Lukáš strčil do Otovy přítelkyně. Kluci se začali prát, kdy Ota upadl během rvačky do bezvědomí. Po procitnutí šel Ota s přítelkyní do školy, kde nikdo nepátral po tom, co se mu stalo. Ota potřeboval ošetření lékařem. Učitelka jej poslala bez doprovodu k doktorovi, jenž byl kilometr a půl vzdálený od školy a Ota tuto vzdálenost musel ujít pěšky. Rozhořčená maminka volala do školy, kde jí bylo sděleno, že Ota se do školy ten den nedostavil, ale Ota toto tvrzení popíral.

Po uplynulých dvou týdnech rekonvalescence se Ota vrátil do školy. Přišel do nepříjemného prostředí, kde s ním nebavili spolužáci ani učitelé. Ota si pokládal otázku: „*Co jsem komu udělal? Mě se jako nikdo na nic nezeptá.. tak to asi hodili prostě na mě.*“ Vedení školy celý **incident** uzavřelo bez vyslechnutí Otovy verze.

Následovala další konfrontace s vedením školy, a proto se Ota rozhodl ke **změně střední školy**.

Ota si mohl vybírat, na jakou novou školu půjde, protože měl výborné známky. Nakonec se rozhodl pro jednu z největších škol, jež byla v dostupnosti. Díky velikosti školy, dokázal být Ota **v anonymitě**. Za celou dobu jeho studia se mu nestalo, že by potkal známou osobu a o jeho transsexuální identitě věděl pouze ředitel, personalistka školy a třídní učitelka. Ota si celé zbývající dva roky studia užíval bez pronásledování minulosti.

Ve třetím ročníku Otu čekala **první operace** v procesu změny pohlaví. Jednalo se o operaci prsou, jež Ota podstoupil již **ve svých 17 letech**. V této situaci mu velice pomohla jeho třídní učitelka. Ota byl na střední škole ligovým hráčem v házené, a jelikož měl problémy s kolenem, třídní učitelka vymyslela, že jde na operaci právě kvůli svému vyhazovacímu kolenu, aby se jeho spolužáci nic nedozvěděli, a to také vyšlo.

Klíčové události:

- dohoda o utajení transsexuální identity
- odhalení transsexuální identity
- nový kamarád se stal nepřítelem
- seznámení s bývalou snoubenkou

- konflikt s nepřítelem
- změna střední školy
- anonymita na nové střední škole
- operace prsou podstoupena v 17 letech

Třetí epizoda: Vysoká škola a rodina

Ota se dostal, díky své píli, na vysokou školu na svůj vytoužený obor. Na vysoké škole o jeho transsexuální identitě vědí pouze jeho dvě blízké kamarádky, jinak nikdo jiný.

Ota uvažuje, že by v posledním ročníku prodělal poslední operaci v rámci konverze pohlaví a podstoupil by **rekonstrukci penisu**, ale potýká se s následujícími problémy: *„...musím prostě brát v potaz to, že bych si na to musel našetřit, protože stejně 2 měsíce budu prostě nepoužitelný pro všechno. Což je zároveň i problém v rámci práce, v rámci školy a podobně, protože (eee).. buď bych to musel oželit 2 měsíce ve škole, protože přes prázdniny se tydle operace moc nedělaj a .. nebo prostě bych musel zapomenout na půl roku na školu, což by pro mě znamenalo prodloužení, a to zase já nechci.“* I přes všechny překážky je ale Ota odhodlán prodělat úpravu zevního genitálu.

Ota dále popisuje, jaké má **vztahy se svou rodinou**: *„Jako k rodině mám takový vztahy, že jako spíš rodinu nemám.. Jedinej v podstatě s kým se tak jako nějak stýkám, tak je mamka a se ségrou se vidím párkrát do roka.“*

Dále líčí vztah mezi ním a **babičkou** z matčiny strany, která jeho **transsexuální identitu kategoricky nepřijala**: *„Hrozně mi nadávala. Řekla mi, že se za mě hrozně stydí a že jí mám vykat. Tendlensten stav trval asi půl roku. Horší bylo, že ona na mě takhle řvala přímo před mojí mámou a moje máma tehdy nic neudělala, takže já jsem se tehdy hrozně vůči rodině zasek a (eee).. prostě.. I když mám svojí mámu hrozně rád, tak prostě nedokážu vůči rodině moc projevovat takový ty pozitivní emoce. Ty negativní docela jo (smích).“*

Jeden z babiččiných opovržlivých výroků zněl: *„To si myslíš, že by tě chtěl nějaký chlap nebo ženská? Někoho takovýho.. někýho takovýho parchanta.“* Dále bylo Otovi babičkou řečeno: *„...že ani nemám právo na život a takovýdle věci a.. že prostě takový lidi jako jsem já, by se měli věšet, že by se měli prostě postavit ke zdi a střílet jako to*

dělal prostě Hitler se Židama.. a podobně.. vyplynovat, prostě úplně vymýtít.. takže to jsem taky docela špatně nes.“ Po těchto událostech se Ota vůči své rodině „zase“ a nyní nedokáže ke své rodině projevovat pozitivní emoce. Někdy ho velice mrzí, že je citově chladný, ale během svého dospívání zažíval, jak říká: „... *neustálý podrazování, zrazování, nadávání.*“ A proto dokáže k rodinným příslušníkům projevovat pouze negativní prožitky.

Oporu, která mu chyběla v rodině, a láskyplné přijetí nacházel Ota **u svých partnerek**. S dívkami navazoval vztahy od svých 14 let, kdy se o svých přítelkyních vyjadřuje následovně: „*Ty jsem měl vždycky rád, protože dycky mě podržely.. ale prostě v té rodině, to spíš byla jedna facka za druhou.*“

Vztah s matkou Ota popisuje: „*Moje mamka je vůči mně dost pasivní.*“ Matka Otovi domlouvala, aby žil samotářský život a aby se co možná nejvíce stranil lidem. Určitý **zvrát v jejich vztahu** nastal, když Ota měl během jedné z operací komplikace a hrozilo mu vykrvácení: „*Vod té doby je na mě úplně jiná, že prostě možná pochopila, že by mě mohla nějak ztratit.*“ Jako jediná z rodiny ho navštívila v nemocnici a poskytla mu potřebnou pomoc.

Ota má o 12 let **staršího bratra**, nyní je mu 34 let a **nemají se v oblibě**. Svého bratra Ota popisuje jako: „*Byl to hrozně úspěšnej kluk, chytřej prostě. Z gymplu vyšel v podstatě se samejma jedničkama.*“ Pokračoval na vysokou školu a poté nastoupil na vojnu, protože patřil do ročníku, který měl ještě povinnou vojenskou službu. Bratr Oty u vojáků zůstal a nastoupil na univerzitu obrany, ale jeho vojenská kariéra skončila kvůli vážnému přestupku, jenž učinil. „*Ted' je prostě fetka..prostě nic nedělá. Válí se jenom u babičky. Jako.. jediná věc, kterou dokáže je jít sem tam na brigádu a.. oni mi řekli, že se v životě za Honzu nebudou stydět tak, jako se styděj za mě. A prostě.. mě to hrozně srazilo.*“ V té době bylo Otovi 14 let: „*Tehdy jsem úplně zapomněl na to, co je rodina.*“

Rodiče Oty se rozvedli v jeho 9 letech. **Otec** po rozvodu o Otu neprojevoval zájem, odmítal se s ním bavit, nezvedal mu telefon. Otec se o Otově transsexuální identitě dozvěděl díky tomu, že Ota svou situaci odhalil ve škole a následně se tato skutečnost dostala i k němu. Reakci otce, Ota popisuje: „*Řekl mi, že potřebuju někýho chlapa, aby mi ukázal, kdo je tady chlap a ženská. Takže pak jsem se vůči němu zasek a.. nebavili jsme se hrozně let.*“ Otec po letech s Otou naváže kontakt pouze kvůli

rodičovské zodpovědnosti, protože se Ota blížil k 18 roku života. Dále otec nedával najevo žádné emoce, když se jeho syn dostal na vysokou školu ani neprojevoval zájem, jak prospívá ve škole.

Ota má dva sourozence, staršího bratra, o kterém se zmiňuji výše a starší sestru, kdy mezi bratrem a sestrou je roční rozdíl, ale jak Ota říká: *„Já jsem pak takový hrozně nečekaný překvapení v roce 1996.“* Otův Otec má nejlepší vztah s bratrem Honzou a s Otovou sestrou už vztahy nemá tak dobré.

Ota se stýká se svou **sestrou** několikrát do roka. Jejich vztah nebyl moc vřelý, protože: *„Četla mi třeba e-maily. Dávala je přečíst mojí mámě, což mě hodně ponižovalo.“* Ale jako jediná z rodiny potřebovala nejméně času na to, aby Otu přijala takového, jaký je: *„Z její strany to asi bylo jako takový nejchápavější. Možná byla chyba v tom, že všichni si automaticky mysleli, že jsem lesba. To byl asi největší problém.“*

Dalším člověkem z rodiny, který Otovu transsexualitu vzal přijatelně, je **teta**, která žije v zahraničí: *„Člověk z ciziny to bral úplně jinak. Vona říkala, že prostě v AAA se s tím stýkají poměrně často. Jenom prostě říkala, že neví, jak se s tím sžijou lidi v Český republice.. a především v tom místě, kde bydlím.“* Město, kde Ota bydlí, popisuje jako místo, kde se to „hrozně zaseklo“, kde jsou lidi do sebe „zaujatý“ a nového člověka nechtějí vzít mezi sebe: *„Já jsem prostě vetřelec z BBB, takže jako tam nemám takovou tu skupinu příbuzných a podobně...“*

Klíčové události:

- nepodstoupena rekonstrukce penisu
- vztah s babičkou negativní
- opora nalezena u partnerek
- vztah s matkou pozitivní
- vztah s bratrem negativní
- vztah s otcem negativní
- vztah se sestrou pozitivní
- vztah s tetou pozitivní

Čtvrtá epizoda: ztráta nejlepšího přítele a zrušená svatba

Ota si také prošel tím, kdy po odhalení své původní identity **přišel o nejlepšího kamaráda**: „*On prostě jako, že jsem mu lhal a takhle.. V tu chvíli mě neznal, nebavili jsme se, neměli jsme mezi sebou žádný kontakt, takže jsem prostě neviděl důvod, proč mu to říkat.*“ Celkově to Ota komentuje: „*Nevidím důvod, proč to těm lidem říkat. Jako nevím, jak se zachovaj a dokonce to i.. popírám, docela často..*“

Zlomový bodem v Otově životě měla být **svatba**, která se měla uskutečnit tento rok v létě, kdy jeho snoubenkou byla jeho přítelkyně ze střední školy. **Příčina rozchodu** byla nevěra s Otovým kamarádem: „*My jsme byli v baru. Já jsem si odskočil a načapal jsem je, jak se spolu líbají.*“ O dva dny později přesně 24.12. došlo k rozchodu: „*Takže jsem měl originální dárek.*“ Nyní je tato dvojice stále ve vztahu a čekají spolu dítě.

Ota se se svou **bývalou snoubenkou** po rozchodu procházeli **obdobím hádek**. Celá situace vygradovala tak, že partner bývalé snoubenky málem srazil Otu autem. Následovalo několik slovních přestřelek přes sociální sítě, což se opět vystupňovalo: „*Začali mi vyhrožovat, že mi prostě podřezou kocoura, že prostě.. ublížej mně.. že mě nechaj polykat vlastní chcanky a podobně.*“ Po časovém odmlčení se nyní Ota se svou bývalou snoubenkou snaží obnovit přátelský vztah.

Otovi změna pohlaví dala následovně: „*Vím, že se dokážu spolehnout perfektně sám na sebe. A.. že prostě.. i když se to nezdá, tak prostě člověk pozná, komu může věřit, komu ne. Kdo jsou pravý přátelé.*“

Klíčové události:

- ztráta nejlepšího kamaráda
- rozchod se snoubenkou
- vyhrožování

Žánr životního příběhu: Zmučená duše

Ota svůj životní příběh vyprávěl v podobě strastiplné cesty, kdy musel téměř s každou osobou ve svém životě bojovat a těžce si tak vydobýval své místo v životě.

1.15. Pohled Julie (20 let)

Narativní analýza: Identifikace klíčových mezníků v příběhu – rozdělení vyprávění do dílčích epizod:

1. Epizoda: Od seznámení k důvěře

První epizoda: Od seznámení k důvěře

Julie se s Otou seznámila v létě loňského roku skrze svoji kamarádku Bětku. Ota v počátku nenavazoval kontakt s Julií: „... von se se mnou právě moc nebavil. Tak mi přišlo, že jsem mu nějaká nesympatická.“ Po několika dnech Ota s Julií navázal **virtuální komunikaci**, kde se jí svěřil, že byl z její přítomnosti nervózní, protože se mu líbila.

Julie udržovala s Otou virtuální spojení a několikrát se viděli i osobně. Postupem času začala o Otovi uvažovat jako o možném partnerovi: „...začala jsem si představovat, že by to šlo.“

Julie jela navštívit svého kamaráda Patrika, který se také znal s Otou přes svého bratra, který s ním chodil na základní školu. Tudíž mu bylo známo, že Ota trpí poruchou pohlavní identity. **Patrik** byl tím, kdo Julií řekl o Otově transsexuální identitě: „...že ho prostě **zná jako holku** a začal o něm říkat takový ošklivý věci.. Jako bylo na něm vidět, že má averzi vůči tomu, že je transsexuál.“ Julie je toho názoru, že takovouto informaci by se měla dozvědět přímo od Oty a svému kamarádovi toto zazlívala: „... vim, že je to osobní informace a měl by si o tom rozhodovat sám.. jako komu to řekne.. že už je to o té důvěře mezi lidma.“ K Otovi se snažila chovat stále stejně, jako kdyby o ničem nevěděla.

Poté Julie nabyla dojmu, že Otu **za partnera nechce**: „... když ti dojde, že je to transsexuál.. nevim.. asi mám nějaký předsudek vůči tomu, ale neuvědomuju si ho, že je to tak jako podvědomě.“ Julie se potýkala se špatnými pocity, protože ji odradila právě jeho transsexualita, ale i tak s ním chtěla zůstat alespoň v přátelském kontaktu, protože Otu považovala za: „Jako fajn člověka, jako milýho kluka, že je pozornej.. že bych se s ním chtěla asi víc seznámit.“

Otova porucha pohlavní identity **vyvolala v Julií zájem** o tuto problematiku: „Já jsem se to snažila nějak pochopit samozřejmě to asi úplně nejde, ale.. různě jsem se snažila hledat na internetu, jak to funguje.. Člověk to potom i dokáže, podle mě, víc pochopit,

*když o tom zjistí víc věcí.“ Sama u sebe došla ke zjištění, že: „Je mi **sympatičtější**, když je to přeměna vlastně **chlap na ženskou**, než když je to ženská, co se stane chlapem.“*

Na Julii působí transsexuálové, kteří se mění na ženu křehčím dojmem, zatímco transsexuálové, jež se stávají mužem, u sebe projevují svou „*hrubší stránku*“ a pro Julii je lépe akceptovatelnější změna pohlaví male to female.

Zhruba po 5 měsících se Julii **Ota svěřil** s tím, že má poruchu pohlavní identity: „*Došli jsme do takový fáze toho vztahu jako přátelského vztahu, že mi to řek sám.. On se hrozně bál, než mi to řek.. jestli se tím nějak ten vztah nezmění.. To se mu třeba stalo teďkon s většinou jeho **kamarádů**. Po tom, co se to dozvěděli a.. už se s nima vůbec **nebaví**.“ Julie se scházela s partou Otových kamarádů, kteří nic o tom, že se Ota narodil jako dívka, nevěděli, ale časem Otu jeho minulost dostihla a vše na něj „*prasklo*“. Otovi kamarádi, dle Juliiných slov, mu kvůli jeho transsexualitě: „*Pak mu i docela nadávali kvůli tomu, že.. ho jednou i zmlátil ten kamarád.*“ Julie se domnívá: „*Kluci tohlesto fakt neberou podle mě.. jsou spíš agresivní, že to berou jako urážku svého pohlaví.*“ Podle Julie, do dnešní doby Ota neobnovil předešlé vztahy se svou partou kamarádů.*

Klíčové události:

- stydlivost překonána prostřednictvím virtuální komunikace
- dozvědění se o transsexuální identitě Oty od kamaráda
- reakce na transsexualitu
- vyvolání zájmu o poruchy pohlavní identity
- lépe přijímá transsexuály MtF
- Ota se svěří o své transsexualitě
- kamarádi neakceptují Otovu transsexualitu – přetrhání přátelských vztahů

Výzkumná zjištění

Během výzkumného šetření jsme se v příbězích zabývala následujícími okruhy: dětství a dospívání, změna, uvědomění si, reakce okolí, milostný život.

1.16. Dětství a dospívání

Denis

Denis popisoval své dětství jako šťastné období, ve kterém si jako dívka rád **hrál s kluky** na vojáky a ve větší oblibě měl **hračky určeny pro chlapce**:

„Nejvíc jsem měl těch klučích hraček a tíhnul jsem k nim víc.. Když brácha dostal autodráhu, tak jsem si s ní hrál víc než on.“

Trávení volného času s opačným pohlavím pokračovalo i na základní škole a Denis vizuálně připomínal kluka, protože nosil **chlapecké oblečení** i měl **krátké vlasy**:

„Často si mě s klukem pletli.“

Denis začal vnímat při přechodu na druhý stupeň, že nesplňuje společenská kritéria, jež určovala, jak by se měla **chovat a vypadat dívka** jeho věku, proto se rozhodl tomuto měřítku podvolit:

„Už jsem cejtíl tu společnost a ten nátlak, že bych se měl chovat jako holka. Tak jsem si nechal narůst delší vlasy, začal jsem se víc oblíkat jako holka.“

Pohled Hynka (bratr Denise)

Hynek svého staršího bratra popisuje v jeho dětství jako dívku, která měla ráda pohodlný styl oblékání. Jako dítě **nenosila šaty ani sukně** a její **oblíbená brava** byla, a stále je, **modrá**:

„Rozhodně žádná růžová, žádný šatičky, sukýnky a takovýdle.. ale prostě doma volný triko a tepláky.. voblíbená barva modrá a tahle.. To mu furt drží.“

Dále se Hynek vyjadřoval ke kamarádům, s nimiž udržoval Denis v dětství **přátelské vztahy**:

„...měl jakože spíš kamarádky... Jako měl pár kamarádů ale.. většinou to.. právě byli takový hajzli, pře von.. byl poctivej, slušněj..takže.. spíš ho jakože kazili, takže se s nima moc nevídal.“

Na základní škole, si Denis, podle Hynka, procházel období, kdy nevyhledával společnost a chtěl **trávit čas o samotě**, což se projevilo i na jeho zdravotním stavu. Hynek si toto chování vysvětloval:

„...prostě měl v sobě nákej problém, takže byl jakoby víc uzavřenej do sebe... třeba ve škole sto padesát až dvě stě padesát zameškanejch hodin za pololetí.. Ted' prostě nemarodí vůbec.“

Hynek popisoval, že Denis v období dospívání si prožíval **zmatenost ve své sexuální orientaci**. Na počátku se považoval za bisexuála, později si přiznal svou homosexuální orientaci a ve finále zjistil, že je kluk uvězněný v dívčím těle:

„...když se mu prostě začala líbit kamarádka, tak jsem to věděl, pak teda že je bi.. nakonec teda, že je jako holka, tak že lesba. Pak teda, že .. se cejtí jako kluk...“

Pohled Lucie (maminka Denise)

Lucie vzpomínala, že její dcera Karolína si v dětství **hrála s autodráhou**, sledovala se svým otcem **závody formulí** nebo **sportovní utkání**, ale zároveň si hrála i s **hračkami**, jež byly určeny **pro dívky**:

„Jako, že si chce hrát s autodráhou s Hynkem, no tak to bylo prostě normální, jo. Nebo.. panenky jsme taky měli jako nebyl, že by byl kluk vod mala, že by prostě neměl panenky.. Panenky jsme měli, kočárek měl. To jsme měli všechno, ale.. i na dovolenou s náma jezdila k moři panenka. Jsme měli takovou jako velikou.. Takovou velikánskou panenku a ta s náma jezdila na dovolenou... Když byl větší.. tak koukal s tátou na sport.. na formule.. na to jsme koukali všichni. Na ty jsem se koukala i já, jo.“

Vizuální zevnějšek dcery Káji jako dítěte byl spíše chlapecký, protože měla krátký sestřih vlasů, nerada se odvívala do šatů nebo sukní a preferovala studené barvy:

„..von byl hrozně baculatej. Takže my jsme.. spíš říkali, musíš bejt na krátko.. Myslim si, že šaty nebyly jeho oblíbený.. moc šatů jsme asi neměli bych řekla, že Hyňa se do sukní oblíkal častěji. (smích) Ale.. emmm.. vona jako na šaty ani jako na růžovou, ne. Jako vod mala, to jediný, že bych řekla, tu modrou, zelenou, prostě takovoudle barvu,

že měl furt.. Ale jako v růžovym jako nebyl asi určitě. To si myslim, že to nebylo její oblíbený...”

V pubertě, když se u Káji začaly objevovat sekundární pohlavní znaky, konkrétněji růst poprsí, Lucie v jejím pokoji narazila na zvláštní věc, kterou ukrývala. Vytvořila si improvizovaný korzet z bratrovy vesty, aby si mohla **stahovat hrudník**:
„Hynek měl zelenou maskáčovou vestu. Tady to mělo spoustu kapes a já jsem tu vestu našla u Denise, rozpáranou, bez těch kapes.. Což teď už mi jakoby dochází. On jí teda nosil někde tajně, aby se mocht stahovat, aby neměl prsa.“

V období dospívání se Lucii Karolína svěřila s tím, že se **zamilovala** do jedné ze svých spolužaček:

„To byla vlastně první předzvěst, jo.. a že se mu ve škole líbí nějaká holka a že.. ta holka, že chodí do školy.. Von teda, že se jako zamiloval.. No tak jako pro mě šok.. Že má ráda holky.. jsem se nedokázala do té situace vžít, jo.“

Ota

Ota popisuje situaci ze svého dětství, kdy jako dívka byl v partě svých kamarádů a **choval se spíše jako kluk**:

„Pamatuju si, že jsme holky s klukama strašili pavoukama, že jsme je po nich házeli.“

V 5 letech se Ota, se svou rodinou přestěhovali do města. **Změna bydliště** způsobilo v Otově životě to, že přišel o svou klučí partu a od této chvíle byl v nové školce nucen, aby se kamarádil s děvčaty, což se mu nelíbilo:

„...jsem si spíš vynucoval takový to jako bejt s těma klukama, že prostě jako mě nebavilo.. takový to hraní si na rodinu a takovýhle věci. Asi si to možná pamatuješ ty z dětství, že jste museli ty kluky do toho přemlouvat (smích). Takže takhle nějak to bylo i u mě.“

Ota dále v dětství **nesouhlasil se společenskými konvencemi**, které udávaly, s čím si mají hrát děvčata a jaké hračky jsou určeny pro chlapce:

„Jenom třeba takový to prostě rozdávání typických rolí. Ty si hraješ s panenkami, ty si hraješ s autíčkama.. no a prostě. Mně to samozřejmě nikdy moc nešlo, no... Já jsem byl úplně ujetej do stavebnic.“

Ota se dále ve svém dětství vymykal, tím způsobem, že **odmítal nosit dívčí oblečení**. Kvůli Otově atypickému chová se jeho maminka rozhodla vyhledat dětského psychologa, který nastínil, že by se mohlo jednat o poruchu pohlavní identity:

„Já jsem třeba takovej specialista, že.. já jsem dokázal prostě rozstříhat sukně a tovýdle věci. Dokonce si pamatuju, že jsem na truc šel jednou na vysvědčení ve fotbalovém dresu a v kraťasech. Tehdy teda jako (eee).. moje máma začal vnímat, že se mnou něco není v pořádku a vzala mě k psycholožce. Psycholožka jí už tehdy nastínila, že asi jako budu mít.. tuhlenstu vadu.“

Shrnutí výsledků:

- Denis a Ota si v dětském věku hráli s hračkami, které byly určeny pro chlapce: autodráha a stavebnice
- Lucie potvrzuje Denisovo hraní si s autodráhou, ale také dodává, že v rámci hry byly používány i hračky pro dívky: panenky
- V dětství Denis a Ota vyhledávali, jakožto dívky, chlapeckou společnost
- Hynek potvrzuje, že se Denis přátelil jak s kluky, tak ale i s děvčaty
- Denis a Ota odmítali nosit holčičí oblečení
- Podle Hynka se Denis nerad odíval do šatů a sukní, preferoval volné tričko a tepláky
Podle Lucie, Denis nenosil sukně ani šaty a měl v oblíbené studené barvy
- Lucie popisuje Denise jako dívku s krátkými vlasy, která nerada nosila sukně a šaty.
- Lucie vyprávěla, že Denis si v dospívání stahoval hrudník

1.17. Uvědomění si

Denis

Denis si své **pocity rozdílnosti** začal uvědomovat na základní škole, ale neuměl pojmenovat, co se s ním děje:

„Věděl jsem jakoby později na základce, že je jakoby něco jinak. Ale nevěděl jsem, jakoby co. Nedokázal jsem to identifikovat.“

První indicií odlišnosti, se pro Denise stalo to, když se v osmé třídě **zamiloval do své spolužačky**. Denis si v té chvíli uvědomil:

„Že aha... něco... něco se děje.“

Po Denisově zjištění, že je **homosexuálně orientovaný**, se ale stále potýkal s neuspokojením:

„Že to prostě není ono.. Sice se mi líbí holky, ale že bych se v tom vztahu necejtil správně...“

Denis tápal a **nedokázal identifikovat**, co se s jeho osobou děje. Shodou okolností, Denis ve svých 14 letech shlédl dokumentární příběh transsexuálního muže, a poté se **ztotožnil** s jeho vyprávěním a uvědomil si podobnost mezi nimi:

„To jsem já.. ale v tu dobu jsem si řekl, že to nikomu neřeknu.. že to nebudu řešit.“

Ota

Ota si svou odlišnost v dětském věku neuvědomoval. Odlišného chování si všimla jeho maminka, a proto se rozhodla navštívit společně s Otou dětského psychologa, jenž předpokládal, že by se mohlo jednat o poruchu pohlavní identity:

„Tehdy teda jako (eee).. moje máma začal vnímat, že se mnou něco není v pořádku a vzala mě k psychologce. Psycholožka jí už tehdy nastínila, že asi jako budu mít.. tuhlenstu vadu.“

Mezi 12-13 rokem života si Ota začal uvědomovat, že ho **přitahují dívky** a v této době proběhlo i jeho první milostné dobrodružství s jeho spolužačkou. Tato zpráva se roznesla po škole a Ota byl označován za lesbu, s čím nesouhlasil. Otovi se nelíbilo, když při oslovování jeho osobu byl používán ženský rod a své okolí na to upozorňoval:

„Oni mě prostě všichni házeli do toho, že jako.. že jsem prostě lesba. A já jsem jim prostě říkal, že se prostě takhle necejtím.. takhle v pohodě.. že mi nepříde, když na mě mluvěj v ženskym rodě a podobně a že se.. že se tak prostě necejtím.“

Shrnutí výsledků:

- Denis svou odlišnost neuměl pojmenovat, později se ztotožnil s příběhem transsexuálního muže
- Otův transgender identifikoval dětský psycholog
- Denis a Ota si ve svém dospívání uvědomili, že je fyzicky přitahují dívky

1.18. Změna

Denis

Když bylo Denisovi 17 let, objednal se na sexuologické vyšetření, protože pocítil, že musí vzít do vlastních rukou svou budoucnost a touhu stát se mužem:

„Musím to začít nějak řešit.“

Předpokládaná diagnóza se potvrdila a Denis **začíná s léčbou**. Prvním krokem se stalo zřízení **neutrálního jména**, které měl Denis od svých 17 let:

„O prázdninách mi paní doktorka Fifková dala papíry na vyřízení neutrálního jména a papír do školy, takže jsem si v září začal vyřizovat neutrální jméno.“

Na začátku 3. ročníku, Denis ve škole obeznámil vedení školy se svou transsexualitou a byl **uvolněný z tělesné výchovy**:

„Byl jsem uvolněnej z tělocviku, takže jsem nemusel ani s holkama ani s klukama, prostě jsem byl úplně uvolněnej.“

Dalším Denisovým krokem v rámci konverze pohlaví se stala **hormonální léčba**, jež mu byla nasazena v době, kdy dosáhl plnoletosti:

„V prosinci, jakmile mi bylo osmnáct, tak vlastně jsem dostal hormony.. Mezi prvníma změna jsem si všimnul právě, že se.. změnily i jakoby trochu rysy v obličeji.. předistribuoval se ten tuk. Hned na začátku se mi zastavila menstruace, takže to bylo jako.. to byla úleva (smích).. Asi po půl roce se mi začal měnit hlas. Takže jsem si pak nahrával i jako ten hlas.. jak se mění a.. ten hlas se ustálil tak po roce, po roce a půl.. Začne růst víc ochlupení, prostě všude..“

Ve 4. ročníku Denis postoupil jednu z prvních operací, kterou byla **mammaplastika** (odstranění mléčné žlázy a zachování vitality, tvaru dvorce a bradavky). Poté Denise čekalo stání před odbornou lékařskou komisí, která mu udělila schválení k provedení druhé operace, kdy se jedná o tzv.: hysterektomii (úplné vyjmutí vaječnicků a vejcovodů):

„Protože jsem měl větší prsa, takže jsem mocht jít i před komisí na operaci. Takže jsem musel znova k psychologovi, aby vlastně.. (ehm).. Vodsouhlasil vlastně to, že můžu jít před komisí..(ehm) na tu operaci a.. nakonec to vyšlo tak, že vlastně jsem šel v říjnu na operaci, v listopadu ke komisí a v prosinci na druhou operaci.. Komise pro mě byla..“

formalita, prostě jsem tam přišel, pět minut jsem mluvil, uvnitř.. Oni se mě zeptali na pár věci a.. šel jsem ven.“

Všechny kroky, které přispěly k tomu, že se Denis začal více vizuálně podobat muži, způsobily změny v jeho struktuře osobnosti:

„Jsem se prostě víc otevřel tomu světu a začal jsem víc komunikovat.“

Denis splnil všechny podmínky pro to, aby se **mohl stát mužem** i po právní stránce:

“... jsem si moč změnit méno na Novák.. na mužský. Změnilo se mi rodný číslo a.. musel jsem si změnit veškerý doklady.“

Posledním zárokem v konverzi pohlaví je **rekonstrukce penisu**, který zatím Denis nepodstoupil, protože není spokojený s výslednou prací lékaře, jenž tyto operace provádí jako jediný v České republice:

„...u nás se to provádí.. Dělá to jeden doktor, kterej je skoro v důchodu a.. ty výsledky nejsou tak jako dobrý jako v zahraničí.. takže čekám, jako jestli se vobjeví někdo jinek, kdo to u nás bude dělat, a nebo si prostě holt našetřit a jet třeba do Německa. Tam to maj na dobrý úrovni.“

Pohled Lucie (maminka Denise)

Lucie pomáhala své dceři při výběru **nového chlapeckého jména**. Společně se shodly na jméně, které bylo napsané v porodnici v případě, když by se Kája narodila jako chlapec. Novým jménem se tedy pro Káju stalo Denis. Maminka Lucie vzpomíná na trable, s nimiž se potýkala během zvykání si na mužské jméno a rod u své dcery:

„No bylo to hrozný jakoby pro mě.. hrozný jako než jsme si zvykla.. A ty koncovky, nejhorší ty koncovky. Já i dneska, já prostě.. tu a tam prostě furt dám, dělala jo.. A proto jsem řekla.. Denisi nemůže po mě chtít, abych prostě ze dne na den takhle přepnula. A (eee).. říkala jsem.. 15 let jsem ti tady říkala Kájo a najednou, ti nemůžu říkat Denisi. Musíš počkat, než si zvyknu na to méno.. Myslím si, že rok jsem s tím bojovala.. (smích) Pak jsme si dělali srandu, protože jsem udělala.. Ka.. a teď jsem jakoby načala jako Káj.. Tak jsem si pak dělala srandu, že mu teda budeme říkat Karel.. Jako Karel, mami, určitě nebudu, jo. (smích).. Pak jsem teda skolili i toho Kryštofa a pak teda, že bude ten Denis, jo.“

Ota

V pubertě Ota poprvé jde, v doprovodu své matky, na **sexuologické vyšetření**:
„Tehdy jsme tam přijeli, bylo to v 7. třídě a.. ta když mě viděla, tak jí to bylo jasné (smích).“

Od 8. třídy byl Ota nositelem **neutrálního jména** a od poloviny 9. třídy mu byla nasazena **hormonální terapie**:

„...takže mi nasadili tu hormonální léčbu a někdy kolem poloviny devítky, což bylo poměrně brzo.“

Ota podstoupil svou **první operaci** v rámci konverze pohlaví ve svých 17 letech, kdy se jednalo o úpravu poprsí:

„Vzhledem k tomu, že já jsem byl hrozně aktivní na soukromý právo už na střední škole, tak jsem s tím přišel za doktorkou a řekl jsem, že chci podstoupit první operaci, což znamená zploštění hrudníku... žil jsem rok v té roli, ve které chci žít, tak to jsem splnil. Půl roku hormonální léčba.. už jsem měl vlastně skoro 2 roky, takže to taky problém nebyl.. Takže jsem byl vlastně první, kdo dokázal něco podstoupit v České republice pod 18 let (smích). Takže vlastně díky tomu jsem v 17 měl tu první operaci a kdyby mi to tehdy mamka nepodepsala, tak jsem si ani neškrtnul.“

Ota plánuje podstoupit operativní zákrok, při němž by byl **rekonstruován penis**, ale prozatím nemám dostatek financí a čeká na vhodnou dobu, pro provedení tohoto zákroku:

„...musím prostě brát v potaz to, že bych si na to musel našetřit, protože stejně 2 měsíce budu prostě nepoužitelný pro všechno. Což je zároveň i problém v rámci práce, v rámci školy a podobně, protože (eee).. buď bych to musel oželit 2 měsíce ve škole, protože přes prázdniny se tyhle operace moc nedělají a .. nebo prostě bych musel zapomenout na půl roku na školu, což by pro mě znamenalo prodloužení a to zase já nechci.“

Shrnutí výsledků:

- Denis a Ota podstoupili první sexuologické vyšetření v dospívání a následovalo zřízení neutrálního jména
- Lucie (matka Denise) byla nápomocná při výběru chlapeckého jména
- Oba dva podstoupili mammaplastiku a hysterektomii
- U Denise a Oty prozatím nedošlo k modelaci zevního genitálu (neopenisu)

1.19. Reakce okolí

Rodina

Denis

Denis si uvědomil svou chlapeckou identitu ve svých 14 letech a rozhodl se o své transsexualitě mlčet, což trvalo přibližně dva roky. Poté došel k názoru, že se potřebuje někomu svěřit a jako první osobu si vybral svého mladšího **bratra Hynka**, jehož reakce byla vlídná:

„Já jsem chtěl vždycky bráchu.“

Denisova **babička** se potýkala s obavami, že přijde o své vnouče, ale časem danou situaci zpracovala a s Denisem mají fungující vztah:

„U babičky jsem si říkal.. jo, ta to příme jakoby dobře, ta mě podpoří.. Prostě že.. jsem si řekl, že jí to řeknu mezi prvníma a vona prostě nakonec, řeknu.. to byla jakoby nejhorší reakce, ale přijmula to.. Bála se, že o mě přide jako o vnouče. Já jsem jí říkal, že jsem furt stejnej, že jsem to furt já, že se nic nezměnilo a že o mě nepřide a tak to pomalu vzala, jo.“

Otec Denise byl mezi posledními, který se dozvěděl o jeho transgendru, protože Denis choval ke svému tátovi velký respekt. Otec shodou okolností našel Denisův facebookový profil, kde vystupoval jako muž, tudíž Denisův táta na jeho chlapeckou identitu přišel zcela sám, aniž by mu Denis musel cokoli sdělovat. Denisova mužská role byla otcem uznána a společně se svou partnerkou se začali vzdělávat v oblasti poruchy pohlavní identity prostřednictvím literatury:

„Tátovi jsem se furt připravoval, že to řeknu, ale měl jsem z něj takovej respekt a nevěděl jsem, jako to příme. Nakonec jsem tam jednou přijel a zeptal se mě.. Co znamená ten Denis Novák na facebooku?.. Našel můj profil, jako.. říkám.. No, že jsem kluk, prostě.. A on.. No, tak jo, dobře... A pak to vůbec neřešil. Ten, si myslím, že se s tím pral mnohem víc než máma, ale nedával to vůbec najevo. Vůbec jako nic... vůbec jsem se o tom nebavili, nic. Pak asi po.. asi po půl roce táta se svou přítelkyní.. právě.. že si se mnou chcou promluvit. Dvě hodiny jsme si povídali. Všechno jsme to probrali.. Oni si koupili knížku právě: Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity..“

Pohled Hynka (bratr Denise)

Hynek o sobě tvrdí, že z celé rodiny bratrovu změnu pohlavní snášel ze všech nejlépe, protože ho Denis o veškerých změnách ve svém chování a prožívání informoval postupně, tudíž Hynek měl dostatek času na zpracování každé anomálie, se kterou se mu bratr svěřil:

„Denis mi to všechno říkal z první ruky. Jakoukoli změnu prostě pocítil von, tak prostě.. mě prostě z rodiny, to říkala hned jako prvnímu.. a měl jsem jako dost času na to.. každé ten krok pobírat.. Takže jsem to bral jako že úplně v pohodě..“

Z Hynkova pohledu se nejhůře s Danisovo transsexualitou potýkala **babička**, protože se nedokázal vžít do Denisovy situace a domnívala se, že přijde o svou vnučku. Zhruba po dvou letech se babička dokázala přizpůsobit Denisově chlapecké identitě:

„Babička to spíš nedokázala pochopit, protože přišla prostě vo vnučku a.. nedokázala se s tím smířit.“

Hynek popisoval, že **otcovi** určitou dobu trvalo zpracovat Denisovu transsexuální identitu, ale nakonec přijal pocity svého dítěte a byl nápomocný u své matky, aby Denise také přijala:

„...taky to bral těžce.. Napřed myslel, že mu jenom něco přelítlo přes nos, že ho to přejde.. A táta jako asi taky.. prostě něk se s tím smířil.. prostě přijal to jako fakt, že prostě to tak je.. Myslim, že souhlasí s tím názorem, že prostě je to kluk, kterej se narodil v holčičím těle... von jakoby pomáhal babičce, aby to kousla.“

Hynek vyprávěl, že matka také potřebovala určitý čas na zpracování faktu, že se její dcera cítí být mužem, ale s danou situací se smířila poměrně rychle. Podle Hynka jí nejvíce pomohla situace, kdy společně s Denisem vybírali jeho nové jméno:

„Tak ze začátku blbě, ale potom nějak začli vybírat jakože spolu méno.. Oba udělali seznam přijatelných jmen.. a z nich potom vybrali jedno. A pak už to začala brát víc v pohodě.. Mamka to teda kousla.. celkem rychle voproti nim (babička, otec).“

Pohled Lucie (matka Denise)

Lucie popisovala chvíli, kdy jí Kája oznámila, že se cítí být chlapcem. Nacházely se doma a večer jí byla zaslána sms zpráva, v níž byla Karolína nejasná, ale zároveň naléhavá. Poté Kája za Lucií přišla a ve svých 16 letech se svěřil s tím, že se cítí být

mužem. Lucie byla šokována a nechtěla si připustit, že je něco takového možné. V přijetí dané skutečnosti jí pomohlo sezení transsexuálních osob, kde jí bylo vysvětleno vše ohledně poruchy pohlavní identity:

„Tenkrát, on mi napsal smsku. Byl támdle v pokojíčku, já byla tady.. tady jsme byli ještě s přítelem a von, že se mnou chce mluvit, jenomže já jsem tu smsku, jsem si přečetla až za dvě nebo tři hodiny. A ted jsem to najednou zjistila.. Já říkám..Ty jo, co se děje? Tak pak za mnou přišel do ložnice, tak jsem to řešili v ložnici, jo. Aaa.. že má tendleten problém.. Když s tím přišel, tak prostě pro mě to byl.. hroznej šok...Byla jsem na nějakým tom jednom sezení, co oni maj, jak tam.. chodí k tý pani doktorce, tak tam jsem s nim taky jednou byla..Aby mi jakoby vysvětlila.. Protože jsem furt.. jestli to není nákej jeho výmysl, jestli si to prostě nevymyslel.“

Podle Lucie, se její **bývalý manžel** dlouho smiřoval s dceřinou transsexualitou, ale po čase daný fakt také přijal:

„Já si myslím, že se s tím nechtěl dlouho smířit.. že to tam bylo hodně i tou babičkou.. Co je můj bejvalej manžel, tak má sestřenici a ona je zdravotní sestra. Tak já sem potom Lindě volala, jestli by mohla s Jardu a babičkou promluvit, aby jim to ona nějak se snažila jakoby vysvětlit.. jakoby nějak prostě zdravotně. Takže vim, že pak tam měli nějaký jakoby sezení mezi sebou.“

Jak Lucie zmiňovala, nejhůře celou Denisovu změnu pohlaví snášela **babička** (matka bývalého manžela), která měla obavy, že přijde o své vnuče. Denis ji odmítal navštěvovat, protože na něj neustále naléhala, aby byl dívkou. Nyní již babička chlapeckou identitu Denise přijala a mají spolu opět blízký vztah:

„To tam pak taky nechtěj nák jezdit, protože ta babička furt, aby byl Kája.. Takže jsem se jakoby snažila taky tý babičce jako.. jakoby i tu cestu tam najít. Ted' už je to v pohodě.“

Lucie dále popisovala reakci své **matky**, kdy se nemohla smířit s Denisovou transsexualitou a nebyla ho schopna oslovovat chlapeckým jménem:

„Třeba moje máma, to byl problém, aby mu řekla jinak než Kájo, no.“

Luciina **sestra** odsuzovala transsexuální jedince, ale díky zkušenosti z vlastní rodiny názor změnila:

„Třeba i moje ségra tenkrát.. neuznávala když se támhlety nechávají přeoperovávat.. Ale pak vlastně, když to v tý rodině máte, tak ten názor změníte.. Když se vlastně setkáte s konkrétním člověkem.“

Podle Lucie, její **partner** Luděk k Denisově mužské identitě přistupoval od první chvíle velmi dobře:

„...bral úplně s klidným přehledem, že ten to vzal..mmm možná z nás nejlíp..“

Ota

Matka reagovala na Otův transgender odtažitým chováním a domlouvala mu, aby žil samotářský život a co možná nejvíce se stranil lidem. V jejich vztahu došlo ke zlepšení, kdy Ota během druhé operace, kvůli nastalým komplikacím, málem zemřel:

„...protože jsem měl trošku komplikace při té druhý operaci, tak jako byla jediná, kdo za mnou přijel, kdo prostě mi pomoch, protože (eee).. Já jsem tehdy málem vykrvácel.. Vod tý doby je na mě úplně jiná, že prostě možná pochopila, že by mě mohla nějak ztratit. Ale jako z počátku to bylo takový, že prostě jako (eee).. s nikym nemluv, hlavně to na nikoho nezkoušej a takovýdle věci.. že prostě jako sama mi říkala, že prostě jako se mám úplně stranit lidem a žít si prostě ten samotářskej život.“

V Otových 9 letech došlo k rozvodu rodičů a od té doby byl **otec** s Otou v minimálním kontaktu. O Otově transsexuální identitě se dozvěděl skrze své známé, protože Ota začal ve škole vystupovat v mužské roli. Otcova reakce na změnu pohlaví byla pro Otou velice zraňující a způsobila to, že spolu zpřetrhali veškeré styky po dobu několika let. Poté otec navázal kontakt s Otou, ale jenom kvůli rodičovské zodpovědnosti:

„Řekl mi, že potřebuju někýho chlapa, aby mi ukázal, kdo je tady chlap a ženská. Takže pak jsem se vůči němu zasek a.. nebavili jsme se hrozně let. Pak se teda nějak rozsek a začal se se mnou někou záhadou bavit než mi bylo 18 a pak mi to došlo, no rodičovská zodpovědnost.“

Otova **babička** jeho potřebu stát se mužem kategoricky nepřijala a transsexualitu jako takovou absolutně neuznává:

„Hrozně mi nadávala. Řekla mi, že se za mě hrozně stydí a že jí mám vykat. Tendlensten stav trval asi půl roku. Hlavně mi jako řekla.. To si myslíš, že by tě chtěl nákej chlap nebo ženská? Někoho takovýho.. někýho takovýho parchanta.. (eee).. pak mi řekla, že

ani nemám právo na život a takovýdle věci a.. že prostě takový lidi jako jsem já, by se měli věšet, že by se měli prostě postavit ke zdi a střílet jako to dělal prostě Hitler se Židama.. a podobně.. vyplynovat, prostě úplně vymýtit.. takže to jsem taky docela špatně nes.“

Otovo **sestra** potřebovala z celé rodiny nejméně času na zpracování toho, že se Ota cítí být mužem a z rodiny patří mezi ty členy, s nimiž má Ota vcelku dobrý vztah a jeho transsexuální identitu akceptuje:

„Z její strany to asi bylo jako takový nechápavější.“

Další osobou, v Otově rodině u níž našel přijetí, je jeho **teta**, která žije v zahraničí:

„Člověk z ciziny to bral úplně jinak. Vona říkala, že prostě v AAA se s tím stýkají poměrně často. Jenom prostě říkala, že neví, jak se s tím sžijou lidi v Český republice.. a především v tom místě, kde bydlím.“

Škola

Denis

Na gymnáziu se Denis také nesetkal s problémem, že by jeho **chlapecká identita nebyla přijata**, i když se potýkal s obavami, jak budou vypadat reakce jeho spolužáků. Největší strach měl ze skupinky třídních „*machrů*“, ale i tou byl Denis akceptován:

„... ve škole mě taky přijali dobře, co jsem se bál.. Já jsem napsala.. měli jsme facebookovou skupinu, takže na konci srpna jsem to tam napsal.. Napsal jsem.. dal jsem tam odkaz na svůj nový profil na facebooku.. e-mail, že se na mě můžou jakoby obrátit, že mi můžou napsat. Takže asi 3 lidi mi napsali a nejvíc jsem se bál takový.. Jedna parta tam byla v té třídě, kluků, který jako byli takový jako machři, takový jako že jsou něco víc .. a jeden z nich byl první, kdo se mi ozval, že jsem borec a takhle. To mě jako potěšilo a říkám.. jo takže ta parta bude v pohodě. A vlastně zbytek gymplu byl v pohodě jako.“

Poté, co Denis odkryl svůj transgender ve své třídě, rozhodl se obeznámit s nastalou situací i své učitele. Žádal je, aby k němu přistupovali jako k muži, což **všichni akceptovali**:

„Třída už to věděla, tak jsem šel za třídní učitelkou.. Dal jsem jí ten papír a vona, že dobře.. Já jsem si teda vobešel všechny učitele, který mě učili a dal jsem jim ten papír a..

aby mě prostě oslovovali v mužském rodě, což respektovali.. měl jsem štěstí. Takže jako já jsem byl rád, že jsem si ty učitele obešel sám, že všichni to věděli, respektovali.. Paničelka, co učila vlastně biologii, byla zároveň výchovná poradkyně, tak ta měla jakoby i pár otázek, jakože jí to zajímalo, to téma, tak to jsme si popovídali a.. a bylo to dobrý jako...”

Ota

Na **základní škole** se Ota dostal do konfliktu se svým spolužákem. Celá situace se vyostřila do takové podoby, že Ota byl urážen svými učiteli, protože je transsexuál: *„... voni to tehdy celý svedli na mě a ze mě prostě udělali debila.. Řekli, že jsem.. psychicky narušená transka, což si jako myslím, že by učitelé vůbec říct neměli.“*

Přátelé

Denis

Druhým zasvěceným člověkem (první byl bratr) stala Denisova blízká **kamarádka**, které Denis prostřednictvím článku sdělil, že se cítí být klukem. Kamarádčina reakce byla také pozitivní a Denisovu transsexuální identitu přijala a dala mu tak odvalu k tomu, aby o svém transgendru řekl i matce:

„... jsem našel nákej článek o nákým klukovi a dal jsem jí ho přečíst. A jako říkám, že jako takhle se cejtim taky, a ona jako úplně teda v pohodě a pak mi vlastně dala odvalu říct to tý mamce.“

Pohled Lucie (matka Denise)

Lucie popisovala reakci jejího **kamaráda**, jenž měl přijít na návštěvu. Neměl ponětí, jak by se měl k Denisovi chovat a věděl, že Denise nedokáže oslovit jeho chlapeckým jménem. Návštěva posléze proběhla bez větších komplikací:

„No ale já nevím, jak se mám k němu chovat.. Já nevím, jak na něj mám mluvit..nedokážu ho oslovit tím ménem.“

Ota

Ota kvůli svému transgendru **přišel o svého nejlepšího kamaráda**, který se cítil být obelhán, protože Ota před ním svou původní dívčí identitu tajil. Do dnešní doby se jim nepodařilo obnovit vztahy a nejsou spolu v kontaktu:

„On prostě jako, že jsem mu lhal a takhle.. V tu chvíli mě neznal, nebavili jsme se, neměli jsme mezi sebou žádný kontakt, takže jsem prostě neviděl důvod, proč mu to říkat.“

Pohled Julie (kamarádka Oty)

Julie se dozvěděla o **Otově transsexuální identitě** skrze svého kamaráda, který se o Otovi vyjadřoval opovržlivě:

„...že ho prostě zná jako holku a začal o něm říkat takový ošklivý věci.. Jako bylo na něm vidět, že má averzi vůči tomu, že je transsexuál.. Vim, že je to osobní informace a měl by si o tom rozhodovat sám.. jako komu to řekne.. že už je to o tý důvěře mezi lidma.“

Otův stav vyvolal v Julii **zájem** a začala si o problematice transgendru vyhledávat informace, aby lépe dokázala porozumět této problematice a Otově stavu:

„Já jsem se to snažila nějak pochopit, samozřejmě, to asi úplně nejde, ale.. různě jsem se snažila hledat na internetu, jak to funguje.. Člověk to potom i dokáže, podle mě, víc pochopit, když o tom zjistí víc věcí... Je mi sympatičtější, když je to přeměna vlastně chlap na ženskou než když je to ženská, co se stane chlapem.“

Julie byla součástí **party Otových kamarádů**, v níž nikdo nevěděl, že Ota prošel změnou pohlaví. Po čase se tuto skutečnost dozvěděli a Ota si vyslechl mnoho **urážek** a došlo i k **fyzickému útoku**:

„Pak mu i docela nadávali kvůli tomu, že.. ho jednou i zmlátil ten kamarád. Kluci tohles to fakt neberou podle mě.. jsou spíš agresivní, že to berou jako urážku svého pohlaví.“

Zaměstnání

Denis

Denis nastoupil do práce, kde již oficiálně vystupoval v roli muže a nikdo o jeho dřívější dívčí identitě neměl tušení. Shodou okolností se v pracovním kolektivu objevil transsexuál FtM, který byl v rané fázi přeměny, a tento člověk byl předmětem pomluv

a drbů. Denisova původní dívčí identita byla odhalena jeho bývalý spolužákem, ale Denis se **nesetkal s žádnou negací**, jež by byla vedena k jeho osobě. Jediná reakce, z pracovního kolektivu na Denisovu původní dívčí identitu, přišla od jedné z kolegyň, jež nevěřila, že Denis byl dříve dívkou:

„...přede mnou, než jsem tam já nastoupil, právě.. ještě jeden kluk, kterej byl v průběhu změny.. Měl neutrální jméno teprv a.. Byl prostě na začátku a bylo to na něm vidět. Tam byl hodně jakoby pomlouvanej, že ho tam prostě.. hodně jako.. drbaly ty ženský mezi sebou. A.. máma si.. s těma kolegyněma někde byla sednout a voni že ho tam prostě probíraly.. a že by to prostě nedaly bejt.. s takovým chlapem a máma.. prostě tam seděla a .. jako.. mlčela.. že to.. pro ní muselo bejt asi.. tak jako.. hrozný.. Takže máma, pak říká..Prosím tě, hlavně nikde to neříkej.. No.. nakonec se to.. (em) v TTT.. taky rozneslo, ale až asi po.. až když už jsem tam vlastně nedělal.. Já jsem tam byl teďka jenom na brigádě.. A jakoby..Žádněj přístup se nezměnil, nic..akorát jedna kolegyně z..(mmm) ke mně přišla a zeptala se mě na to.. A já jako.. Je to pravda.. Prej.. Já tomu nemůžu věřit. Dyť vypadáš jako normální kluk a prostě...To není pravda.“

Pohled Lucie (matka Denise)

Lucie vzpomínala na nepříjemnou situaci, kdy v její bývalé práci začal pracovat transsexuál FtM. Její kolegyně se o tomto člověku vyjadřovaly velice ošklivě a po nějaké době se pracovní kolektiv dozvěděl, že Lucieino dítě je také transsexuál. V zaměstnání se k Lucii chovali stále stejně, jako kdyby o ničem nevěděli. Nyní má Lucie novou práci, kde je spokojená, protože všichni jsou seznámeni s Denisovou mužskou identitou i s tím, že byl dříve dívkou:

„...oni byly tak hrozně hnusný. Teď ty, co jsem znala, tak jsem řekla.. Prosím tě, neříkej v TTT, že Denis je takovej a takovej. Jenomže pak to tam vyplavalo na povrch a byla tam jediná.. jediná holka, která prostě za mnou přišla a ta se mě na to zeptala, nikdo jinej.. Teď pracuju tady v PPP. Tady se mi pracuje hrozně dobře, protože všichni tady tu Káju znali a všichni věděj, že teď je Denis. Takže, já tady si prostě nemusím na nic hrát v uvozovkách, jo.“

Sousedé a známí

Pohled Hynka (bratr Denise)

Hynek registroval reakce na Denisovu změnu pohlaví z okolí, kdy lidé byli šokovaní, anebo Denise přijímali bez problémů:

„Většina lidí byla jako v šoku, že fakt něco takového existuje a není to jenom ve filmu. A.. nebo to brali úplně v pohodě.“

Shrnutí výsledků:

- Denisovu poruchu pohlavní identity přijala rodina bez větších potíží, každý jednotlivý člen potřeboval určitý čas na zpracování dané situace, ale ve finále byl Denis svou rodinou podporován v konverzi pohlaví a následně přijat jako muž. Největší problémy s Denisovou chlapeckou identitou měla babička, jež nedokázala jeho stav dlouho dobu pochopit, ale i v tomto případě došlo k přijetí Denisovi mužské identity.
- Denisovi přátelé jeho potřebu stát se mužem respektovali a přijali jeho novou identitu bez problémů.
- Denis se v blízkém okolí nesetkal s negativními reakcemi na svou osobu, naopak se mu dostávalo dojmu, že všichni jeho transgender přijímali.
- Otova rodina je silně věřící a puritánská. Jeho potřebu stát se mužem z většinové části nedokázali přijmout a Ota byl ve svém dospívání vystavován neustálému zraňování své osoby. Podporu a láskyplné přijetí, které mu chybělo v rodině, Ota nacházel u svých partnerek.
- Ota se také setkal na základní škole s urážkami od pedagogů kvůli svému transgenderu.
- Otova transsexualita zapříčinila v jeho životě to, že přišel o svého nejlepšího kamaráda, jenž se cítil být Otou obelhán, ale Ota neztratil pouze jeho, po odhalení Otovy dívčí identity se od něj distancovala většina přátel.

1.20. Milostný život

Denis

V oblasti milostného života Denis nemá **žádné zkušenosti**:

„Já jsem.. akorát jako dycky jsem byl platonicky zamilovanej a jakoby.. žádné pořádné vztah vlastně do teďka jsem ještě neměl.“

Pohled Hynka (bratr Denise)

Hynek se domnívá, že Denis se bojí navázat jakýkoli vztah s dívkou kvůli strachu z intimnosti:

„Možná, co si já myslím, že se možná i jakoby, jak by ta holka na to zaragovala.. že prostě, když by prostě mělo dojít k nějakému prostě aktu, k nějakému sexu, tak prostě, kdyby řek.. No, ale to u mě moc nepude.. Vobčas mi řekne třeba, která holka se mu líbí, ale to sou většinou holky, který jsou třeba zadaný...“

Ota

Od 8. třídy, Ota začal s navazováním intimních vztahů s děvčaty:

„Holky byly zvědavý, takže jsem si taky prošel pár vztahama, a pak jsem narazil na jednu, se kterou jsem byl třičtvrtě roku.“

Na střední škole Ota navázal **milostný vztah** s jednou ze svých spolužaček. Protože se jeho partnerka dožadovala intimností, Ota musel přiznat, že byl v minulosti dívkou a sex jako takový, nebude možný. Po zjištění Otovy transsexuality **vztah ukončila**, ale když nabíla dojmu, že okolí Otovo transgender do jisté míry akceptuje, rozhodla se **vztah opět obnovit**.

„Měl jsem přítelkyni, která se do mě na seznamováku úplně beznadějně zamilovala, a pak jsem musel jít s pravdou ven, protože ona se se mnou chtěla hned po týdnu vyspat. No a vypadalo to špatně a pak teda, když viděla, že to na tý škole docela berou, tak se se mnou dala zase dohromady..“

Otava mužská role byla uznávána jeho **partnerkami**, kde také našel podporu a přijetí, které z velké části postrádal u své rodiny:

„Ty jsem měl vždycky rád, protože dycky mě podržely.. ale prostě v tý rodině, to spíš byla jedna facka za druhou.“

Julie (kamarádka Oty)

V době, kdy se Julie domnívala, že je Ota obyčejný kluk, uvažovala o něm jako o možném budoucím partnerovi, ale po zjištění, že Ota podstoupil změnu pohlaví, o něj ztratila zájem, ale chtěla s ním zůstat i nadále v kontaktu a navázat s ním alespoň přátelský vztah:

„Já jsem si myslela.. začala jsem si představovat, že by.. to by šlo (vztah).. Asi mi to přijde takový, že jsem možná potom měla takovej blok v hlavě, že.. že když ti dojde, že je to transsexuál, že.. nevím.. asi jo, asi mám nějaký předsudek vůči tomu, ale neuvědomuju si ho, že je to tak jako podvědomě. Dokázala jsem si to takhle představit, ale potom vůbec, už (vztah). Nevím, jestli to zní.. asi vošklivě..“

Shrnutí výsledků:

- V oblasti partnerských vztahů nemá Denis žádné zkušenosti. Jeho bratr si myslí, že Denis má strach z navázání bližšího kontaktu s jakoukoli dívkou vzhledem ke své neúplné proměně.
- Ota začal navazovat intimní vztahy s dívkami, již ve svém dospívání. Prošel si několika vztahy a jeho partnerky mu poskytovaly podporu i láskyplné přijetí, které Ota postrádal ve své rodině. Ota byl jako partner také odmítán vzhledem ke své transsexuální identitě. K dívkám, které Otu odmítli, patří i jeho nynější blízká kamarádka Julie.

Diskuze

Výzkumná část byla zaměřena na zmapování života příslušníků transgendru od jejich dětství přes změnu pohlaví, až po reakce okolí na jejich novou identitu. Výzkumu se také účastnili rodinní příslušníci a blízká kamarádka, aby doplnili výzkum o svůj pohled na konverzi pohlaví.

Výzkumný okruh se zabýval následujícími úseky: dětství a dospívání, změna, uvědomění si, reakcí okolí, milostný život.

Stejně jako (Weiss, 2010) i já mohu konstatovat z výsledků výzkumu, že transsexuální osoby FtM mají averzi k dívčímu oblečení a chtějí se odívat obdobně jako chlapi. Respondent Denis se v dětství oblékal jako kluk a měl krátké vlasy, což okolí mátló a zaměňovalo Denise za chlapce, i když byl v té době dívka. Hynek podotkl, že jeho bratr Denis, v dětství nejráději nosil volné tričko a tepláky. Maminka Lucie, popisovala Denise jako dívku, která neměla v oblibě šaty ani růžovou baru, spíše preferovala studené odstíny, jako je modrá a zelená. Respondent Ota svůj odpor k dívčímu oblečení dával najevo tím způsobem, že sukně rozstříhával a jako projev revolty bylo, když si Ota došel pro vysvědčení ve fotbalovém dresu.

Podle Fifkové (2002) dávají transsexuálové FtM přednost v raném věku hračkám, jež jsou určeny pro chlapce a preferují i hry opačného pohlaví. Dalším pozorovatelným jevem je, že tyto jedinci chtějí být součástí kolektivu podle svého psychického pohlaví, tedy děvčata upřednostňují chlapecké skupiny, ve kterých se cítí komfortněji a naopak. V rámci svého výzkumu jsem zaznamenala, že respondent Denis měl jako dítě v oblibě autodráhu svého bratra a se svými kamarády kluky si hrál na vojáky. Ota, jakožto dívka, měl rád stavebnice a velice těžce nesl, když se jeho rodina odstěhovala. Důsledkem změny bydliště přišel o svou chlapeckou partu kamarádů a byl nucen do kontaktu s dívkami, což se mu nelíbilo.

Náročná doba pro transsexuální jedince nastává v období puberty, protože se začínají objevovat sekundární pohlavní znaky. U zástupců FtM se jedná o růst poprsí a spuštění menstruačního cyklu. Transsexuálové FtM se snaží maskovat své poprsí nošením volného oblečení či si stahují hrudník (Fifková, 2002). S tímto jevem se setkala maminka Lucie, jenž narazila v Denisově pokoji na improvizovaný korzet, který si Denis vytvořil z bratrovy vesty a sloužil mu jako pomůcka pro zužování poprsí.

I transsexuálové zažívají v dospívání první zamilovanost, kdy objektem jejich touhy se stávají kamarádi, spolužáci či učitelé, kteří jsou zástupci stejného biologického pohlaví. V tomto období jsou transsexuální osoby přesvědčené o tom, že jsou homosexuálně orientované, ale v tomto případě nemůžeme mluvit o homosexualitě v pravém slova smyslu (Fifková, 2002). Denis a Ota si ve své pubertě uvědomovali, že je fyzicky přitahují dívky. Ota si během dospívání prošel několika vztahy, zatímco Denis prožíval pouze platonickou zamilovanost a se žádnou dívkou nenavázal bližší vztah. Podle Hynka se Denis obává navázat partnerské vztahy s dívkami kvůli strachu z intimností.

Před zahájením konverze pohlaví si každý transsexuál musí projít testem reálného života (Real Life Test, Real Life Experience). Jedná se o krok, kdy si transsexuální jedinci vyzkoušejí žít v roli harmonizující s jejich psychickou identitou. Někteří jedinci již tímto způsobem žijí ještě před zahájením terapie. Tato zkušenost má transsexuálům pomoci zjistit, zda se opravdu cítí uspokojivě v nové pohlavní roli (Rowland, 2008). Součástí této fáze je změna jména a příjmení na neutrální tvar (Fifková, 2002). Denis před zahájením Real Life Testu působil po vizuální stránce jako muž, ale stále ve společnosti vystupoval jako dívka. Ke změně jeho jména na neutrální tvar došlo v jeho 17 letech, kdy během výběru nového chlapeckého jména byla Denisovi nápomocná i jeho maminka Lucie. Ota měl zřízené neutrální jméno od 8. třídy.

Následným krokem je zahájení hormonální terapie, během které FtM osoby užívají androgeny, jež způsobí zhrubnutí hlasu, zmenší se, anebo úplně vymizí menstruační cyklus, dojde ke zvětšení svalové hmoty, zvýší se ochlupení celého těla včetně vousů (Fifková, 2008). U Denise došlo během hormonální léčby ke změnám rysů v obličeji, tuk se začal ukládat do jiných partií těla, zastavil se menstruační cyklus a po půl roce užívání hormonů došlo ke změnám v hlase. Otovy byla nasazena hormonální terapie v 9. třídě.

V rámci změny pohlaví transsexuálové podstupují několik chirurgických zákroků, kdy cílem těchto operací je, aby se transsexuální jedinci, co možná nejvíce podobali svému vytouženému psychickému pohlaví. (Skoblík, 2006). Mezi tyto operace patří mammoplastika, hysterektomie, rekonstrukce penisu uretry a skrota (Měšťák, 2015). Denis i Ota prodělali modelaci poprsí, laparoskopicky jim bylo provedena

hysterektomie a oba dva prozatím nepodstoupili úpravu zevního genitálu. Denise odrazuje v podstoupení rekonstrukce penisu to, že v České republice neshledává kvalitu práce lékařů na dobré úrovni ve srovnání se zahraničím. Konkrétněji v Německu, jsou podle Denise výsledků zákroků, v oblasti změny pohlaví, na dobré úrovni a dle jeho očekávání. Ota nepodstoupil úpravu zevního genitálu kvůli nedostatku financí a časové náročnosti, kterou si žádá následná rekonvalescence.

Jedním z okruhů výzkumného šetření bylo také zkoumání reakcí okolí na transsexuální identitu respondentů. Denisovu poruchu pohlavní identity přijala rodina bez větších potíží, každý jednotlivý člen potřeboval určitý čas na zpracování dané situace, ale ve finále byl Denis svou rodinou podporován v konverzi pohlaví a následně přijat jako muž. Největší problémy s Denisovou chlapeckou identitou měla babička, jež nedokázala jeho stav dlouhou dobu pochopit, ale i v tomto případě došlo k přijetí Denisovi mužské identity. Denisovi přátelé jeho potřebu stát se mužem respektovali a přijali jeho novou identitu bez problémů. Denis se v blízkém okolí nesešel s negativními reakcemi na svou osobu, naopak se mu dostávalo dojmu, že všichni jeho transgender přijímali.

Otova rodina je silně věřící a puritánská. Jeho potřebu stát se mužem, z většinové části nedokázali přijmout a Ota byl ve svém dospívání vystavován neustálému zraňování své osoby. Podporu a láskyplné přijetí, které mu chyběla v rodině, Ota nacházel u svých partnerek. Ota se také setkal na základní škole s urážkami od pedagogů kvůli svému transgenderu. Otova transsexualita zapříčinila v jeho životě i to, že přišel o svého nejlepšího kamaráda, jenž se cítil být Otou obelhán, ale Ota neztratil pouze jeho. Po odhalení Otovy dívčí identity se od něj distancovala většina přátel.

Jsem si vědoma toho, že tento výzkum má mnoho nedostatků a omezení. Jako jeden z limitů této práce považuji celkový počet respondentů, kteří se účastnili výzkumného šetření. Dohromady se zapojilo 5 osob z původních 8, přičemž z toho byli 2 transsexuálové FtM, 2 účastníci pocházeli z rodinného kruhu prvního respondenta FtM (Denis) a poslední osobou byla blízká kamarádka druhého účastníka výzkumu FtM (Ota). Dalším limitem výzkumu shledávám absenci pohledu rodinných příslušníků u respondenta Oty. Podle etických pravidel se každá osoba účastní výzkumného šetření dobrovolně, tudíž mi nepříslušelo kohokoli do výzkumu nutit. Limitem této práce je také to, že se věnovala pouze transsexuálním osobám FtM a opomenula tak zástupce

transgendru MtF. Toto omezení bylo proto, aby se získané informace mezi sebou lépe porovnávaly.

V rámci mého výzkumu se mi podařilo popsat životní příběhy transsexuálních jedinců, které jsou doplněni o pohledy rodiny a blízké kamarádky. Tato práce je přínosná proto, že ukazuje jedinečné příběhy osob, které trpí poruchou pohlavní identity a je obohacena o pohledy blízkých osob.

Závěr

Cílem této práce bylo představit životní cesty transsexuálních mužů od jejich dětství, přes změnu pohlaví, až po reakce okolí na jejich novou identitu. Výzkum je obohacena o pohledy rodiny a blízké kamarádky na konverzi pohlaví těchto jedinců.

V rámci výzkumného šetření jsem se zbývala okruhy: dětství a dospívání, uvědomění si, změna, reakce okolí a milostný život.

Dětství a dospívání

Již v dětství byly u obou transsexuálních respondentů FtM pozorovatelné symptomy poruchy pohlavní identity, mezi které patřily preference chlapeckých hraček a her i vyhledávání chlapecké společnosti. V dospívání u účastníka výzkumu Denise docházelo ke skrývání sekundárních pohlavních znaků, konkrétněji šlo o stahování si poprsí.

Uvědomění si

Denis a Ota v pubertě došli ke zjištění, že je fyzicky přitahují dívky. V tomto období si také připustili svůj odklon od normy a definovali se jako zástupci transgender. Dále se u nich začala projevat čím dál větší potřeba, stát se příslušníkem mužského pohlaví.

Změna

Oba respondenti v období dospívání byli nositeli neutrálního jména a podstoupili operativní zákroky, spojeny se změnou pohlaví, jako je mammaplastika a hysterektomie. Jak Denis, tak Ota neprodělali poslední operaci v rámci konverze pohlaví, kdy se jedná o úpravu zevního genitálu.

Reakce okolí

Denisova rodina reagovala na jeho poruchu pohlavní identity chápavě a jeho novou mužskou roli přijali bez větší potíží. Sice každý jednotlivý člen potřeboval více či méně času na zpracování této skutečnosti, ale v závěru byla Denisova konverze pohlaví všemi členy podporována a nyní je Denis uznáván jako muž. Denisovi přátelé akceptovali jeho potřebu stát se mužem a Denisova chlapecká identita byla přijata bez

výhrad. Denis se neseťkal ve svém blízkém okolí s lidmi, kteří by na jeho transgender reagovali negativně, naopak se mu dostávalo dojmu, že všichni jeho transsexuální identitu uznávají.

Odezva Otovy rodiny na jeho potřebu stát se mužem nebyla vůbec přívětivá. Pochopení a přijetí Ota nacházel u svých partnerek, které mu tento deficit částečně kompenzovaly. Ota se dále ve svém životě potýkal s tím, že kvůli své transsexualitě přišel o většinu svých přátel.

Milostný život

V oblasti milostného života nemá Denis žádné zkušenosti a do dnešní doby nenavázal vztah se ženou. Ota započal svůj intimní život již v dospívání, kdy si také prošel několika vztahy, nyní je bez partnerky.

Tato práce měla poukázat na spleťtý život transsexuálních jedinců, kdy se během svého vývoje potýkají se zmateností a pocitem určitého vyčnívání ze společnosti, což by pro každého člověka bylo značně náročné. Proto je důležité, aby tito jedinci měli oporu a pochopení u své rodiny i blízkých, ale aby také našli porozumění u svého okolí.

Seznam použitých zdrojů a literatury

- Barrett, J. (2007). *Transsexual and Other Disorders of Gender Identity: A Practical Guide to management*. London: CRC Press.
- Cohen-Kettenis P. T. & Gooren L. J. (1999). Transsexualism: A review of etiology, diagnosis and treatment. *Journal of Psychosomatic Research*, 46(4), 315–3.
- Cohen-Kettenis, P. T. & Pfäfflina, F. (2003). *Transgenderism and Intersexuality in Childhood and Adolescence: Making Choices*. London: Sage Publications Ltd.
- Diamond, M. (1982). Sexual identity, monozygotic twins reared in discordant sex roles and a BBC follow-up. *Archives of Sexual Behavior*, 11(2), 181–186.
- Dörner, G. (1991). Gene- and Environment-Dependent Neuroendocrine Etiogenesis of Homosexuality and Transsexualism. *Experimental and Clinical Endocrinology & Diabetes* 98(2), 141–150.
- Feinberg, L. (2000). *Pohlavní štvanci*. Praha: G plus G.
- Fifková, H. (2002). *Transsexualita: diagnostika a léčba*. Praha: Grada Publishing.
- Fifková, H. (2008). *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity* (Vyd. 2). Praha: Grada.
- Frederick, L. (2002). The Heritability of Gender Identity Disorder in a Child and Adolescent Twin Sample. *Behavior Genetics*, 32(4), 251–257.
- Gates, G. J. (2011). How many people are lesbian, gay, bisexual, and transgender? *The Williams Institute, UCLA School of Law*
- Gooren, L. J. G. (1990). The endocrinology of transsexualism: A review and commentary. *Psychoneuroendocrinology*, 15(1), 3–14.
- Hendl, J. (2012). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (3. vyd). Praha: Portál.
- Jarolím, L. (2012). Chirurgická konverze u transsexualizmu. *Dermatologie pro praxi*, 6(4), 188–191
- Kasten, H. (2006). *Ženy - muži: [genderové role, jejich původ a vývoj]*. Praha: Portál.
- Knappová, M. (2008). *Naše a cizí příjmení v současné češtině*. Liberec: AZ KORT.
- Malá, E. & Hrdlička, M. (2003). Transsexualismus. *Česká a slovenská psychiatrie*, 99(5), 273–277

- Matsumoto, D. (2009). *The Cambridge dictionary of psychology*. New York: Cambridge University Press.
- McConaghy, N. (1993). *Sexual Behavior: Problems and Management*. New York: Plenum Press
- Měšťák, J. (2015). *Základy plastické chirurgie*. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum.
- Money, J. (1975). Ablatio penis: normal male infant sex-reassigned as a girl. *Archives of Sexual Behavior*, 4(1), 65–71.
- Monstrey, S. (2007). *Principles of Transgender Medicine and Surgery*. New York: The Haworth Press
- Nakonečný, M. (2009). *Psychologie osobnosti* (Vyd. 2., rozš. a přeprac.). Praha: Academia.
- Roberto, L. G. (1983). Issues in diagnosis and treatment of transsexualism. *Archives of Sexual Behavior*, 12(5), 445–473.
- Rowland, D. (2008). *Handbook of Sexual and Gender Identity Disorders*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Řiháček, T., Čermák, I., & Hytych, R. (2013). *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: Masarykova univerzita
- Skoblík, J. (2006). *Transsexualismus: morálně- a duchovně-teologické aspekty*. Praha: Karolinum.
- Smolík, P. (1996). *Duševní a behaviorální poruchy: průvodce klasifikací, nástin nozologie, diagnostika*. Praha: Maxdorf.
- Weiss, P. & Fifková, H. (2010). Poruchy pohlavní identity v dětství a v dospívání. *Pediatric pro praxi*, 11(3), 174–176.
- Weiss, P. (2010). *Sexuologie*. Praha: Grada.

Přílohy

Přepis rozhovoru Denis

A: Když jsme si psali, tak si mi říkal, že žádný tvůj kamarád neví, že jsi prodělal přeměnu pohlaví. Můžu se zeptat, jak je to možný, že si to nikomu řek?

B: Takhle (hmmm) Jako z těch současnejch kamarádů. Právě... Protože nevyprávím... Co jsem začal chodit na tu vošku, tak vlastně jsem byl vlastně po přeměně... tak jakoby... méno všechno vyřešení takže... Když by se mě někdo zeptal, tak jakoby netajím se tím, ale prostě nezmiňuju to prostě, takže... Samozřejmě, ty co chodili se mnou na gympl, tak to vědí, že jo, ale s těma se už nějak nebavím a všichni jsme se nějak rozutekli po různějch školách...

A: Jak celkově probíhala tvoje proměna?

B: Když začnu už úplně od začátku od dětství. Já mám mladšího brácha a my jsme vyrůstali spolu a jakoby jsme si hráli se stejnýma hračkama prostě všechno. On po mně dědil jakoby a věděl jsem jakoby později na základce, že je jakoby něco jinak. Ale nevěděl jsem, jakoby co. Nedokázal jsem to identifikovat.

A: S jakýma hračkama (B odpovídá)

B: Hráli jsme si právě. Měli jsme autodráhu, jezdili na kole, hráli jsme si na vojáky... Jako řeknu typický klučičí hry..Já jsem měl další hračky, protože mám tři bratrance a jednu sestřenici, starší všechno. Takže jako jsem měl hračky právě po nich, jak panenky, tak prostě autíčka. Nejvíc jsem měl těch klučičích hraček a tíhnul jsem k tomu víc. Když brácha dostal autodráhu, tak jsem si s ní hrál víc než on. No... a co

A: Preferoval si teda klučičí hračky a jak to dál pokračovalo?

B: Na základce... když jsem byl menčí, tak jsem měl i jakoby krátký vlasy. Často si mě s klukem pletli. No a...

A: Ty si chtěl mít kratší vlasy? Netoužil si mít dlouhý?

B: To ne. Mě to prostě ... Máma mi řekla di se ostříhat a prostě jako jsem to neřešil a bylo mi to jedno. Na základce to probíhalo, že jsem měl hodně kluky kamarády, který se mnou lítali po venku na tom první stupni a druhým stupni se to začlo... už jsem... už jsem cejtil tu společno a ten nátlak, že bych se měl chovat jako holka. Tak jsem si nechal narůst delší vlasy, začal jsem se víc oblákat jako holka. Do tý doby jsem nosil jakoby klučíčí oblečení a to byla šestka sedmička. V osmičce jsme se přestěhovali, protože se rodiče rozvedli.. a tak jsem byl na nový škole a tak jako mě přijeli dobře a pak se stalo, že jsem se zamiloval do spolužačky a to byl vlastně první impulz, že jsem jako... Že aha... něco.... neco se děje. To bylo úplně jako na začátku, to byla půlka osmičky. Ona přišla asi o měsíc dřív než já, takže tam byla taky nová. Tim jsme se začali hodně bavit a v tý době ona měla přítele. I když jako... ve třinácti letech... to jsou takový ty dětský lásky a měla přítele prostě... Takže jsem věděl, jako že # nebudu a jako i to bylo jako pro ní...řeknu... divný. Prostě jsem byl holka, takže... Nakonec jsem jí to řek... Na rozlučáku a vona jako že ... se omlouvá, ale že jako není na holky a tak... Jako... Byl jsem rád, že to ze mě spadlo, ale furt jsem cejtil, že to prostě není ono, že jako.... sice se mi líbí holky, ale že bych se v tom vztahu necejtil správně... jako... jako holka... a... vlastně v momentě, když mi bylo těch čtrnáct, jsme viděl nákej seriál myslim a tam právě... Byla vlastně holka, který bylo třináct a narodila se jako kluk.. takže vystupovala jako kluk. Brala blokátory právě a ... a říkám ahá.. Už jsem se v tom trošku viděl, takže jsem o tom začal o tom tématu trochu víc hledat a .. vlastně jsem se k tomu dostal, že jo. To jsem.. To jsem já, ale v tu dobu jsem si řek, že to... Že to nikomu neřeknu.

A: A proč?

B: Protože, prostě.. Já nevim.. Prostě jsem si řekl, že to prostě nebudu říkat, že to nebude řešit, že prostě.. ale to mi moc dlouho nevydrželo a řekl jsem to, jako prvnímu bráchovi

A: Ten to jak přijal?

B: Právě že super. První jako... Nevím, co se odehrávalo v něm, ale první věc, kterou řekl bylo: „Já jsem chtěl vždycky bráchu.“ (smích)

A:(smích)

B: V tu dobu se mi nějak ulevilo, že to věděl brácha a to mi bylo, řekl jsem asi 16. A už jsem se začal víc stylizovat právě, že jsem si nechal ostříhat vlasy, nosil jsem už klučičí oblečení jo. Zase si mě pletli, normálně mi řekli, jo.. Jel jsem ve vlaku a tam byly nějaký děti s maminkou a já jsem koukal na oba a začal jsem se smát a ten jeden kluk malej: „Podívej se, ten chlapeček se směje.“ (smích)

A: (smích)

B: Tohle bylo opravdu příjemný a to mi bylo nějakých těch 16. Asi dva roky.. necelý dva roky jsem to zase nikomu neřekl. Pak mi bylo vlastně... 17... Bylo to myslím, že 1.dubna na apríla.. řekl jsem si, že to musím začít řešit a .. Takže jsem se objednal k paní doktorce Fifkové, sexuoložce.. a objednala mě na 10. června. Říkal jsem si, ty vole.. Nemůžu jít do Prahy aniž by prostě máma o tom věděla, že někam jedu. Takže jsem jí to 10.dubna... vlastně potom, co jsem se tam objednal, řekl. S tím, že jsem jí nejdřív napsal e-mail, že jí potřebuju něco říct, ale že nevim jak.. Jakmile jsem ten e-mail odeslal, tak jsem za ní šel.. a řekl jsem jí to. Ona už před tím věděla, že se mi ta spolužačka líbila. Věděla o tom, že jsem se zamiloval do holky.

A: Jak to zjistila?

B: No, to jsme byli v autě a ona viděla, že jsem nějak zamyšlenej, něco prostě to..a že jsem se zamiloval, a že právě do Zuzky, jako do spolužačky. A jako reakci si už nevybavuju, ale jakoby pozitivně.. Nesetkal jsem se jakoby s žádnou očividně negativní reakcí.. Takže máma, když jsem jí to řekl, tak první reakce byla: „To mi chceš říct jenom tohle?“ (smích) Takže dobrý.. a pak jsem si šel lehnout a máma mi poslala smsku: „Neboj se, všechno to spolu zvládneme.“ Takže to bylo... Asi se s tím taky jakoby musela sama prát prostě jako... ale .. pro mě to bylo důležitý, že .. řekla tohle.. No.. takže pak jsem začal docházek k paní doktorce Fifkové a pak jsem v září.. ve druháku.. třetáku... Na začátku třetáku jsem to oznámil ve škole. Byl jsem uvolněnej z tělocviku, takže jsem nemusel ani s holkama ani s klukama, prostě jsem byl úplně uvolněnej.. A.. ve škole mě taky přijali dobře, co jsem se bál.. Já jsem napsala.. měli jsme facebookovou skupinu, takže na konci srpna jsem to tam napsal.. Napsal jsem.. dal jsem tam odkaz na svůj nový profil na facebooku.. e-mail, že se na mě můžou jakoby obrátit, že mi můžou napsat. Takže asi 3 lidi mi napsali a nejvíc jsem se bál takový.. Jedna parta tam byla v té třídě, kluků, který jako byli takový jako machři, takový jako že jsou něco víc .. a jako.. a jeden z nich byl první, kdo se mi ozval, že jsem borec a takhle. To mě jako potěšilo a říkám: „Jo takže ta parta bude v pohodě.“ A vlastně zbytek gymnasia byl v pohodě jako... ale... když jsem to vlastně oznámil ve škole, tak v tu dobu to ještě nevěděl ani táta ani babička. To už jsem všude jinak vystupoval jako kluk, ale jakmile jsem jel k tátovi... tak prostě... tak jsem musel hodit ženskou rodinu a všechno.

A: Proč zrovna u těchle dvou?

B: Protože, táta s babičkou bydlej spolu. Jo.. a .. Já jsem to jakoby babičce řekl. Jo, že se tak cejtím, jako kluk.. a že bych to chtěl řešit a ona jako se z toho skoro psychicky zhroutila. Do toho měla jakoby zdravotní problémy nějaký, že jako měla jít na nějaký vyšetření, jestli je to rakovina, není. Nakonec to dopadlo dobře a tak jsem jí řekl: „Neboj se, ještě du na nějaký vyšetření.“ Jo, že prostě... aby byla v tu dobu v klidu... A pak.. tátovi jsem se furt připravoval, že to řeknu, ale měl jsem z něj takovej respekt a nevěděl jsem, jako to říct. Nakonec jsem tam jednou přijel a zeptal se mě: „Co znamená ten Denis Novák na facebooku?“ Našel můj profil jako.. říkám: „No..že jsem kluk prostě.“ A on: „No.. tak jo, dobře.“ A pak to vůbec neřešil. Ten si myslím, že se s

tim pral mnohem víc než máma, ale nedával to vůbec najevo. Vůbec jako nic... vůbec jsem se o tom nebavili, nic. A babičce jsem to pak teda... asi po půl roce.. už jsem bral od prosince hormony a už jsem byla asi dva nebo tři měsíce na hormonech, tak že mám náky ty vyšetření za sebou u psychologů a že se to potvrdilo, že jsem jako fakt kluk a vona to brala hodně tak jako... jako bála se, že o mě přijde jako o vnuče a takhle. Já jsem jí říkal, že jsem furt stejnej, že jsem to furt já, že se nic nezměnilo a že o mě nepřijde a tak to pomalu vzala jo. Přehrávala se ze začátku, ale tak to je u všech. To je zvyk. Tam už to bylo dobrý.. pak asi po.. asi po půl roce táta se svou přítelkyní právě, že si se mnou chcou promluvit. Dvě hodiny jsme si povídali. Všechno jsme to probrali a od té doby se to jako zase neřešilo. Oni si koupili knížku právě: Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity, takže to si oni vlastně přečetli a to si koupili, aniž bych o tom věděl. Já jsem tu knížku měl taky, tak no... No a vod té doby vlastně už, pak jsem všude vystupoval jako kluk i u táty s babičkou, což jako bylo super, už. A právě nejtěžší bylo to období, kdy vlastně.. To září už ve škole jsem vystupoval jako kluk a u táta a babičky ne. Prostě na Vánoce nadepsaný dárky starým jménem a to bylo... přitom u mamky to už bylo všechno super.. No.. a ještě, než jsem to řek mámě, tak jsem to řek jedný spolužačce, se kterou jsme chodili na vlak, tím stylem, že jsem našel nějaký článek o nějakým klukovi a dal jsem jí ho přečíst. A jako říkám, že jako takhle se cejtím taky, a ona jako úplně teda v pohodě a pak mi vlastně dala odvalu říct to té mamce. A právě třeba... Já se omlouvám, že přeskakuju, ale..

A: To nevadí

B:(smích)

A:(smích)

B: U babičky jsem si říkal: „Jo, ta to příme jakoby dobře, ta mě podpoří.“ Prostě že.. jsem si řekl, že jí to řeknu mezi prvníma a vona prostě nakonec, řeknu.. to byla jakoby nejhorší reakce, ale přijmala to a ... jako je ráda, že mě má, protože já s ní.. Já tam bydlím s nima, takže vozím jí po návštěvách, vozím jí po nákupech, takže je ráda, že mě má.

A: První byl teda brácha (B odpovídá)

B: První byl brácha

A: A druhá (B odpovídá)

B: Pak ta kamarádka

A: A pak teda mamka

B: Mamka.. pak jsem to nějak naznačil tý babičce, ale pak vlastně nakonec byla až ... určitě byla jakoby poslední.

A: Tak jo. No a jak teda probíhala dál tvoje změna?

B: Takže, v červnu jsem začal docházet k paní doktorce Fifkové. O prázdninách mi dala papíry na vyřízení neutrálního jména a papír do školy, takže jsem si v září začal vyřizovat neutrální jméno. S tím, že mi ještě nebylo 18.. s tím, že 18 mi bylo v prosinci. Tak.. jsem potřeboval souhlas obou rodičů. U neutrálního jména je potřeba souhlas obou rodičů. Pokud by nebyl...# souhlas jednoho rodiče, tak se to musí řešit soudně. Táta teda souhlasil. To bylo vlastně... To jsem mu řekl, už to vě.. nebo řekl... On to vlastně zjistil sám (smích)

A:(smích)

B: A pak vlastně, dal jsem mu to doma podepsat. On to podepsal, no a pak.. se to někdy.. zaseklo, že vlastně. Doručili mu nějak ten dopis, ale pošta.. neposlala něco.., že jakoby to bylo doručeno...Tátovi to doručili. Pošta měla něco poslat, že to bylo doručeno a od té doby měla uplynout 30 dní lhůta, jakoby na odvolání. No.. ale pošta to neposlala, takže se to o měsíc protáhlo,.. takže místo 30 dnů.. nebo.. měsíce a půl,

tak to trvalo skoro... skoro až do toho prosince, kdy mi už vlastně bylo 18 a kdyby se to dalo, prostě... vyřídit .. rovnou sám, prostě.

A: (ehm)

B: No ale tak, pak jsem .. nakonec měl neutrální jméno.. Paní na matrice vůbec nevěděla o co de jako.. vůbec neměla zkušenosti, protože to.. Na malým městě 3 000 obyvatel..., takže to bylo zajímavý. Takže jsem si našel nějaký jméno, tak jsem ho tam napsal.. Pak druhý den mi volala, že to nejde. Že.. Denis.. To bylo v seznamu, tak jsem ho tam napsal a ona, že to nejde, takže Dennis s dvěma n. Pak mi zase za týden volala, a že to zase nejde, tak Denis s jedni n. # Mě je to jedno, hlavně ať tam prostě něco je.. ať je to brzo hotový. No, nakonec se to protáhlo teda.. ale..dobrý. Ale ve škole už mě normálně oslovovali Denisi.. tam jsem vlastně...(ehm) Přines jsem papír od paní Fifkové, kde to bylo vlastně popsán a ten jsem si nakopíroval a.. První jsem šel.. Třída už to věděla, tak jsem šel za třídní učitelkou... Dal jsem jí ten papír a ona že: „Dobře.“ Že to řekne teda na.. poradě, ale že to bude až.. bylo pondělí, že bude ve čtvrtek.. Já jsem řekl: „Dobře.“.. Já jsem si teda vobešel všechny učitele, který mě učili a dal jsem jim ten papír a..# aby mě prostě oslovovali v mužským rodě, což respektovali # měl jsem štěstí. Ne na všech školách se to děje.. Takže to.. Takže to bylo dobrý.. A paní učitelka, pak ta třídní mi říká: „Že to na tý poradě neřekla, že vlastně nemůžu, protože mi ještě není osmnáct a potřebuje souhlas rodičů.“

A: (ehm)

B: Přitom na jiných školách to bez problémů šlo..

A: (ehm)

B: Takže jako já jsem byl rád, že jsem si ty učitele obešel sám. Že všichni to věděli, respektovali.. Paničelka, co učila vlastně biologii, byla zároveň výchovná poradkyně, tak ta měla jakoby i pár otázek, jakože jí to zajímalo, to téma, tak to jsme.. si popovídali a.. a bylo to dobrý jako ... No a pak vlastně ve škole byl ještě jeden kluk, taky.

A: (ehm)

B: (ehm)... Tak k tomu se ... dostanu, takže vlastně.. V tendle moment jsem .. si vyřizoval to neutrální jméno ve škole a už jsem vystupoval jako kluk vlastně.. a.. v prosinci, jakmile mi bylo osumnáct, tak vlastně jsem dostal hormony..

A: (ehm)

B: Před hormonama vlastně se musí ještě na endokrinologii na vyšetření a vlastně to trvá nejdýl.. protože jinak bych mohl dostat už mnohem dřív, protože na hormonech stačí souhlas pouze jednoho rodiče.

A: (ehm)

B: Takže mamka by mi to podepsala.. a protože vlastně.. a to jsem se objednávala na endokrinologii ještě dřív než jsem .. šel poprvý k pani doktorce Fifkové. Eště než mi řekla, že se mám objednat. A vobjednali mě na listopad.. a vobjednával jsem někdy, řeknu v květnu.

A: (ehm)

B: A.. ještě je tam potřeba vyšetření z interny.. a eště psychologický vyšetření, jestli prostě, aby se vyloučily nějaký jakoby ehm... schizofrenie a různý prostě ty.. psychický onemocnění, aby se vyloučily. Takže.. to jsem všechno podstoupil a v prosinci jsem mohl začít brát hormony.. # na noc se vlastně.. práškama, tabletkama.. kdy jsem vlastně najížděl postupně. Začínalo se vlastně, jedna ráno, jedena večer. Jedna ráno, jedna odpoledne, jedena večer.. a nakonec dvě ráno a dvě večer... a to bylo vlastně dva měsíce # se to postupně navyšovalo a po dvou měsících.. začly injekce.

A: (ehm)

B: A.. ty byly vlastně.. první sustanon byl po třech týdnech.. ty byly tři injekce po třech týdnech.. a pak, já jsem přešel na nebido, který se píchá pouze jednou za tři měsíce.

A: (ehm)

B: A... ještě vlastně do.. hysterektomie do.. operace, tak se braly i ty tabletky současně, a vlastně až po operaci hysterektomií a adnexetomií sou jenom ty injekce.

A: (ehm)

B: Takže to.. tak nějak.. Tak doba, kdy jsem byl na hormonech, neutrální méno.. už to všichni věděli, tak to bylo v pohodě..

A: (ehm)

B: A.. začal jsem si pak zařizovat.. Protože jsem měl větší prsa, takže jsem mocht jít i před komisí.. na operaci. Takže jsem musel znova k psychologovi, aby vlastně.. (ehm).. Vodsouhlasil vlastně to, že můžu jít před komisí..(ehm) na tu operaci a.. nakonec to vyšlo tak, že vlastně jsem šel v řínu na operaci, v listopadu ke komisi a v prosinci na druhou operaci.

A: (ehm)

B: # Oni doporučují minimálně.. dva měsíce mezi tím rozstupem, což já jsem vlastně měl. Říkají, že mnohem lepší je půl roku mezi operacema, ale.. já jsem to vzal..# nadvakrát no.. dva měsíce.. takže.. a jako bylo to v pohodě.

A: Jak si snášel ty hormony?

B: (hm) Dobře a vlastně.. jako.. mě se strašně jakoby ulevilo. Na jednu stranu a.. pak ještě vlastně jsem začal bejt jakoby mnohem víc otevřenější. Já jsem předtím jsem byl.. jako.. hodně jako introvert, prostě jsem se s nikým moc nebavil, prostě nikam jsem

moc nechodil. # začínal bejt pak sám sebou a nakonec jsem se začal víc s lidma bavit.. jo.. a hlavně pak už... když už vlastně jsem podstoupily ty změny.. Mezi prvníma změna jsem si všimnul právě, že se změnil i jakoby trochu rysy v obličeji.

A:(ehm)

B: Což jsem nečekal jakoby... fakt už jenom na těch.. práškách, jo. Takže to jakoby.. ono to vypadlo jak skoro jakoby na teď # prostě jakoby širší a vlastně.. (ehm) předistribuoval se ten tuk, takže jakoby to.. bylo.. a pak vlastně, jo. Hned na začátku se mi zastavila menstruace, takže to bylo jako.. to byla úleva (smích)

A:(smích)

B: Dobře, někdo to má třeba až do operace, právě. To jako.. to je masakr. No takže to.. to bylo super.. a.. pak vlastně jsem.. asi po půl roce se mi začal měnit hlas.

A:(ehm)

B: Takže jsem si pak nahrával i jako ten hlas.. jak se mění a.. ten hlas se ustálil tak po roce, po roce a půl. No.. a vlastně .. jo značně růst víc ochlupení, prostě všude.. (ehm). Právě na hru.. hrudník začal asi až po těch dvou letech a ty ruce začaly trochu víc, ale i tak.. # se porovnám s ostatníma klukama, tak já mám prostě málo chlupatý ruce a jako když.. jsem vidět a jako.. já to nějak neřeším prostě. Mě je to jedno, ale.. když jsem viděl nějaký kluky před hormonama, jak prostě mají chlupatý nohy. To bylo úplně..(smích) Jak je to možný? (smích)

A: (smích)

B:(smích) No, takže.. Největší změny, byl vlastně asi ten hlas.. jakoby.. Co to okolí jakoby.. vnímalo.

A:(ehm)

B: A vlastně ty lidi, který jsem vidál.. jakoby denně, pravidelně, tak ani.. ty změny, tak neviděli, protože byly pozvolný. Ale když jsem.. někam šel třeba po půl roce, po roce, tak jako.. tam jako byly ty změny viditelnější.

A: (ehm)

B: A pro mě jakoby.. # vnitřní ta změna byla nejlepší v tomhle, jak jsem se prostě víc otevřel tomu světu a začal jsem víc jakoby komunikovat.

A: (ehm) No a po tý operaci teda.. Jak si se cítil?

B: No.. První jsem šel právě na operaci prsou na mastektomii. To jsem.. šel do BBB.. a.. tam vlastně.. Já jsem to měl jakoby bez problémů, vůbec jako.. prášky.. nebo léky na bolest mi dávali asi první den a vlastně jsem měl.. Nastoupil jsem v neděli.. pondělí jsem šel na operaci a ve středu ráno jsem šel domů.

A: (ehm)

B: Takže ve středu ráno mě.. Já jsem myslel, že budu tak ve čtvrtek. Ve středu ráno takže.. už byla ráno vizita, takže mi už řekli, že du domu. Takže jsem hned volal tátovi, aby pro mě přijel.

A: (ehm)

B: Takže.. Doma.. my to máme asi dvacet minut autem.. takže jako jsem byli domluvený, že mu dám vědět.

A: (ehm)

B: A že by pro mě přijel. V autě do bylo.. dobrý. Sice.. vlastně.. jsem dostal takovou kompresní vestu.

A: (ehm)

B: A.. vlastně aby to.. ty otřesy byly trošku cejtit, ale s tou kompresní vestou to.. nebylo tolik a byl jsem doma asi tři týdny ze školy, no.

A:(ehm)

B: Vlastně to byl říjen.. Říjen a bylo to ve čtvrťáku.

A: (ehm)

B: Na začátku čtvrťáku

A: (ehm)

B: To bylo.. Já jsem nikdy neměl. Já jsem měl vždycky jakoby vyznamenání ve škole skoro nebo jsem měl akorát trojku z němčiny, ale.. Jinak vlastně jsem neměl ve škole problémy, takže.. Mi i učitelé vyšli vstříc, takže..

A: (ehm)

B: S tou absencí..a takže.. pak jsem.. byl asi tři týdny doma, pak jsem šel normálně do školy.. a hojilo se to dobře.. prostě.. žádný komplikace..

A: (ehm)

B: Chodil jsem na kontroly pravidelně do BBB, právě a.. Nemůžu si stěžovat na jejich přístup..

A: (ehm)

B: Normálně jsem byl na pánském pokoji. Byl tam ještě jeden kluk, kterej šel na..# plastice a ten šel.. měl něco s nosem, a že jakoby nějak nemoch dýchat nosem.. Někdy dávaj, když je nás tam víc, tak vlastně nás dávaj společně na pokoj.

A: (ehm)

B: V tu dobu jsem tam byl sám, takže..takže.. v nemocnici jako dobrý. Nemůžu si stěžovat.. Takže pak v listopadu.. byla komise. To vlastně.. jsem.. # pani doktorka Fifková posílá sama, jakoby žádost, že.. Já jí.. jenom podepíše náký papíry a..

A:(ehm)

B: Některý sexuologové to dělaji tak, že .. ty klienti musejí sami podat žádost.

A: (ehm)

B: Takže..takhle je to, že.. Ona to poslala za mě.. Komise pro mě byla.. formalita prostě jsem tam přišel, pět minut jsem mluvil, uvnitř.

A:(ehm)

B: Oni se mě zeptali na pár věci a.. šel jsem ven. Když jsem zjistil, že tedka.. formalita.. to asi moc není, protože.. jedný holce to ted'ka nepovolili..

A:(ehm)

B: A komise vlastně má platnost vlastně dva roky.. a do...# do těch dvou let.. se musí.. začít # musí provést hysterektomie, vlastně úřední přeměn pohlaví.

A: (ehm)

B: Pokud se neprovede, tak se musí znova ke komisi.

A:(ehm)

B: I když někdo třeba začne.. a bude jenom na operaci prsou tak.. ale nestihne do těch dvou let vlastně..(ehm) tu hysterektomii, tak musí znovu.

A: (ehm)

B: A pak..třeba..když de člověk na.. prvně na hysterektomii a pak až na operaci prsou, tak..to nevadí, když už je to po tý komisi, protože už má vlastně oficiálně méno za sebou, protože má vlastně..mužský rodný číslo..#

A:(ehm)

B: Pro mě.. to byla vlastně formalita u tý komise a už jsem byl právě objednaný.. už někdy vo prázdninách jsem se objednával na AAA.. Právě na hysterektomii.

A: (ehm)

B: A.. tam mě objednali právě.. aby mi to vyšlo, že.. bude komise, než mi přijdou papír z komise, tak aby to akorát vyšlo.. po komisi, takže někdy na začátku prosince.. jsem šel na druhou operaci a .. bez komplikací.. Bylo to laparoskopicky, takže já jsem skoro druhý den nevěděl, že jsem na nějaký operaci byl.

A: (ehm)

B: Mě prostě jakoby nic nebolelo a tam jsem nastoupil taky v neděli. Operace byla taky v pondělí a šel jsem domů v pátek..

A: To byla.. taky rychlost docela

B: (smích)

A: (smích)

B: To byla.. taky a právě to.. Já jsem nevěděl jestli mě pustěj až jako v pondělí.. nebo už v pátek, takže já s tátou na telefonu.. Zase pro mě přijel.. No.. a.. To bylo.. úplně.. Já jsem skoro nic necejtíl .. vůbec jako žádná komplikace.. Vlastně po... operaci prsou.. jsem nebyl na jipce.. To mě odvezli rovnou na pokoj.

A: (ehm)

B: A po tý hysterektomii, pře vlastně.. je to.. zásah do vnitřních orgánů, tak.. jsem byl do rána vlastně.. na.. jipce a .. ráno jsem vstal a .. pak.. Prvně jsem vstal vlastně a .. šel jsem si normálně vyčistit zuby a.. a pak mě převezli na normální pokoj.

A: (ehm)

B: Já jsem měl cévku, měl jsem dreny.. a ten dren byl nepříjemnej, protože jsem si nemoch sednout (smích)

A:(smích)

B: Takže jako.. furt jenom stát no.. a.. ale jako, to bylo..to bylo.. dobrý jako. No a.. po tý.. operaci jsem se fakt cejtíl dobře jako.. Kdybych nevěděl, že nemůžu jakoby nic zvedat těžkýho.. tak bych nevěděl, že nějaká operace vůbec byla.

A:(ehm)

B: Tak.. To jsem byl doma asi deset dní jakoby... vono to znovna tak vyšlo, že prostě to bylo před těma Vánocema, takže já jsem byl do Vánoc doma, pak byly prázdniny, vánoční..

A: (ehm)

B: Takže jsem šel.. po.. po Vánocích do školy.. že jsem to tak měl i naplánovaný, abych vlastně.. tolik nezameškal.. že to bylo před těma Vánocema. Takže jako jsem zameškal, dá se říct celkem asi... měsíc, měsíc a půl... vlastně v prvním pololetí čtvrtáku.. Takže.. Takže to nebylo zas tak strašný.. takže.. Já jsem to právě chtěl stihnout v tom prvním pololetí, že to druhý pololetí bude už prostě víc.. příprav na tu maturitu a tak..

A: (ehm)

B: A vlastně po operacích, pak jsem si moč změnit méno na Novák.. na mužský. Změnilo se mi rodný číslo a.. musel jsem si změnit veškerý doklady.

A: (ehm)

B: A to proběhlo bez problémů. Dycky jsem přišel, dal jsem nový rodný list, občanku a.. Oni si to ofotili, změnili údaje a bylo to.

A: (ehm)

B: No.. a vlastně.. To bylo ve čtvrtáku, pak jsem odmaturoval.. v pohodě a... Už vlastně.. pak jsem se vlastně přestěhoval zase zpátky k tátovi.

A:(ehm)

B: Po nákejch šesti letech.. Jsem bydlel s mamkou, protože jsem chtěl jít do DDD na vejšku... Tak jsem se původně přihlásil na na vysokou školu MMM..

A:(ehm)

B: Protože jsem chtěl jít na medicínu a tam jsem se nedostal. Takže jsem.. A tam... vlastně jsem nastoupil... a tam ze začátku to o mě vůbec nikdo nevěděl.. kromě .. Šly

tam asi dvě spolužačky, co se mnou byly na gymplu. Takže ty samozřejmě.. to věděly a.. jinak ostatní ne. A pak se tam objevil.. kluk. My jsme byli vlastně na seznamováku.

A: (ehm)

B: Tak von se začal (em)... že vlastně jeho přítel..., že chodil.. právě s klukem, co podstoupil změnu pohlaví a já jsem řekl: „Jo, já ho znám.“

A: (ehm)

B: No a (smích)

A: (smích)

B: A.. pak# tak jsem mu právě řekl, jako že ho znám proto, proto že vlastně... jsem jakoby.. taky postoupil změnu pohlaví a začali jsme se víc bavit.

A: (ehm)

B: A jako ten vlastně.. to byl z těch novejších spolužáků jedinej, kdo.. o mě to věděl.

A:(ehm)

B: No.. a.. tam jsem teda neudělal zápočet z chemie,.. takže jsem odešel a.. půl roku jsem pracoval v TTT.

A:(ehm)

B: Vlastně jsem se přestěhoval zase za mamkou.. A tam to o mně taky nevěděli, protože vlastně všechny informace prostě tam.. rodný číslo nový, takže..už jako z papírů se to vůbec nezjistí.. V tu dobu tam pracovala i mamka, v TTT.

A:(ehm)

B: Já jsem šel na lahůdky. Máma byla na pekárně.

A: (ehm)

B: A byl tam přede mnou, než jsem tam já nastoupil, právě ještě jeden kluk, kterej byl v průběhu změny.. Měl neutrální jméno teprv a.. Byl prostě na začátku a bylo to na něm vidět. Tam byl hodně jakoby pomlouvanej, že ho tam prostě.. hodně jako.. drbaly ty ženský mezi sebou.

A: (ehm)

B: A.. máma si.. s těma kolegyněma někde byla sednout a voni že ho tam prostě probíraly.. a že by to prostě nedaly bejt.. s takovým chlapem a máma.. prostě tam seděla a .. jako.. mlčela

A: (ehm)

B:# že to.. pro ní muselo bejt asi.. tak jako.. hrozný, že prostě.. A navíc to byla, ta její kolegyně, byla.. cera mamky nejlepší kamarádky, která to o mě věděla, taky. Takže máma, pak říká: „Prosim tě, hlavně nikde to neříkej, protože #.“ No.. nakonec se to.. (em) v TTT.. taky rozneslo, ale až asi po.. až když už jsem tam vlastně nedělal. Já jsem byl teďka jenom na brigádu, že tam # jenom když je potřeba, protože.. jedna ta moje kolegyně.. šla na brigádu do Kaufladu, zase.

A: (smích)

B: (smích) Ke konkurenci, kde právě byl na brigádě můj bejvalej spolužák z gymplu.

A: (ehm)

B: A začli mě tam taky probírat, takže..tim se to dozvěděla. Vona je strašná drbna, takže to roznesla i po tom celým TTT. A jakoby, ale přístup.. akorát jedna kolegyně z..(mmm) ke mně přišla a zeptala se mě na to..

A: (ehm)

B:.. a já jako.. „Je to pravda.“ Prej: „Já tomu nemůžu věřit. Dyť vypadáš jako normální kluk a prostě...“

A: (ehm)

B: „To není pravda.“ a vdešla jako.. a pak.. už jsme to v práci vůbec jakoby neřešili ani nic jako.. No a teď jsem vlastně nastoupil..

A: Takže to byla jakoby jediná reakce?

B: Jediná reakce, ale jinak.. prostě nikdo.. Žádný přístup se nezměnil, nic.

A: (ehm)

B: Takže to bylo..to bylo dobrý no..

A: (ehm)

B: Pře.. ta kolegyně, která vlastně to nejvíc pomlouvala.. tak už tam nedělá.. ta vdešla.. předtím.. Takže.. to bylo dobrý (smích).

A: (ehm)

B: No.. a pak jsem vlastně nastoupil teďka na tu vošku.. a tam vlastně to neví vo mě nikdo, vůbec.. a.. s tím jak budu psát právě taky absolventku.. na to téma, tak vlastně jim není divný, proč vlastně jako.. řeknu.. znám nějaký ty lidi, proč jako.. se vo to téma

víc zajímám.. že prostě.. Jak je to sociální pedagogika, tak .. každej .. někdo.. někdo...
Má prostě jakoby zájem vo..(mmm) probační, mediační službu.. někdo vo seniory,
někdo vo.. mentálně znevýhodněný.. a já se prostě zabývám toutle problematikou,
takže to jako.. Nikomu není divný prostě, čím se zabývám a..

A:(ehm)

B: A to je dobrý prostě jako.. ale když by se mě na to zeptali.. tak jako.. bych jim nelhal,
prostě bych to řekl, ale.. protože.. Mi přijde, že i.. jak je to tondle obor.. že to tam
prostě.. lidi jako vstřícný a jako chápavý, že to .. všechno chápou..

A: Jak vypadal třeba tvůj jakoby milostnej život jako před tou operací a jak vypadal..
po?

B: (hluboký nádech) No.. tak nějak. Dá se říct nijak (smích).

A: (smích)

B: Protože.. Já jsem.. # akorát jako dycky jsem byl platonicky zamilovanej a jakoby..
žádněj pořádněj vztah vlastně do teďka jsem ještě neměl.

A: (ehm)

B: Takže.. asi tak

A: (ehm) A máš v plánu.. v budoucnu třeba svému partnerovi říct, že si prodělal operaci
pohlaví?

B: (eee) To asi jo, protože by to.. stejně poznal nebo prostě to jako.. Já eště nejsem
vlastně po polastický operaci jako penisu.. nebo prostě.. A u nás se to provádí.. Dělá to
jeden doktor, kterej je skoro v důchodu a.. ty výsledky nejsou tak jako dobrý jako v

zahraničí.. takže čekám jako jestli se vobjeví někdo jinek, kdo to u nás bude dělat a nebo si prostě holt našetřit a..

A: (ehm)

B: Do Německa třeba.. Tam to maj na dobrý úrovni, ale.. ale i tak je to poznat.. takže jako... bych to prostě musel říct, prostě.. A jako i jizvy a prostě všechno.. a že vlastně nejsem plodnej, takže..

A: (ehm)

B: Tak.. To jakoby.. říct.. po nějaký době.. když se prostě poznáme a.. jako... no... Takže asi tak.. # plánuju partnerce pak jako říct no..

A: (ehm) A.. když se teďkon ohlídněš. Co všechno jako ti to dalo? Vlastně ta.. ta přeměna?

B: Že jsem vlastně konečně sám sebou, že.. vlastně můžu.. vlastně dělat.. Co.. Jak se cítím.. sám a hlavně.. Co se týká jakoby tolerance k ostatní lidem, že každý má nějaký.. svůj problém.. každý si něčím prochází.. tak vlastně.. nějak nehodnotit je prostě.. To jejich chování, že.. oni si taky můžou něčím procházet a vůbec vo tom nemusíme vědět.

A: (ehm)

B: Já jsem vždycky byl.. jako byl hodně tolerantní a prostě.. jako chápu.. nebo snažim se pochopit všechny a.. takže..

A: (ehm)

B: No.. jsem otevřenej všemu.

A: (ehm) Tak jo.. Chceš eště něco doplnit?... Bavili jsme se o tvým dětství, změně pohlaví..

B: Pak právě mě ještě napadlo, když jsem byl na gymplu ve škole, tak vlastně já jsem byl ve druháku a do prváku přišel kluk. Ale věděl jsem, že je to jako holka, ale vypadal jako kluk. Říkal jsem si jako: „Je to jenom lesba nebo prostě .. tak jako já.“ A tak jsme furt kolem sebe chodily furt jsme na sebe koukaly (smích).

A: (smích)

B: Ale je prostě blbý přijít za někým a zeptat se.. tak já už.. mě napadlo jako. Vysledoval jsem, kterou má skříňku, jestli mu tam nedat nějaký papír s nějakým dopisem. (smích)

A: (smích)

B: Celej rok, celej vlastně jeho prvák a můj druhák jsem vokolo sebe chodili.

A: Ehm

B: Pak vlastně, když jsem přišel do třetíáku, tak vlastně.. jsem to oznámil a zjistil jsem, že von se přidal do té fejsbukový skupiny. Na fejsbuku máme skupinu FtM čet, kde prostě.. si radíme, sdílíme zkušenosti.. Zjistil jsem, že je tam taky přidaný na té skupině a.. pak jsem se začali nějak víc bavit a (eee).. vlastně i já jsem to řek ve škole, takže pak jsem se ho zeptal, jestli je v pohodě, když něco vo něm zmíním, jako že jsem učitelce řek: „No nebojte, za chvíli vám přijde další.“ (smích)

A: (smích)

B: A vona: „Jo?“ a přemýšlela.. „Jo, já už asi vim.“ (smích)

A: (smích)

B: A právě jsem se začali víc bavit a von byl vlastně vo rok níž a pak vlastně mi šel na maturák. Já jsem mu šel na maturák, a prostě jsem se pak víc bavili. Tedka už ne, jak jsme každej šli.. jak jsem se vodstěhoval, ale v průběhu jsem se hodně podporovali a hodně jsem se spolu bavili. Takže to byla náhoda, že jsme byli dvá na jedný škole.

A: Ehm

B: Von to udělala asi půl roku po mně, takže.. nám to bylo jasný # když se spolu bavíme # tak to bylo úplně jasný.. Jo a co mě tedka ještě napadá, tak jsou záchody ve škole.

A: Ehm

B: Kde prostě mi řekli, že nebudu chodit na pánský ze začátku. Tam byly záchody pro vozíčkáře a učitele, zároveň. Takže jsem chodil na tendle záchod.. A pak v průběhu čtvrtáku už jsem normálně začal chodit na klučičí záchody. Nejprve teda vo hodinách a pak už normálně o přestávce, takže.. Ty mladší už mě znali jenom jako kluka.. Jinak na veřejnosti už jsem vlastně chodil na pánský záchody úplně normálně.

A: Ehm

B: Akorát, když jsem nebyl # když jsem byl třeba s tátou, právě.. tak jsem musel na dámský a to se týkalo školy a záchodů... No a právě eště jsme byli s bráchou a jeho spolužákama, nevím jestli ve Vídni nebo v Drážďanech někde prostě #.. Ty spolužáci to vo mně nevěděli a šel jsem s nima normálně na pánský záchody, protože jsem řek: „Voni mě z dámských vyhazujou.“ (smích)

A: (smích)

B: A šel jsem s nima normálně na pány a bylo to (smích) Oni to neřešili. (smích)

A: (smích)

Konec rozhovoru

Prohlášení a souhlas účastníků s jejich zapojením do výzkumu:

Prohlašuji a svým níže uvedeným vlastnoručním podpisem potvrzuji, že dobrovolně souhlasím s účastí ve výzkumném projektu v rámci bakalářské práce na téma: Transsexualita. Měl/a jsem možnost si řádně a v dostatečném čase zvážit všechny relevantní informace o výzkumu, zeptat se na vše podstatné týkající se účasti ve výzkumu a že jsem dostal/a jasné a srozumitelné odpovědi na své dotazy. Byl/a jsem poučen/a o právu odmítnout účast ve výzkumném projektu.

Jméno a příjmení účastníka:.....

.....

Datum a podpis účastníka

